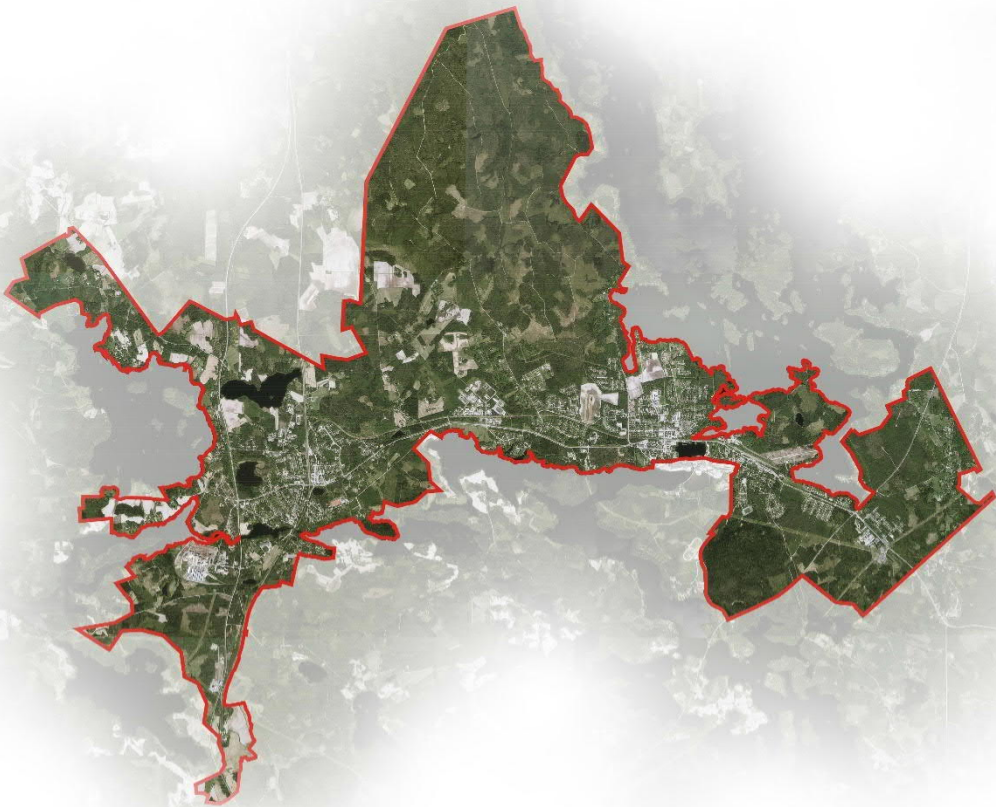


MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKI

Keskustaajaman osayleiskaava

Kaavaselostus

Y4/2019



Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 14.10.2019 § 78
Lainvoima kuulutuksella 10.12.2019



25.9.2019

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Suunnittelun tarkoitus.....	6
1.2	Suunnitteluorganisaatio.....	7
1.3	Kaava-alueen sijainti.....	7
1.4	Yleiskaavan sisältövaatimukset.....	8
1.5	Osallistumisen järjestäminen.....	9
1.5.1	Osalliset.....	9
1.5.2	Kaavoitusprosessi ja osallistuminen.....	9
1.5.3	Tiedottaminen.....	9
1.5.4	Viranomaisyhteistyö.....	9
2	TIIVISTELMÄ.....	10
2.1	Kaavaprosessin keskeiset vaiheet.....	10
2.2	Osayleiskaava.....	11
2.3	Osayleiskaavan toteuttaminen.....	12
2.4	Suunnittelun kuluessa laaditut selvitykset.....	12
3	LAHTOTIEDOT.....	13
3.1	Suunnittelualue.....	13
3.2	Suunnittelutilanne.....	14
3.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT).....	14
3.2.2	Maakuntakaava.....	15
3.2.3	Muut maakunta- ja seututaso selvitykset.....	16
3.2.4	Yleiskaavat ja asemakaavat.....	17
3.2.5	Muut suunnitelmat.....	18
3.2.6	Rakennusjärjestys.....	20
3.2.7	Rakennuskiellot.....	20
3.2.8	Pohjakartta.....	20
3.3	Maanomistus.....	20
3.4	Tonttivaranto.....	21
3.5	Väestö ja asuminen.....	21
3.5.1	Väestökehitys ja huoltosuhde.....	21
3.5.2	Asuminen ja asumisväljyys.....	23
3.6	Palvelut.....	24
3.6.1	Julkiset palvelut.....	24
3.6.2	Kaupalliset palvelut.....	25
3.7	Työpaikat ja elinkeinorakenne.....	26
3.8	Maisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologia.....	27
3.8.1	Maisemarakenne.....	28
3.8.2	Rakennettu ympäristö.....	29

25.9.2019

3.8.3	Muinaisjäännökset	31
3.9	Luonnonympäristö	34
3.10	Liikenne	38
3.11	Kunnallistekniikka	42
3.12	Maa- ja kallioperä, pohjavesi	43
3.13	Erityisalueet ja ympäristöhäiriöt	46
3.13.1	Melualueet	46
3.13.2	Pilaantuneet maat	47
4	TAVOITTEET	48
4.1	Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	48
4.1.1	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet	48
4.1.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	48
4.1.3	Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen visio ja strategia 2020	49
4.1.4	Seudulliset tavoitteet	50
4.1.5	Kunnan aikaisemmin asettamat tavoitteet	50
4.2	Prosessin aikana tarkennetut tavoitteet	50
4.2.1	Osallisten tavoitteet ja viitesuunnitelmat	50
4.2.2	Ehdotusvaiheen viitesuunnittelu	52
4.2.3	Taidekaupungin liikenteen kehittämissuunnitelma	53
4.2.4	Tieverkon kehittämisen tavoitteet	53
4.2.5	Joukkoliikenteen kehittämisen tavoitteet	53
4.2.6	Kevyen liikenteen kehittämistarpeet	54
4.2.7	Lentotoiminnan kehittäminen Sassissa	55
4.2.8	Maisemalliset ja kulttuurilliset näkökohdat	56
4.2.9	Kaupan palveluverkon kehittämistavoitteet ja kaupan sijoittumisperiaatteet	57
4.2.10	Vesihuolto	59
4.3	Mitoitusperusteet	60
4.4	Rantamitoitus	61
4.4.1	Ranta-alueen mitoituksen tulokset	64
5	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	66
5.1	Osalliset	66
5.2	Kaavoitusprosessi ja osallistuminen	66
5.3	Viranomaisyhteistyö	67
5.4	Valmisteluvaiheen palaute ja sen huomioon ottaminen	67
5.5	Ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioon ottaminen	68
5.6	2. ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioon ottaminen	69
5.7	Hyväksymisvaihe	70
6	OSAYLEISKAAVAN KUVAUS JA VAIKUTUKSET	72
6.1	2. osayleiskaavaehdotus	72

25.9.2019

6.2	Kaavakartan esitystapa	72
6.3	Osayleiskaavaehdotuksen aluevaraukset ja kokonaisrakenne	73
6.3.1	Asuminen ja elinympäristöt, lähivirkistys.....	73
6.3.2	Palvelut, elinkeinot ja työpaikat	75
6.3.3	Liikenne, infrastruktuuri ja yhdyskuntatekniikka	75
6.3.4	Kulttuuri- ja luonnonympäristöarvot	76
6.3.5	Maa- ja metsätalousalueet, vesialueet	80
6.3.6	Erytysalueet ja muut erityismerkinnät	80
6.4	Vaikutusten arviointi	82
6.4.1	Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskuntatalouteen	82
6.4.2	Vaikutukset ihmisiin ja elinympäristöön	83
6.4.3	Vaikutukset liikenteeseen.....	84
6.4.4	Vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja rakennettuun ympäristöön.....	85
6.4.5	Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin.....	86
6.4.6	Vaikutukset elinkeinoelämään.....	88
6.5	Kaavan suhde olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin.....	89
6.5.1	Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	89
6.5.2	Suhde maakuntakaavoitukseen.....	90
7	OSAYLEISKAAVAN ETENEMINEN JATKOSSA JA TOTEUTTAMINEN	101

LIITTEET

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 18.11.2015
- Viitesuunnitelmaraportti liitteineen, 18.11.2015
- Mänttä-Vilppulan kevyen liikenteen yleissuunnitelma liitteineen, 18.11.2015
- Kulttuuriympäristösynteesi, 18.11.2015
- Rakennetun ympäristön selvitys liitteineen, 18.11.2015
- Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2013-2014, 29.9.2016 ja Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2015, 16.6.2017 sekä kartta arkeologisista kohteista, 10.4.2018
- Maisemaselvityksen täydentäminen liitteineen, 18.11.2015
- Luontoselvitys liitteineen, 23.1.2017 / tark. 29.11.2018
- Mänttä-Vilppulan keskustaajaman OYK:n meluselvitys liitteineen, 18.11.2015
- Ympäristöhäiriöiden kartoitus, pilaantuneet maa-alueet, taulukko ja kartta, 18.11.2015
- Hulevesiselvitys liitteineen, 18.11.2015
- Kauppa ja palveluverkko, 18.11.2015
- Rantamitoituksen mitoitustaulukko, 4.6.2019 ja Mitoitustaulukkoselite, 18.1.2017 ja Kartat mitoitusvyöhykkeistä ja rantaviivan muunnosta, 18.1.2017
- Alueiden kunnallistaloudellinen vertailu (AVE), 18.5.2016
- Maaperäselvitys, 1.2.2017
- Keskustaajaman osayleiskaavan pesimälinnustoselvitys liitteineen, 4.7.2017
- Rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet arvoalueilla, 6.3.2018
- Vesihuolto, kartta, 21.2.2018
- Luonnosvaiheen palauteraportti, 1.11.2016 / täydennetty 16.1.2017
- Ehdotusvaiheen palauteraportti, 18.12.2018
2. ehdotusvaiheen palauteraportti, 25.9.2019

25.9.2019

1 JOHDANTO

1.1 Suunnittelun tarkoitus

Kaavoitustyössä laaditaan Mänttä-Vilppulan keskustaajaman oikeusvaikutteinen osayleiskaava sekä siihen liittyvät perusselvitykset. Osayleiskaava laaditaan aluevaraus-osayleiskaavana, joka ohjaa edelleen alueen asemakaavoitusta ja muuta tarkempaa suunnittelua. Suunnittelun tavoitevuosi on 2030. Suunnittelualue käsittää Mäntän ja Vilppulan taajamat ympäristöineen sekä pohjoiseen suuntaavan laajan metsäalueen, jolla on ulkoilun ohjaustarpeita. Kaavoitettavalla alueella asuu yhteensä n. 8 500 asukasta.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42 §). Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. Velvoite koskee kaikkia kaupungin ja valtion viranomaisia, joilla on alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- ja toteuttamistehtäviä.

Maankäyttö- ja rakennuslain lähtökohtana on, että yleiskaava laaditaan kokonaan oikeusvaikutteisena. Nyt tehtävä Mänttä-Vilppulan keskustaajaman oikeusvaikutuksellinen osayleiskaava korvaakin alueelle aiemmin tehdyt oikeusvaikutuksettomat osayleiskaavat. Oikeusvaikutteisella yleiskaavalla helpotetaan ja nopeutetaan asemakaavoitusta. Oikeusvaikutteisella yleiskaavalla turvataan taajaman lievealueiden luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Oikeusvaikutteisella yleiskaavalla myös hajarakentamisen ohjaaminen on kaupungin kannalta yksiselitteisempää. Tavoitteena on hajarakentamisen ohjaaminen kuntatalouden ja ympäristön kannalta kestäväällä tavalla. Eriyisesti taajaman lievealueilla hallitsematon hajarakentaminen saattaa myöhemmin haitata kaavoitusta ja kunnallistekniikan tehokasta rakentamista.

Kaikkea toimintojen sijoittamista ei kuitenkaan saa vielä osayleiskaavakartoillakaan nähdä jäykästi paikkaan sidotuksi. Osin osayleiskaavassa käytetään ohjeellisia merkintöjä, jolla haetaan joustavuutta mm. pitkän aikavälin toteutukseen ja toisaalta yksityiskohtaisempia selvityksiä saatetaan tehdä vasta asemakaavoituksen yhteydessä, kun hanke on ajankohtainen. Osayleiskaavan aluevaraukset ovat rajaukseltaan yleispiirteisiä, rajaukset tarkentuvat asemakaavoituksella tai haja-asutusalueella muun yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Osayleiskaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, siinä osoitettu aluevaraus kertoo alueen pääkäyttötarkoituksen. Aluevarauksen sisällä voi olla yksittäisiä muun käyttötarkoituksen rakennuksia tai alueita. Aluevaraukset sisältävät myös alueen sisäisiä liikenneyhteyksiä, virkistys- ja erityisalueita sekä mahdollisesti lähialueita.

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai valtio lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta.

Kaavarajaukseen sisältyy taajaman lievealueilla ranta-alueita, jota ei ole tarkoitus asemakaavoittaa. Osayleiskaavassa on sen sijaan määritelty tulevat mahdolliset rakennuspaikat, joille voidaan suoraan hakea rakennuslupaa kaavamääräysten osoittamin ehdoin. Rakentamisen määrää on tarkasteltu kaavoituksen yhteydessä emätiselvitykseen perustuvalla mitoituksella, jossa on huomioitu mm. luonnon ja maiseman arvot. Osayleiskaavan keskeisenä tavoitteena ranta-alueiden osalta on maanomistajien mahdollisimman tasapuolinen kohtelu rakennusoikeuksia määritettäessä. Ranta-alueen suunnittelutarvetta ja rantavyöhykkeiden rakennuslupien myöntämistä määrittelee maankäyttö- ja rakennuslain 72§.

25.9.2019

1.2 Suunnitteluorganisaatio

Kaavatyötä ohjaamaan on asetettu ohjausryhmä, joka koostuu Mänttä-Vilppulan kaupungin viranomaisista ja päättäjien edustuksesta sekä suunnittelukonsultin edustajista.

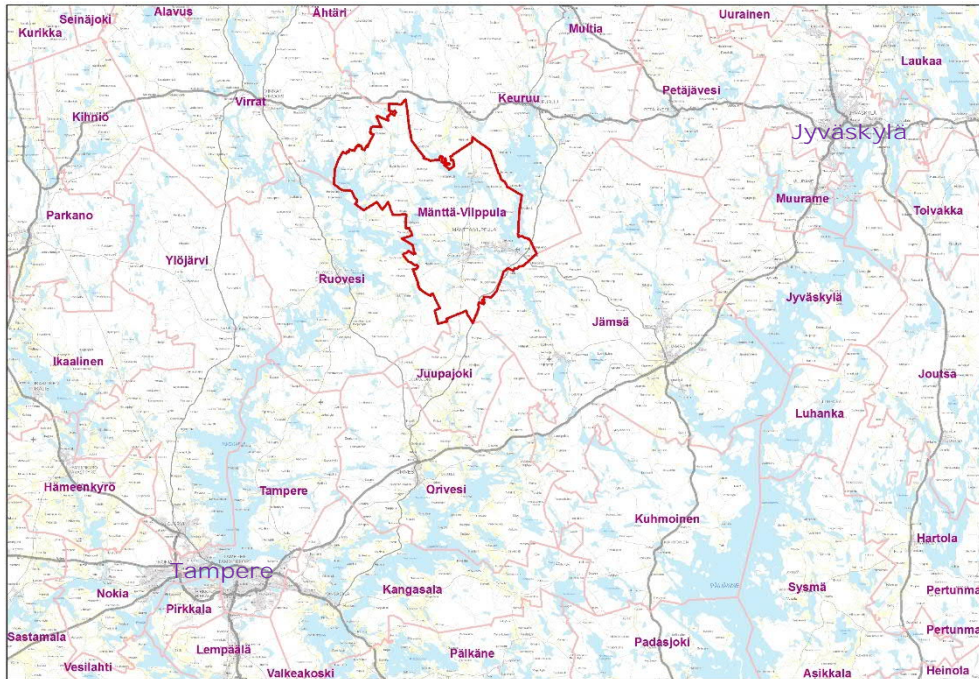
Mänttä-Vilppulan kaupunki		FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy	
<u>Tilaja:</u>		<u>Kaavoitus:</u>	
Sirkka Sortti	kaupunginarkkitehti	Helena Ylinen	projektipäällikkö (luonnos) arkkitehti YKS
		Maritta Heinilä	kaavan laatuvaatava (luonnos ja ehdotus), arkkitehti YKS
<u>Ohjausryhmä:</u>		Johanna Närhi	kaavan laatuvaatava (2. ehdotus), arkkitehti YKS
Esa Sirviö/	kaupunginjohtaja	Minttu Kervinen	suunnittelija, projektipäällikkö (2. ehdotus, hyväksymiskäsittely) arkkitehti, YKS
Markus Auvinen		Mari Seppä	projektipäällikkö (ehdotus ja 2. ehdotus) arkkitehti YKS
Arto Pirttilahti	kaup.valt. pj	Katariina Pakkasalo	FM (suunn.maantiede) YKS
Marika Ala-Herttuala		<u>Selvitykset:</u>	
Timo Tukia	kaup.hall. pj	Liikenne	Tuomas Miettinen, DI
Erkki Viitanen/	tekn.joht.		Saara Aavajoki, DI
Hannu Kemppainen		Kulttuuriympäristö	Minttu Kervinen, arkkitehti. SAFA YKS
Jarmo Kauppinen/	rakennustarkastaja		Anna Hakula, arkkitehti.yo
Markku Takala		Maisema	Kai Tolonen, arkkitehti SAFA
Taina Peltonen/	sivistysjohtaja	Arkeologia	Riikka Ger, maisema-arkkitehti MARK
Markus Auvinen	talousjohtaja	Luonto	Kalle Luoto, arkeologi FM / HEILU Oy
Kirsti Eskelinen	maank.ins.	Hulevedet, teknisen huollon verkostot, kaukolämpö, kaavatalous	Marja Nuottajärvi, biologi FM
Saara Rauhala/	hallintojohtaja		Eeva-Riikka Bossmann, DI
Alli Ruuhilehto			Pekka Raukola, DI
Timo Rauhala	tekn.ltk pj.	Ympäristöhäiriöt	Päivi Ikävalko, geologi FM
Martti Anttila		Melu	Mauno Aho, ins.
Ismo Korhonen	MW-kehitys Oy, toim.joht.	Maaperä- ja rakennettavuusselvitys (ehdotusvaihe)	Matti Manninen, DI
Otto Huttunen			Christos Kravvaritis, M.Sc.
Antti Korkka	MW-kehitys Oy, markk.joht.	Palvelut, työpaikat, matkailu	Taina Ollikainen FM
Sirkka Sortti	kaupunginarkkitehti	Emätilaselvitys	Kuisma Reinikainen DI
Riina Jorasmaa	kaavoituspäällikkö		Maria Auranen, DI
Terhi Mäkelä	suunnitteluavustaja		

1.3 Kaava-alueen sijainti

Mänttä-Vilppulan kaupunki sijaitsee Pirkanmaalla noin 80 kilometrin päässä Tampereelta koilliseen. Mänttä-Vilppulan naapurikuntia ovat Keuruu, Jämsä, Juupajoki, Ruovesi ja Virrat. Mäntän kaupunki ja Vilppulan kunta yhdistyivät vuonna 2009 ja Mänttä-Vilppulan kaupungissa on kaikkiaan neljä erillistä taajamaa: Vilppula, Mänttä, Kolho ja Pohjaslahti. Suunnittelualue käsittää Vilppulan ja Mäntän taajamat sekä pohjoiseen suuntautuvan metsäisen alueen, jolla on ulkoilun ohjaustarvetta.

Tampere-Haapamäki junarata kulkee Vilppulan kautta, ja Vilppulasta on lähijunayhteys Tampereelle ja Keuruulle. Mänttä-Vilppula sijaitsee Tampereen ja Jyväskylän puolivälissä, henkilöautolla noin 1 h 20 min ajomatkan päässä kummastakin. Ajoaika Jämsään, Keuruulle ja Orivedelle on 30 - 45 min ja Virroille noin tunti.

25.9.2019



Kuva 1. Mänttä-Vilppulan sijainti suhteessa Tampereeseen ja Jyväskylään.

1.4 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa esitetyt tavoitteet, säädökset vuorovai-
kutuksesta kaavoja valmisteltaessa sekä kaavojen sisältöön ja asiakirjoihin kohdistuvat
vaatimukset muodostavat kokonaisuuden, jonka pohjalta yleiskaavoituksen sisältöä, laa-
tua ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan.

Yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §) ohjaavat yleiskaavan laatimista. Sisältövaa-
timukset määrittelevät osaltaan sen, mitä kysymyksiä yleiskaavassa tulee käsitellä ja
ratkaista. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

1. yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
2. olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
3. asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
4. mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
5. mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapai-
noiseen elinympäristöön;
6. kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
7. ympäristöhaittojen vähentäminen;
8. rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
9. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan
yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavoituksessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva maakuntakaava. Yleiskaava ei
saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

25.9.2019

1.5 Osallistumisen järjestäminen

1.5.1 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavoituksessa osallisia ovat:

- alueen maanomistajat, asukkaat ja alueella työssä käyvät
- alueen yrittäjät
- Mänttä-Vilppulan kaupungin asukkaat
- paikallisyhdistykset
- Mänttä-Vilppulan kaupunki
- Keuruun ympäristösuojelujaos
- Naapurikunnat
- Pirkanmaan ELY-keskus
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Museovirasto
- Liikennevirasto
- Liikelaikokset: Sähkö- ja energiayhtiöt ja vesihuolto
- muut mahdolliset osalliset

1.5.2 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

Kaavatyössä noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain vuorovaikutteista maankäytön suunnittelun prosessia. Kaava on tullut vireille vuoden 2012 kaavoituskatsauksessa, joka on hyväksytty kaupunginhallituksessa 19.11.2012, § 319, kuulutus nähtävillä 29.11.-28.12.2012.

Työn aikana järjestetään yhteensä kolme yleisötilaisuutta, joita koskevat työvaiheet ja ajankohdat on esitetty luvussa 2.1 olevassa taulukossa. Esittelytilaisuuksia kaupunginhallitukselle ja ohjausryhmälle on yhteensä kuusi. Suunnittelun eri osa-alueilla pidetään pienryhmäpalavereja tarpeen mukaan. Niihin osallistuvat kaupungin eri toimialojen edustajat sekä eri suunnitteluvaiheessa tarvittavat konsultin asiantuntijat.

Osallisia on kuultu valmisteluvaiheessa pitämällä kaavaluonnosta valmistelumateriaaleineen nähtävillä 30 vrk:n ajan. Myös ehdotusvaiheessa kaava-aineisto asetetaan virallisesti nähtäville 30 vrk:n ajaksi. Nähtävilläoloista ilmoitetaan kuulutuksella. Osallisilla on mahdollisuus nähtävilläolon aikana jättää kaavaluonnoksesta tai -ehdotuksesta kirjallinen mielipide/muistutus kuulutuksessa mainittuun osoitteeseen Mänttä-Vilppulan kaupungille.

1.5.3 Tiedottaminen

Mänttä-Vilppulan kaupunki kuuluttaa ilmoituksistaan paikallislehdessä ja Internetissä kaupungin kotisivuilla, <http://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaavoitus/>

Nähtäville asetettavat aineistot ovat esillä Kaupungintalolla sekä Mäntän, Vilppulan, Kolhon ja Pohjaslahden kirjastoissa ja sähköisesti Internetissä kaupungin kotisivuilla.

1.5.4 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyötä koskevat viranomaisneuvottelut pidetään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavatyön aloitusvaiheessa ja ehdotusvaiheessa. Näiden neuvotteluiden lisäksi viranomaisten kanssa järjestetään työneuvotteluja. Osayleiskaavan valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä on pyydetty kaavaluonnoksesta viranomaislausunnot. Myös osayleiskaavaehdotuksesta pyydetään viranomaislausunnot.

25.9.2019

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin keskeiset vaiheet

Kaavatyössä noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaista vuorovaikutteista maankäytön suunnittelun prosessia. Työskentely jaksottuu kolmeen osaan: Valmisteluvaiheessa selvitetään työskentelyn lähtökohtia ja tavoitteita sekä laaditaan kaavaluonnos ja pääosa kaavaan liittyvistä selvityksistä. Ehdotusvaiheessa kaavaluonnosta tarkistetaan nähtävillä olon yhteydessä saadun palautteen perusteella, ja myös kaavaan liittyviä selvityksiä voidaan täydentää. Täydennetty kaavaehdotus asetetaan luonnoksen tapaan nähtävillä, minkä jälkeen kaava-aineistoon voidaan tehdä palautteen perusteella vähäisiä päivityksiä. Lopulta kaava viedään hyväksymiskäsittelyyn.

Tähänastiset vaiheet

Osayleiskaavan vireilletulo kaavoituskatsauksessa 2012	
Kaavoituskatsaus 2012 hyväksytty kaupunginhallituksessa	19.11.2012
Kaavoituskatsaus 2012 nähtävillä	29.11.-28.12.2012
Aloituskokous, ohjausryhmän I kokous (kaavahankkeen taustat, tavoitetyöpaja)	17.9.2013
Kaupunginvaltuuston tavoitetyöpaja	19.9.2013
Osayleiskaavan laadinnan käynnistämisen kuuluttaminen	6.2.2014
Yleisötilaisuus ja osallisten tavoitteet	11.2.2014
Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §)	6.3.2014
Ohjausryhmän II kokous	13.3.2014
Ohjausryhmän III kokous	6.5.2014
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä	1.7.–1.8.2014
Ohjausryhmän IV kokous	22.4.2015
Viranomaistyöneuvottelu	1.10.2015
Ohjausryhmän V kokous	21.10.2015
Kaavaluonnos nähtävillä	3.12.2015 – 29.1.2016
Yleisötilaisuus: kaavaluonnos	8.12.2015
Viranomaistyöneuvottelu	8.9.2016
Viranomaistyöneuvottelu	25.1.2017
Valtuustoseminaari	22.11.2017
Ohjausryhmän VI kokous	17.3.2017
Viranomaistyöneuvottelu / maakuntamuseo	16.1.2018
Ohjausryhmän VII kokous	13.2.2018
Valtuustoseminaari	19.3.2018
Kaavaehdotus hyväksytty kaupunginhallituksessa	7.5.2018
Kaavaehdotuksen virallinen nähtävilläolo	21.5. – 25.6.2018
Yleisötilaisuus: kaavaehdotus	22.5.2018
Viranomaisneuvottelu (MRL)	5.11.2018
Ohjausryhmän IIX kokous	28.11.2018
2. kaavaehdotus hyväksytty kaupunginhallituksessa	28.1.2019
2. kaavaehdotuksen virallinen nähtävilläolo	18.2.-25.3.2019
Osayleiskaavan hyväksyminen kaupunginhallituksessa	10.6.2019

25.9.2019

Hyväksyminen kaupunginvaltuustossa (palautettiin uudelleen valmisteluun)	17.6.2019
Viranomaistyöneuvottelu	20.8.2019
Neuvottelu Mäntän paperitehtaan kanssa	09/2019
Kaava-alueen rajauksen pienentäminen ja maanomistajan erillinen kuuleminen	09/2019
Osayleiskaavan hyväksyminen kaupunginhallituksessa	7.10.2019 § 247
Osayleiskaavan hyväksyminen kaupunginvaltuustossa	14.10.2019 § 78
Kuulutus – kaava lainvoimainen	10.12.2019

2.2 Osayleiskaava

Osayleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Osayleiskaavaan tavoitteena on mahdollistaa elinkeinon, teollisuuden, asumisen, matkailun, virkistyksen ja liikenteen kehittäminen infrastruktuurin taloudellisuuskohdat ja kaupungin vetovoimaisuustekijät huomioiden. Kaavalla luodaan edellytykset monipuoliselle, laadukkaalle asumiselle taajamassa ja taajaman läheisyydessä. Kaupunkistrategian 2016-2026 visiossa Mänttä-Vilppula on vuonna 2026 Suomen vetovoimaisin ja tunnetuin Taidekaupunki, jossa hyvinvointi perustuu vahvaan elinkeinoelämään ja yrittäjyyteen, taide- ja kulttuuritoiminnan arvostamisen sekä luovaan osaamiseen ja monipuoliseen koulutustarjontaan.

Edellä esitetyt tavoitteet tuetaan osayleiskaavassa jäsentämällä kaupunkirakennetta muodostamaan toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti eheytyvä kokonaisuus. Uusi ja rakennustyypeiltään monipuolinen asuminen pyritään sijoittamaan lähelle palveluita ja olemassa olevan infrastruktuurin varaan. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset turvataan osoittamalla sijoittumis- ja laajentumismahdollisuuksia yritysille ja turvaamalla matkailutoiminnan kannalta tärkeät vetovoimatekijät. Metsätalouden ja virkistyksen tavoitteita sovitetaan yhteen antamalla metsänhoitoon liittyviä ohjeita ja suosituksia tärkeillä ulkoilualueilla.

Kaavalla on ratkaistu maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen. Erityisiä esille nousseita teemoja ovat joukkoliikenne ja kevyt liikenne. Kaavassa osoitetaan taajamaan tavoiteltavan raideliikenneverkon keskeiset osat ja paikat ja liikenneverkkoa tukeva maankäyttö. Samalla kehitetään kevyen liikenteen verkostoa ja pyritään parantamaan liikenneturvallisuutta. Kaavan yhteydessä on laadittu kevyenliikenteen suunnitelma, jonka tarvitsemat merkinnät ja aluevaraukset osoitetaan kaavassa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt, maisemat, arkeologiset ja luontokohteet kohteet on kaavoituksen yhteydessä kartoitettu ja merkitty Maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla kaavaan. Rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueiden ominaispiirteistä on lisäksi laadittu kaavan osana selvitys, jota tullaan käyttämään kaavoituksen lisäksi myös rakennusvalvonnan työvälineenä. Arvoalueiden ohella kartoitusta on kaavoituksen osana tehty myös ympäristöhäiriöistä ja meluvaikutuksista. Lisäksi on luotu katsaukset muuttuvan maankäytön alueiden kunnallistaloudellisiin kustannuksiin sekä maaperän rakennettavuuteen.

Rantojen maankäytön periaatteet ovat nousseet kaavoituksen aikana keskeiseen asemaan. Osayleiskaavalla on tutkittu rantojen käytön periaatteet sekä taajama-alueella että taajaman läheisyydessä. Osayleiskaavalla on osoitettu sopivat alueet rantarakentamiselle siten, että tärkeät luonnon-, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvot säilyvät. Suunnittelualaueeseen liittyvien kaavoittamattomien rantojen ja kaavoittamattoman kuivan maan osalta määritellään rakentamisoikeus tila- ja rakennuspaikkakohtaisesti.

25.9.2019

Mänttä-Vilppulalla on väestökehityksensä suhteen haasteita. Koko Mänttä-Vilppulan väestöennuste on loivasti vähenevä. Tulevaisuus nähdään kuitenkin valoisana. Elinkeinoelämä on vireää, ja teollisuusidentiteetin rinnalle on noussut taidekaupunki-teema. 2017 valmistuneen Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 väestösuunnitteessa nähdään mahdollisena kehityksenä myös väkimäärän maltillinen kasvu. Suunnittelualueen väkiluvun voidaan koko kaupungin väkiluvun epävarmasta kehityksestä huolimatta olettaa kasvavan johtuen mm. voimakkaasti ikääntyvän väestörakenteesta aiheutuvasta kaupungin sisäisestä muuttoliikkeestä. Kaavan mitoitustavoitteeksi on asetettu vuonna 2012 laadittuun kaupunkistrategiaan nojaten vuoteen 2030 mennessä yli 300 uutta työpaikkaa koko Mänttä-Vilppulaan ja kaavan ohjausryhmyöskentelyyn nojaten 850 uutta asukasta kaava-alueelle. Koko Mänttä-Vilppulan yhteenlaskettu väkiluku on vuoden 2016 lopulla 10 446 asukasta. Keskustaajamassa ja sen läheisyydessä näistä asuu n. 8500.

2.3 Osayleiskaavan toteuttaminen

Osayleiskaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan tultua maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavaprosessin päätteeksi lainvoimaiseksi kuulutuksella.

Oikeusvaikutteinen osayleiskaava tulee ohjaamaan kunnan asemakaavoitusta ja muuta maankäytön suunnittelua. Toteutusta ohjaamaan pyritään laatimaan maapoliittinen ohjelma sekä maankäytön toteuttamisohjelma.

2.4 Suunnittelun kuluessa laaditut selvitykset

Kaavatyön yhteydessä on laadittu selvitykset seuraavista aiheista:

Kulttuuriympäristö

- Rakennetun ympäristön selvitys 18.11.2015, tarkistettu 15.2.2018 ja 8.5.2019
- Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2013-2014 29.9.2016, Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2015 15.6.2017
- Maisemaselvitys 18.11.2015
- Kulttuuriympäristösynteesi 18.11.2015
- Rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet arvoalueilla 6.3.2018

Luonto

- Luontoselvitys 23.1.2017 / tark. 29.11.2018
- Pesimälinnustoseelvitys 4.7.2017

Ympäristöhäiriöt

- Meluseelvitys 18.11.2015
- Ympäristöhäiriöiden kartoitus, pilaantuneet maa-alueet 18.11.2015, esitystekniikka tarkistettu 4.6.2019

Rakennettavuus ja infrastruktuuri

- Hulevesiselvitys (hulevesistä aiheutuvien vaikutusten ja hulevesien hallinnan tarpeiden kartoittamiseksi) 18.11.2015
- Maaperäselvitys 1.2.2017
- Alueiden kunnallistaloudellinen vertailu (AVE) 18.5.2016

Muut selvitykset

- Kauppa ja palveluverkko 18.11.2015
- Kantatilaselvitys ja siihen liittyvä rantarakentamismitointi 15.11.2017 / Rantamitoituksen mitoitustaulukko päivitetty 4.6.2019

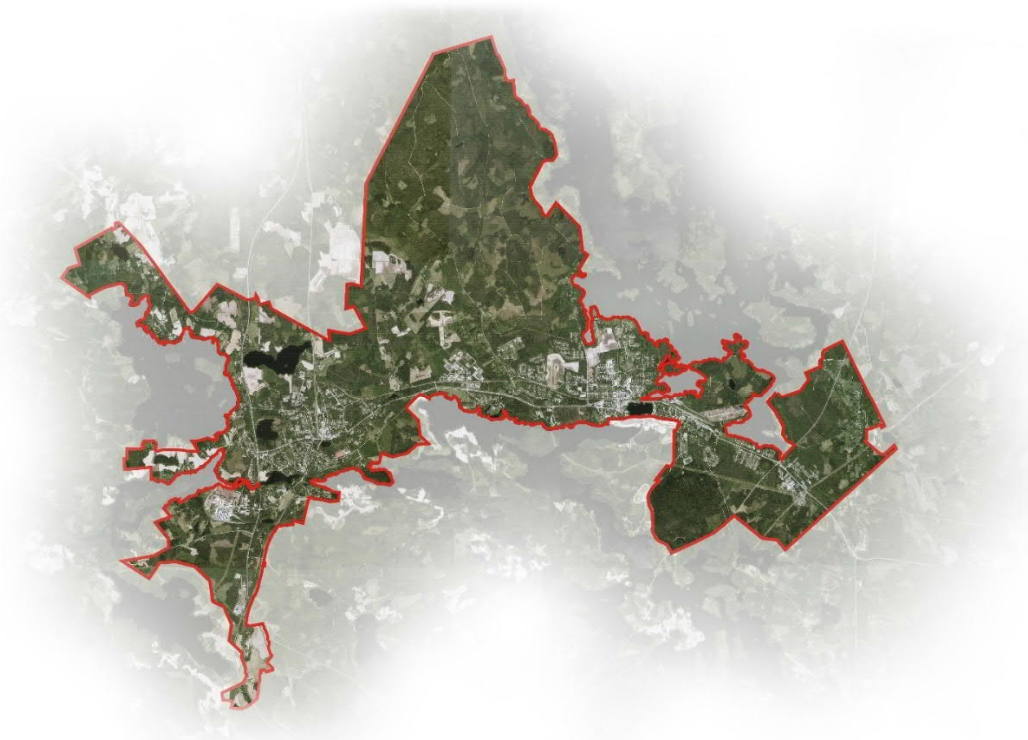
25.9.2019

3 LÄHTÖTIEDOT

3.1 Suunnittelualue

Suunnittelualue käsittää Mäntän ja Vilppulan taajamien asemakaavoitetun alueen sekä Mänttä-Vilppulan kaupungin rakennusjärjestyksessä esitetyn suunnittelutarvealueen laajennuksineen. Kaavoitettavaan alueeseen kuuluu aiemmin kaavoittamattomia ranta-alueita sekä pieniä haja-asutusluonteisia kyläalueita. Työn ja tavoiteasettelun lähdettyä käyntiin on tähän alkuperäiseen 4835 hehtaarin suuruiseen kaava-alueeseen lisätty pohjoinen 1619 hehtaarin laajuinen pääasiassa virkistys-, maa- ja metsätalouskäytössä oleva alue. Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavaehdotuksen hyväksymiskäsittelyssä kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun. Metsä Tis-suen kanssa käydyn neuvottelun ja viranomaistyöneuvottelun jälkeen päätettiin kaava-alueita pienentää Mäntän keskustan eteläpuolella Mäntän paperitehtaan alueella ja Pättiniemessä. Kaava-alueen pinta-ala pieneni noin 210 ha, joten yhteenlaskettu pinta-ala on noin 6242 ha. Voimaan tullessaan osayleiskaava kumoaa pienialaisen osan Vilppulan rantaosayleiskaavaa.

Kaavoitusta koskeva alustava aluerajaus on hyväksytty Mänttä-Vilppulan kaupunginhal-lituksessa 19.11.2012. Rajausta on tarkistettu ja voidaan myös jatkossa tarkistaa oh-jausryhmän päätöksen perusteella. Kaavoittamatonta rantaviivaa alueella on n. 8,75 km. Kaavoitettavalla alueella asuu n. 8500 asukasta.



Kuva 2. Suunnittelualue ilmakuvalla, myöhemmin rajaukseen lisättiin laaja pohjoisosan metsäalue. Suunnittelualueesta poistettiin ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä Mäntän keskustan eteläpuolinen Mäntän paperitehtaan alue ja Pättiniemi.

25.9.2019

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavan laatimisen ehdotusvaiheessa uudistumassa. Tavoitteiden uudistamisella pyritään vastaamaan koko Suomessa alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin ja edistämään kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa. Valtioneuvosto päätti tavoitteiden uudistamisesta 14.12.2017. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavalle asetetun tavoiteaikataulun mukaan osayleiskaava hyväksytään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden muutokselle asetetun siirtymäajan jälkeen. Kaavassa siis noudatetaan uudistuneita tavoitteita.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on:

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,
- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,
- toimia kaavoituksen ennakoivan ja vuorovaikutteisen viranomaistyön välineenä valtakunnallisesti merkittävissä alueidenkäytön kysymyksissä sekä
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa.

Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Mänttä-Vilppulan keskustaajaman yleiskaavaa on laadittu usean vuoden ajan. Työstön aikana on noudatettu aiempia valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita. Ennen kevättä 2018 voimassa olleet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelivät seuraavia teemoja:

- toimiva aluerakenne
- eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Helsingin seudun erityiskysymykset
- luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet.

Osayleiskaavaa on tarkasteltu uudistuneiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valossa tämän selostuksen luvuissa 4.2.1 (tavoitteet: valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet) 6.4 (vaikutusten arviointi) sekä 6.5.1 (suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin).

25.9.2019

Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavassa on huomioitu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen käsittelemällä tavoitteisiin liittyviä kysymyksiä tämän selostuksen luvuissa

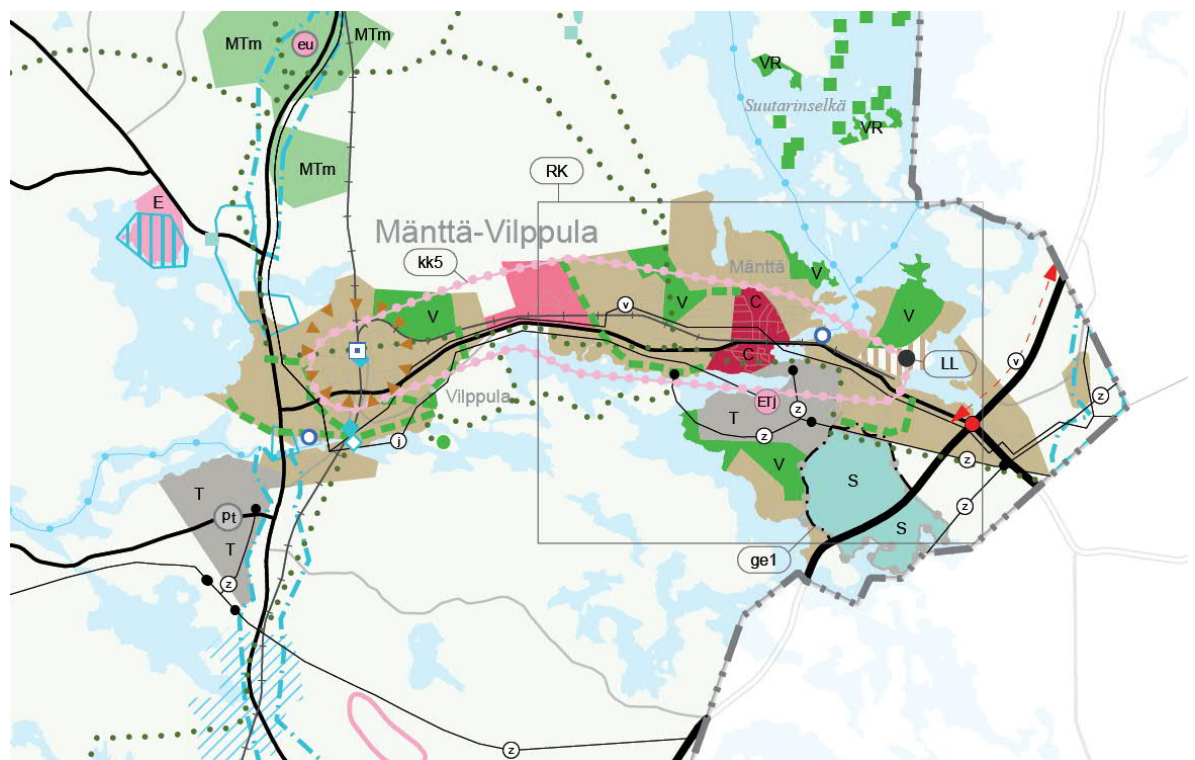
Lisätietoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista löytyy ympäristöministeriön kotisivuilta: www.ymparisto.fi/vat.

3.2.2 Maakuntakaava

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on kaikki maankäytön osa-alueet kattava oikeusvaikutteinen maakuntakaava. Maakuntavaltuusto päätti vuoden 2011 lopussa käynnistää uuden maakuntakaavan laatimisen. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 korvasi vuonna 2007 vahvistuneen Pirkanmaan 1. maakuntakaavan ja sitä täydentävät, vuonna 2013 vahvistuneet kaksi Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaa.

Keskustaajaman osayleiskaavatyö on edennyt rinnakkain Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 laatimisen kanssa. Osayleiskaavan alkuvaiheessa suunnittelua ohjasi vanha Pirkanmaan 1. maakuntakaava. Keväällä 2017 hyväksytyssä uudessa maakuntakaavassa on vanhaan eroavaisuuksia Mänttä-Vilppulan osalta koskien mm. Vilppulan keskustan kehittämismerkinnässä ja Sassin alueen maankäytössä.

Maakuntakaavassa 2040 Pohjoisen Pirkanmaan maankäytön kehittäminen perustuu monikeskusmallin ja asemanseutujen kehityksen yhdistelmään, jossa hyödynnetään olemassa olevaa raideinfrastruktuuria ja monikeskuksista yhdyskuntarakennetta. Seutukeskuksena kehitetään Mänttä-Vilppulaa, jossa joukkoliikennettä ohjataan vahvemmin rautatiehen perustuvaksi. Oriveden roolina korostuu toimiminen raide- ja maantieliikenteen terminaalipaikkana. Kehitettävänä päätienä on valtatie 9. Muuten pohjoisella Pirkanmaalla tukeudutaan olemassa olevaan liikenneverkkoon ja tuetaan sen ylläpitoa. Kuntakeskuksia vahvistetaan profiloituneina palvelukeskuksina, ja maaseudun kehitysedellytykset turvataan. Elinkeinoelämän kehittäminen perustuu seudullisiin vahvuusaloihin. Erityistä yritystoimintapotentiaalia on luonnonvaratalouden aloilla.



Kuva 3. Ote Pirkanmaan maakuntakaava 2040

25.9.2019

Maakuntakaavaan on osoitettu eri värein eri alueiden pääkäyttötarkoitukset. Taajama-toimintojen alue on esitetty vaaleanruskealla sävyllä, työpaikka-alueet vaaleanpunaisella ja keskusta-alue tummalla punaisella. Teollisuuden ja varastointitoiminnan alueet ovat väriltään harmaita. Vihreä kuvaa virkistystoimintaa ja turkoosilla näkyy kartassa Mäntänvuoren suojelualue. Merkintöjen kuvauksissa on esitetty määräyksiä, joilla ohjataan mm. kaupan yksiköiden kokoja.

Uusien asuinalueiden toteutukselle on asetettu maakuntakaavassa ehtoja Sassin alueella, jossa toteuttaminen edellyttää, että lentopaikkaan liittyvät melu- ja turvallisuus-kysymykset sekä lentotoiminnan vaikutukset otetaan huomioon alueen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Maakuntakaavassa on aluevarausten lisäksi viiva- ja symbolimerkintöjä. Keskeisenä näistä osoitetaan vaaleanpunaisella palloviivalla taajamien elinvoimaisuuden kehittämis-vyöhyke. Alueen maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa tulee tukea alueen kulttuuri- ja matkailupalvelujen sijoittumis- ja toimintamahdollisuuksia. Alueen sujuvaan saavutettavuuteen eri liikkumismuodoilla tulee kiinnittää erityistä huomiota painottaen asemanseutuja.

Keskustatoimintojen aluetta maakuntakaavassa on osoitettu Mäntän keskustaan. Vilppulan keskustaan on osoitettu määräys asemanseudun tiivistämisestä. Vilppulan keskustassa alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on pyrittävä raideliikennettä tukevaan tiiviiseen yhdyskuntarakenteeseen sekä laadukkaisiin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Tiivistettävän alueen laajuus tulee tarkentaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Mäntän ja Vilppulan keskustojen liityntäpysäköintijärjestelyitä ei ole esitetty maakuntakaavakartassa erillisillä merkinnöillä, vaan niitä ohjataan edellä mainituissa keskustan ja asemanseudun määräyksissä.

Muita symbolimaisia erityismerkintöjä ovat satamat Mäntässä ja Vilppulassa sekä puu-terminaali. Puutermiinalin kohdemerkinnällä osoitetaan maakuntakaavassa puutavaran ja bioenergiaraaka-aineiden kuljetuksiin, käsittelyyn ja kuormausjärjestelyihin liittyvän tieliikenteen tai raide- ja tieliikenteen yhdistävän maakunnallisesti merkittävien termiinalien yleispiirteinen sijainti.

Maakuntakaavassa on esitetty rakennetun kulttuuriympäristön arvokohteet Vilppulan osalta symbolimerkinnöin varsinaisella kaavakartalla ja Mäntän osalta kaavan yhteydessä olevalla tarkentavalla lisäkartalla.

Maakuntakaavassa ei ole esitetty merkittäviä uusia tieliikenteen yhteystarpeita; merkittävin tiehanke on kantateiden risteykseen kaupungin itälaidalle osoitettu uusi eritasoliittymä, joka mahdollistaa toteuttamisen kiertoliittymänä.

Maakuntakaavatyön tuore ja laaja selvitysaineisto toimii myös tämän yleiskaavatyön lähtöaineistona. Maakuntakaavan selvityksissä käsitellään mm. väestönkehitystä, palvelurakennetta ja joukkoliikennettä liityntäpysäköinteinen.

<http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/>

3.2.3 Muut maakunta- ja seututason selvitykset

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma

Pirkanmaalle on laadittu liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka maakuntahallitus on hyväksynyt 6.2.2012. Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma kokoaa maakunnan liikenteen keskeiset kehittämistarpeet. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä Pirkanmaan kuntien ja valtion viranomaistahojen kanssa. Suunnitelman toteuttamisesta on sovittu

25.9.2019

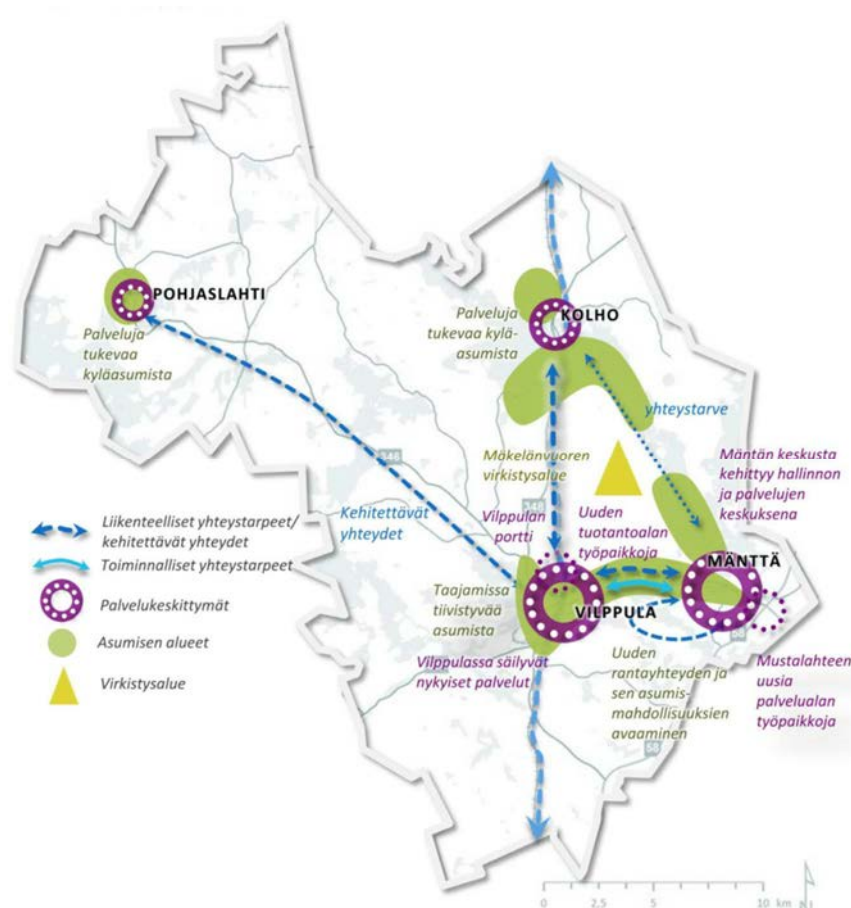
3.2.5 Muut suunnitelmat

Osayleiskaavan laatimisen eräs taustatekijä on Mäntän ja Vilppulan kuntaliitos vuonna 2009. Molemmilla kunnilla oli keskustaajamien osalta käytössä oikeusvaikutuksettomat osayleiskaavat. Kuntaliitoksen myötä nousi tarve yhtenäistää kaavoitusta. Ennen keskustaajaman osayleiskaavoituksen aloittamista laadittiin koko Mänttä-Vilppulan kaupunkia koskenut kehityskuvatyö, jossa määriteltiin laajamittakaavaisesti kaupungin eri osien rooleja.

Mänttä-Vilppulan kehityskuva (2012)

Mänttä-Vilppulan kehityskuva on kartalle viety esitystapa Mänttä-Vilppulan tulevaisuudesta, ja se on osa kaupunkistrategian toteuttamista. Kehityskuvatyössä on vaihtoehtojen kautta etsitty Mänttä-Vilppulan paras yhdyskuntarakenne. Siinä asumisen kehittämisvyöhykkeet sijaitsevat välillä Vilppula-Mänttä-Kolho-Pohjaslahti. Mäntän ja Vilppulan välinen toiminnallinen yhteys syntyy rannan kehittämisen ja laadukkaan rakentamisen kautta. Uudet työpaikka-alueet painottuivat Mänttään, Vilppulaan ja Mustalahden risteuksen tuntumaan. Mäntän ja Vilppulan välille rakentuu rantaa hyödyntävä, taide- ja kulttuuripainotteinen virkistys- ja ulkoilukokonaisuutena. taidekaupunki-imagoa vahvistetaan.

Kehityskuva ohjaa Mänttä-Vilppulan kaavoitusta ja muuta maankäytön kehittämistä. Se myös ohjaa kaupungin muuta kehittämistä, kuten palvelujen, liikenteen, energiahuollon ja virkistysmahdollisuuksien kehittämistä. Kehityskuvan tueksi on laadittu toimenpideohjelma. Mänttä-Vilppulan kehityskuva ei ole MRL:n mukainen kaava vaan yhteinen näkemys kaupungin kehittämisestä.



Kuva 5. Yhteenveto Mänttä-Vilppulan kehityskuvasta.

25.9.2019

Kaupunkistrategiat

Osayleiskaavatyön toisena keskeisenä lähtökohtana on ollut vuonna 2011 laadittu kaupunkistrategia. Uusi, vuonna 2016 osayleiskaavan ollessa ehdotusvaiheessa valmistunut strategia on myös huomioitu kaavoituksen ehdotusvaiheessa lähtötietona.

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia 2020 (2011)

Perustehtävä: "Mänttä-Vilppulan perustehtävänä on järjestää vetovoimaiset ja tarkoituksenmukaiset palvelut alueen nykyisille ja tuleville asukkaille ja yrityksille viihtyisässä asuin- ja toimintaympäristössä."

Visio: "Mänttä-Vilppula on elinkeinorakenteeltaan monipuolinen, taide- ja kulttuuriperintönsä nojaava kasvukeskus, joka huolehtii ympäristöstään ja asukkaidensa hyvinvoinnista, kiinnostaa matkailijoita ja luo alueellista vireyttä."

Arvot: "Avoimuus – Luovuus – Vastuullisuus"

Kaupunkistrategiassa määritellään menestystekijöiden päämäärät ja niihin pääsemisen keinot neljältä osa-alueelta:

- Aktiivisen elinkeinopolitiikan kaupunki
- Taide- ja kulttuurikaupunki
- Hyvän asumisen kaupunki
- Aktiivisen elinkeinopolitiikan kaupunki

Kaupunkistrategiassa määritellään, että kaupunkiin saadaan 300 uutta työpaikkaa lisää vuoteen 2020 mennessä. Asukastavoitetta ei aseteta, asunto- ja asuinpaikkatarjontaa monipuolistetaan.

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategian 2020 maankäytön päämääränä on riittävien, laadukkaiden ja monipuolisten kaavoitettujen tonttien turvaaminen vakituiselle ja vapaaajan asumiselle sekä elinkeinoelämälle suunnitelmallisesti ja vastuullisesti, yhdyskuntarakenne huomioon ottaen.

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia 2016-2026 (2016)

Keskeiset toimintaperiaatteet: Kaiken toiminnan lähtökohtana on kaupunkilaisten hyvinvoinnin kaikinpuolinen edistäminen. Kaupungin toimintoja ja toimintaympäristöjä kehitetään ja uudistetaan kokonaisvaltaisesti ja rohkeasti koko kaupunkikonsernissa. Tavoitteena on löytää uudenlaista dynamiikkaa toimintaan, talouteen ja niiden kehittämiseen. Kaupungin omaa edunvalvontaa aktivoidaan ja yhteistyötä eri tahojen kanssa tiivistetään. Toiminnan ja talouden välillä on tiukka yhteys.

Visio 2026: Olemme vuonna 2026 Suomen vetovoimaisin ja tunnetuin Taidekaupunki, jossa hyvinvointi perustuu vahvaan elinkeinoelämään ja yrittäjyyteen, taide- ja kulttuuritoiminnan arvostamiseen sekä luovaan osaamiseen ja monipuoliseen koulutustarjontaan

Arvot: Asukas- ja asiakaslähtöisyys – Luovuus – Vastuullisuus

Kaupunkistrategiassa on esitetty päämääriä, joista osayleiskaavoitukseen vaikuttavat erityisesti Asuin ja elinympäristön viihtyisyyden kehittäminen, lähipalveluiden turvaaminen, elinvoimaisuuden ja yrittäjyyden edistäminen sekä saavutettavuuden vahvistaminen ja liikenneyhteyksien parantaminen. Keskustaympäristöjen kehittämistoimenpiteillä halutaan vahvistaa taidekaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa.

25.9.2019

Mäntän keskusta-alueen yleissuunnitelman päivittäminen (2016)

Hankkeessa laadittiin Mänttä-Vilppulan kaupungissa 2004-2005 toteutetun keskustan kehittämishankkeen pohjalta tarkistettu yleissuunnitelma ja toteutettavat fyysisen ympäristön suunnitelmat Mäntän keskusta-alueelle. Suunnittelun tavoitteena on keskustan kestävä elinvoimaisuus: kaupan ja palvelujen toiminnallisten edellytysten lisääminen, liikennejärjestelyjen ja kevytliikenteen ratkaisujen toimivuuden parantaminen ja kaupunkikuvan kehittäminen. Hankeen yksilöidympinä tavoitteina on muun muassa:

- korostaa taidekaupunki Mäntän keskustan omaleimaista ja kaupunkikuvallista merkitystä ja historiallista ulottuvuutta
- luoda viihtyisää katutilaa asukkaiden ja kaupunkilaisten käyttöön
- motivoida kiinteistönomistajia entistä paremmin huolehtimaan rakennusten pihojen, aitojen ja jalkakäytävien kunnossapidosta
- houkutella matkailijoita kiinnostavalle kävelyretkelle ainutlaatuisen ympäristöön
- luoda edellytyksiä alueella olemassa oleville ja uusille yrityksille kehittää toimintaansa asiakkaiden käyntimäärien lisääntyessä
- kohottaa Taidekaupunki Mänttä-Vilppulan tunnettavuutta ja kiinnostavuutta matkailukohteena



Kuva 6. Mäntän keskusta-alueen yleissuunnitelman havainnemateriaalia

3.2.6 Rakennusjärjestys

Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin rakennusjärjestyksen 16.11.2009. Uusi rakennusjärjestys on valmisteilla osayleiskaavan valmistuessa.

3.2.7 Rakennuskiellot

Alueella ei ole voimassa olevia rakennuskielloja.

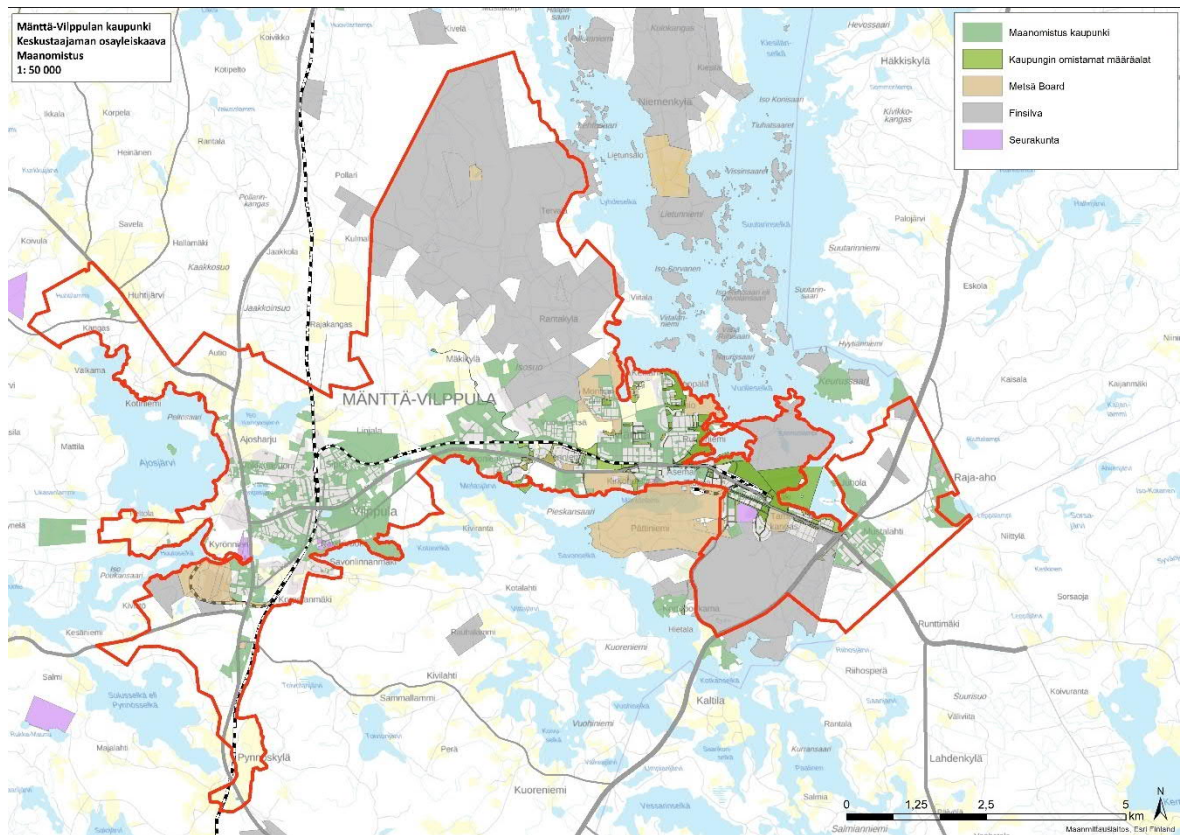
3.2.8 Pohjakartta

Yleiskaavan pohjana käytetään Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa sekä peruskarttaa (1:20 000).

3.3 Maanomistus

Osayleiskaava-alueella on sekä julkisten että yksityisten tahojen omistamia maita.

25.9.2019



Kuva 7. Maanomistus kaava-alueella.

3.4 Tonttivaranto

Mänttä-Vilppula kaupungilla on tällä hetkellä vapaita omakotitontteja yhteensä 107 kpl, joista Mäntässä 41, Vilppulassa 36 ja Kolhon alueella 24. Pohjaslahden taajamassa on yleiskaavan mukaisia omakotitontteja 6 kpl. Rivitalotontteja on yhteensä 31. Kerrostalo-tontteja on 4 kpl, 3 Mäntässä ja 1 Vilppulassa. Teollisuustontteja on 30 ja liike/asuin-tontteja 22 kpl (Kaavoituskatsaus 2017, Mänttä-Vilppulan kaupunki 2017)

3.5 Väestö ja asuminen

Kaavoitettavalla alueella asuu noin 8500 asukasta. Mänttä-Vilppulan asukasluku vuoden 2016 lopussa oli 10 448 asukasta, joista 1297 oli alle 15-vuotiaita, 3277 yli 65-vuotiaita ja 5874 työikäisiä. Kokonaisväkiluku on laskenut melko tasaisesti 1980-luvulta alkaen, jolloin nykyisen Mänttä-Vilppulan alueen väkiluku oli noin 15 000 asukasta. Taajamaväestön osuus Mänttä-Vilppulan asukkaista on noin 80 prosenttia

3.5.1 Väestökehitys ja huoltosuhde

Mänttä-Vilppula kuuluu väestöltään vähenevään ja ikääntyvään Ylä-Pirkanmaan alueeseen. Väestön rakenne heijastelee hyvin samanlaista trendiä kuin naapurikunnissa. Pienten lasten osuus koko väestöstä on hieman naapurikuntien keskiarvoa pienempi. Suh-teessa Pirkanmaan maakunnan keskiarvoon Mänttä-Vilppulassa on keskimääräistä vähemmän nuoria, lapsia ja työikäisiä sekä keskimääräistä enemmän eläkeiässä olevaa väestöä. (Hyvinvointikertomus 2017)

25.9.2019

Mäntän ja Vilppulan asukasluku kasvoi 1980-luvulle asti, jolloin kasvu työpaikkojen häviämisen myötä kääntyi laskuun. Asukasluvun laskuvauhti oli aluksi pari sataa henkilöä vuodessa. 2000-luvulla väen väheneminen vähitellen hidastui nykyiseen noin sataan henkilöön vuodessa. Suurempien ikäluokkien ikääntyessä ja syntyvyyden vastaavasti vähetessä Mänttä- Vilppulan väkiluvun vuosittainen väheneminen on kääntynyt jälleen kasvuun. Vuonna 2016 poisnukkuneiden ja syntyneiden erotus oli -122. Nettomuutto, eli paikkakunnalle muuttaneiden ja paikkakunnalta pois muuttaneiden erotus oli puolestaan -137 henkilöä. Ainoana plusmerkkisenä tunnuslukuna oli maahanmuuton ja maastamuuton välinen nettosiirtolaisuus 104 henkilöä. Väkiluku 31.12.2016 oli tilastokeskuksen mukaan 10 448.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Mänttä-Vilppulan väkiluku tulee jatkossakin olemaan hieman laskusuuntainen, ja yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvamaan merkittävästi. Vuoden 2012 ennuste vuodelle 2040 on n. 9 700 asukasta ja vuoden 2012 ennuste on 8 500. Väestöennusteet saattavat siis muuttua johtuen paitsi suhdanteista ja asumisen trendeistä, myös kaupungin panostuksesta vetovoimatekijöihin. Pirkanmaan maakuntakaavan väestösuunnite on vuodelle 2040 välillä 10 500 – 11 400 asukasta.

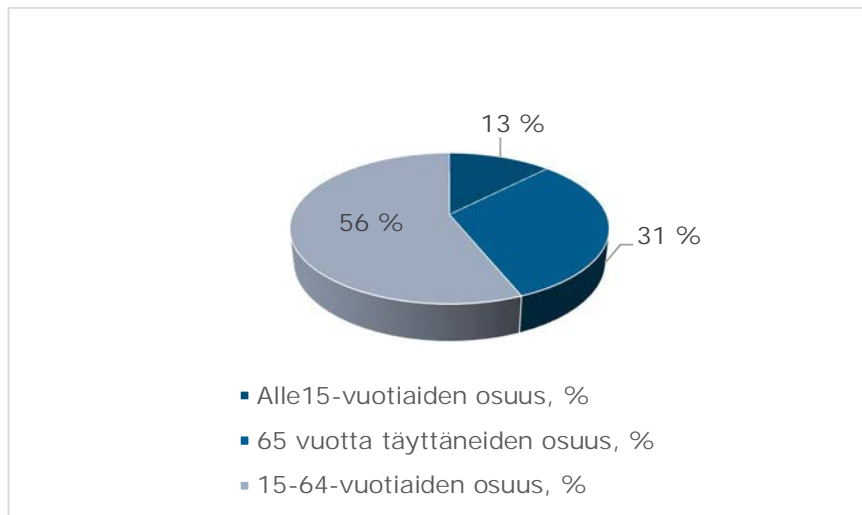
Väestörakenteen kehityssuuntaa pyritään kehittämään positiivisemmaksi mm. panostamalla kaupungin vetovoimatekijöihin. Keskustaajaman osayleiskaavassa tutkitaan vetovoimatekijöinä taajaman laadullista kehittämistä sekä erilaisia teema-asumisen mahdollisuuksia. Väestön ikääntymiseen varaudutaan parantamalla ikäihmisten keskusta-asumisen edellytyksiä.

Osayleiskaavan ohjausryhmätyöskentelyssä on määritelty kaava-alueen väestötavoitteeksi 850 uutta asukasta kaava-alueelle. Positiiviseen mitoitustavoitteeseen on päädytty koko kunnan väestömäärän laskusuunnasta huolimatta, sillä luonnollinen väestökehitys suuntaa alueella maaseutuymäristöstä keskustoisiin.

Väestöennuste 2014 iän ja sukupuolen mukaan alueittain 2014 - 2040 (Tilastokeskus)							
	Sukupuolet yhteensä						
	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040
0 - 14	1393	1363	1222	1109	1036	999	979
15 - 24	929	884	761	723	697	656	633
25 - 34	825	802	687	631	591	599	606
35 - 44	1100	1063	949	837	785	750	714
45 - 54	1388	1328	1176	1079	1031	963	931
55 - 64	1906	1861	1547	1346	1213	1144	1133
65 - 74	1687	1741	1951	1722	1492	1339	1227
75 -	1495	1506	1576	1945	2189	2280	2232
Ikäluokat yhteensä	10723	10548	9869	9392	9034	8730	8455

Kaavio 1: Mänttä-Vilppulan ikärakenne

25.9.2019



Kaavio 2: Mänttä-Vilppulan ikärakenne vuonna 2016

3.5.2 Asuminen ja asumisväljyys

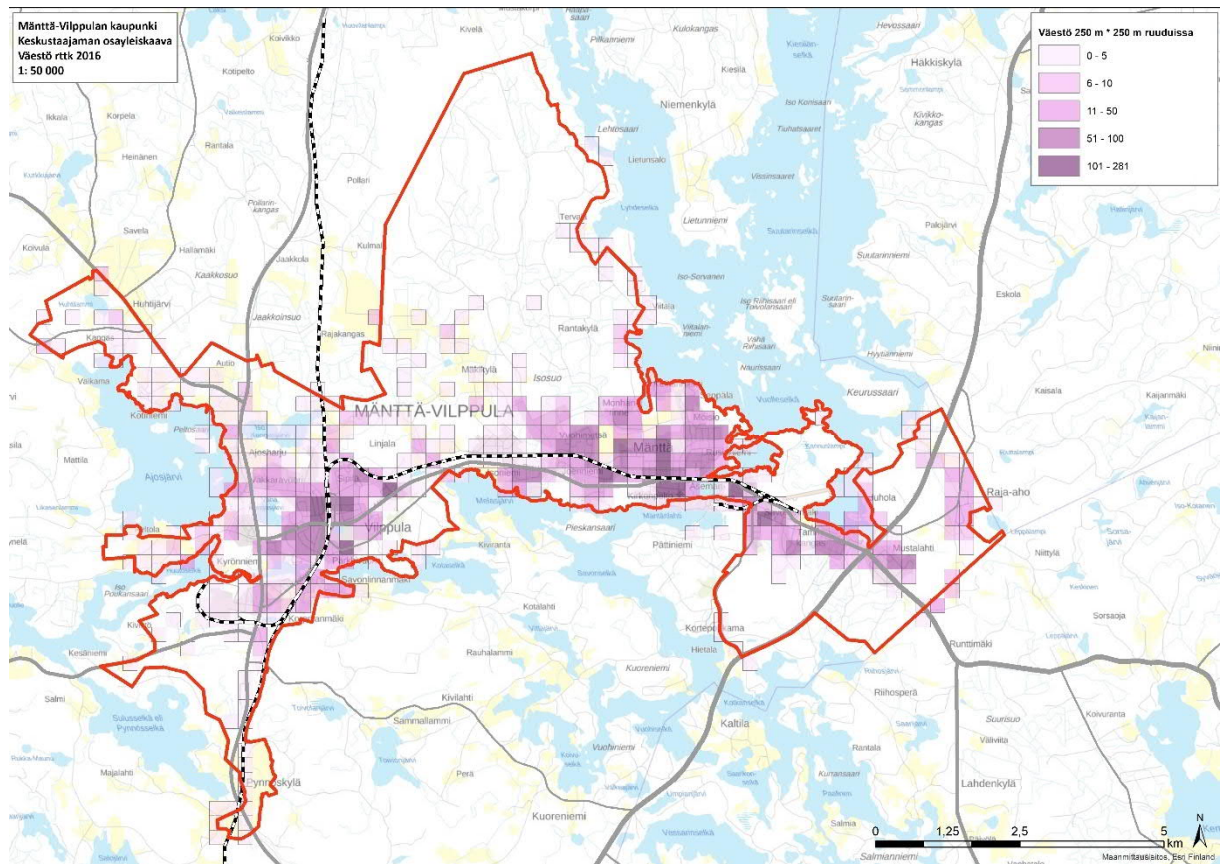
Tilastokeskuksen mukaan vuosina 2005-2015 asuntojen määrä Mänttä-Vilppulassa kokonaisuudessaan on pudonnut 5840:stä 5426:een. Omistusasunnoissa varsinaista notkahdusta ei näy, mutta vuokra-asuntojen määrä on pudonnut 1631:stä 1312:sta. Alimillaan vuokra-asuntojen määrä on pudonnut alle 1300:aan vuonna 2013, minkä jälkeen pientä nousua on ollut. Notkahdus näkyy erityisen merkittävästi yhden henkilön asuntokuntien määrässä, suurempien asuntokuntien vuokra-asuntoja on selvästi vähemmän, ja kahden henkilön asuntokuntia onkin ollut vuonna 2005 342 ja vuonna 2015 enää 251. Suuntaus on laskeva.

Omistusasunnoissa asutaan yleisimmin kahden hengen asuntokunnissa, ja näiden määrä onkin ollut lievästi nousussa (vuonna 2005 kahden hengen asuntokuntia omistusasunnoissa oli 1627, vuonna 2015 määrä oli 1660). Merkittävin lasku on tapahtunut Arava tai kokotukivuokra-asunnoissa, joissa asuntokuntien määrä on romahtanut vuoden 2005 lukemista, 790 asuntokuntaa, reilusti alle puoleen, 313 asuntokuntaan.

Tarkastellessa asuntotyyppiä ja asuntokunnan kokoa selviää, että Mänttä-Vilppulassa pääosa yksin asuvista asuu kerrostalossa (esim. vuonna 2016 jopa 50 %). Sen sijaan jo kahden hengen asuntokunnista huomattava enemmistö (61 % vuonna 2016) asuu omakotitalossa. Kahden hengen omakotitalouksien määrä on ollut lievässä kasvussa vuodesta 2012, mutta kolmen hengen asuntokuntien määrä erityisesti pientaloissa on vastaavasti romahtanut merkittävästi (398 kolmen hengen asuntokuntaa vuonna 2012, vuonna 2016 enää 337 kappaletta).

Mänttä-Vilppulassa loma-asuntojen määrä on ollut kasvussa jo pitkään. Vuonna 1970 kesämökkejä on Mänttä-Vilppulaan rekisteröity 682, vuonna 1990 jo 1239 ja vuonna 2016 kesämökkejä oli 1676. Kehitys on ollut samansuuntaista koko Suomen tasolla.

25.9.2019



Kuva 8. Väestön keskittyminen kaava-alueella 2016.

3.6 Palvelut

3.6.1 Julkiset palvelut

Mänttä-Vilppulan julkiset palvelut sijaitsevat pääosin Mäntän ja Vilppulan keskustaajamissa väestön ja työpaikkojen tavoin.

Mänttä-Vilppulassa on yhteensä 3 päiväkotia, 3 alakoulua, 2 yläkoulua ja 1 lukio. Päiväkodeista 1 sijaitsee Mäntän keskustassa, 1 Vilppulassa ja 1 Kolhossa. Alakouluista 1 sijaitsee Mäntän keskustassa, 1 Vilppulan keskustassa ja 1 Kolhossa. Yläkoulut sijaitsevat Mäntän ja Vilppulan keskustoissa ja lukio Mäntän keskustassa. Kunnallisten koulutuspalvelujen lisäksi Mäntässä sijaitsee Tampereen ammattikorkeakoulun yksikkö ja Sastamalan koulutuskuntayhtymän ammattioppilaitos. Mänttä-Vilppulassa toimii lisäksi kaupungin ylläpitämä Autere-opisto sekä Virtain kaupungin järjestämä Merikanto-opisto, jonka toiminnan sopimuskumppani Mänttä-Vilppulan kaupunki on.

Mänttä-Vilppulassa on monipuolisia kaupungin ylläpitämiä ja yksityisiä vapaa-ajan palveluita ja liikuntapaikkoja. Mänttä-Vilppulassa on 4 kirjastoa, Mäntän keskustassa, Vilppulassa, Kolhossa ja Pohjaslahdessa. Mänttä-Vilppulassa sijaitsee neljä liikunta- ja urheilukeskusta. Mäntän keskustassa sijaitsevasta Liikunta- ja hyvinvointikeskus Liike Oy:stä ja löytyvät Vapaa-aikakeskus Töpinä Centeristä löytyvät kuntosalit, ryhmäliikuntatilat ja erilaisia urheilu- ja harrastelajitiloja. Mäntän keskustassa sijaitsevassa urheilukeskuksessa on pallo-, beach-volley- ja bocciakenttä sekä frisbeegolf, kuntorata ja hiihtolatu. Alueelta löytyy myös uimahalli ja jäähalli. Vilppulassa sijaitsevasta Parkkivuoren urheilukeskuksesta löytyy urheilukenttä, tenniskenttiä, kuntarata ja hiihtolatu sekä jääkaukalo sekä sisähalli pallopeleille ja kuntosalille. Kolhosta löytyy kuntosali, Tenniskenttä, kuntorata ja hiihtolatu. Pohjaslahdelta löytyy urheilukenttä ja ulkoilureitti.

25.9.2019

Mäntässä sijaitsee lisäksi Mäntävuoren urheilukenttä ja ulkoilualue sekä useita pallokenttiä koulujen yhteydessä. Vilppulasta löytyy myös urheilu- ja pallokenttiä koulujen yhteydestä. Kolhosta löytyy pururata ja urheilu- ja tenniskentät. Pohjaslahdella on ulkoreitti ja koulun urheilukentät.

Palveluja on kuvattu tarkemmin Kaupan ja palveluverkon selvityksessä.

3.6.2 Kaupalliset palvelut

Mänttä-Vilppulan kaupallisia palveluita on tarkasteltu osayleiskaavatyön yhteydessä tehdyssä kaupan ja palveluverkon selvityksessä. Kaupan ja palveluverkon selvityksen lähtötiedot perustuivat Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 palveluverkkoselvitykseen. Seuraavassa tiedot on päivitetty uusimmilla käytettävissä olevilla tilastotiedoilla.

Mänttä-Vilppula muodostaa päivittäistavarakaupassa oman asiointialueen. Erikoiskaupassa Mänttä-Vilppula kuuluu Tampereen asiointialueeseen, vaikka myös suurin osa erikoistavarakaupan asioinneista suuntautuu omaan kuntaan.

Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin mukaan Mänttä-Vilppulassa oli vuoden 2015 lopussa yhteensä 10 päivittäistavaramyymälää. Väestöpohjaan suhteutettuna Mänttä-Vilppulan päivittäistavarakaupan palveluverkko oli keskimääräistä kattavampi. Mänttä-Vilppulassa oli lisäksi kaksi päivittäistavaroiden erikoisliikettä (luontaistuote), yksi tavaratalo/laajan tavaravalikoiman myymälä ja kaksi huoltoasemaa, joissa myydään päivittäistavaroita.

Mänttä-Vilppulan erikoiskaupan palveluverkko muodostui 38 myymälästä vuonna 2015. Myymälöistä 9 toimi tilaa vaativan erikoiskaupan toimialoilla ja 29 ns. keskustahakuisen erikoiskaupan toimialoilla. Lisäksi Mänttä-Vilppulassa toimi 7 myymälää moottoriajoneuvojen ja niiden osien vähittäiskaupassa sekä 2 huoltoasemaa. Erikoistavaroita myydään myös laajan tavaravalikoiman myymälässä.

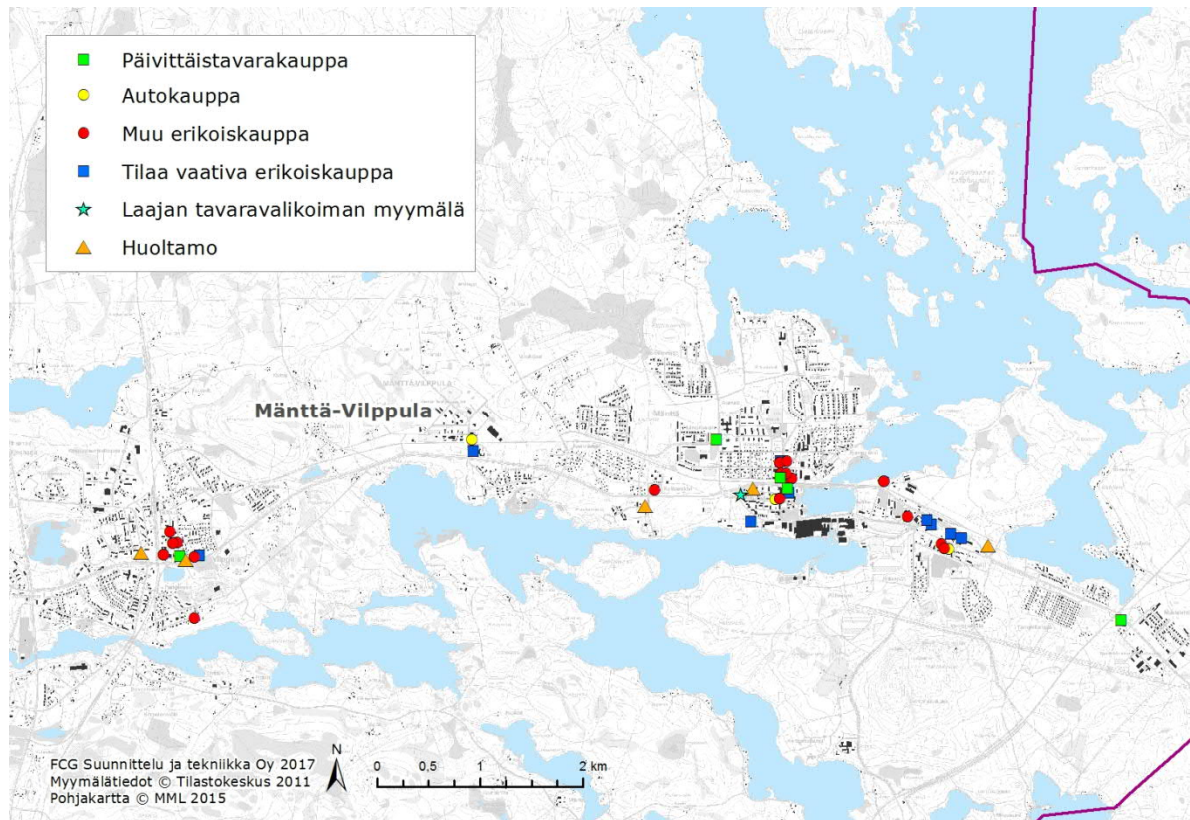
Mänttä-Vilppulan vähittäiskaupan myymälät toimialaryhmittäin vuonna 2015:

- | | |
|--|--------|
| • päivittäistavarakauppa | 10 kpl |
| • tavaratalo/laajan tavaravalikoiman myymälä | 1 kpl |
| • päivittäistavaroiden erikoiskauppa | 2 kpl |
| • Alko, apteekit ja terveystarvikauppa | 6 kpl |
| • muotikauppa | 5 kpl |
| • muu erikoiskauppa | 18 kpl |
| • tilaa vaativa erikoiskauppa | 9 kpl |
| • moottoriajoneuvojen ja niiden osien kauppa | 7 kpl |
| • huoltamot | 2 kpl |

Mäntän taajamassa sekä Vilppulan taajamassa on torit, jotka molemmat ovat avoinna kerran viikossa klo 7-13.

Valtaosa Mänttä-Vilppulan vähittäiskaupan myymälöistä toimii keskustan osayleiskaava-alueella.

25.9.2019



Kuva 9. Mänttä-Vilppulan osayleiskaava-alueen vähittäiskaupan myymälät 2017.

3.7 Työpaikat ja elinkeinorakenne

Työpaikkojen kokonaismäärä Mänttä-Vilppulassa vuonna 2017 on 3 895. Suurin osa kaupungissa olevista työpaikoista on yksityisellä sektorilla, mikä nähdään yhtenä merkittävänä tulevaisuuden menestystekijänä. Suurimmassa osassa yrityksistä työpaikkoja on kymmenestä kahteenkymmeneen. Työpaikkamäärältään suurimmat työnantajat Mänttä-Vilppulassa 2017 ovat Metsä Tissue Oyj (400 työpaikkaa), Mänttä-Vilppulan kaupunki (400), Mäntänvuoren Terveys (400), Formica Iki (165), Javasko (155) ja Metsä Wood Vilppulan saha (100). Mänttä-Vilppulan alueella suurimmat työpaikkakeskittymät ovat Mäntän ja Vilppulan taajamat. Työpaikkoja sijaitsee lisäksi mm. Isonniemen teollisuuspuistossa sekä Kangasmaan, Savosenmäen ja Mustalahden teollisuusalueilla.

Mänttä-Vilppulan elinkeinorakenne on hyvin palvelukeskittynyt. Palvelualueiden työpaikkojen osuus on yli 60 prosenttia ja alkutuotannon alle 3 prosenttia. Työpaikkaomavaraisuus on 103,5 prosenttia.

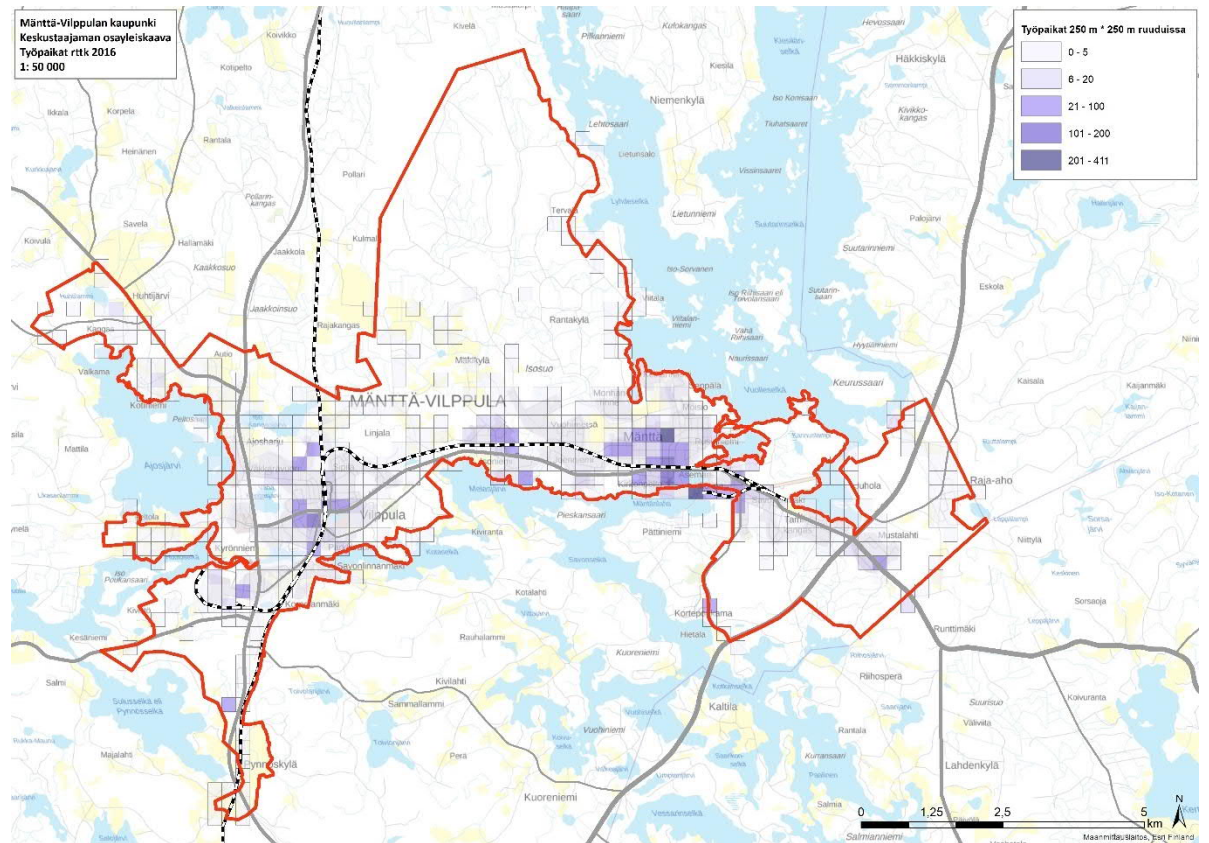
Mänttä-Vilppulan työllisten määrä koko väestöstä on ikärakenteen muuttuessa ja toisaalta väkiluvun pienentyessä viime vuosina laskenut. Työllisten määrä edellisen tilastointiajankohdan mukaisesti 2015 oli 34,9%. Työllisten määrässä Mänttä-Vilppula on naapurikuntien vertailussa keskitasoa, naapurikunnista hieman Virtain kaupunkia, Ruovettä ja Keuruuta edellä, mutta Orivettä ja Jämsää perässä. Työllisten määrä Pirkanmaalla keskimääräisesti on 40,9% eli selkeästi Mänttä-Vilppulaa sekä vertailukuntia suurempi.

Mänttä-Vilppulan työttömyysprosentti vuonna 2015 oli 13,4 joka tarkoittaa noin 600 työttöntä. Yli 50-vuotiaiden osuus työttömistä oli noin 300 ja pitkäaikaistyöttömien 215. Mänttä-Vilppulan työttömyysaste on heijastellut viime vuosina yleistä talouden kehitystä ja työttömyys on ollut kasvusuunnassa.

25.9.2019

Mänttä-Vilppulan työssäkäyntitase on perinteisesti ollut positiivinen, eli paikkakunnalla työssä käyvien pendelöijien lukumäärä on suurempi kuin työssä muualla käyvien määrä. Vuonna 2014 työssäkäyntitase oli +155 henkeä. Paikkakunnalla olevia työpaikkoja (3895) on enemmän kuin paikkakunnalla asuvia työssäkäyviä (3740). Kaupungin työpaikkaomavaraisuus on 103,5 %.

Työpaikkojen osalta lukumäärällinen taustatavoite vuodelle 2030 on asetettu vuoden 2011 kaupunkistrategiassa, jossa Mänttä-Vilppulan kaupunkiin tavoitellaan 300 uutta työpaikkaa.



Kuva 10. Työpaikkojen keskittyminen kaava-alueella 2016.

3.8 Maisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja arkeologia

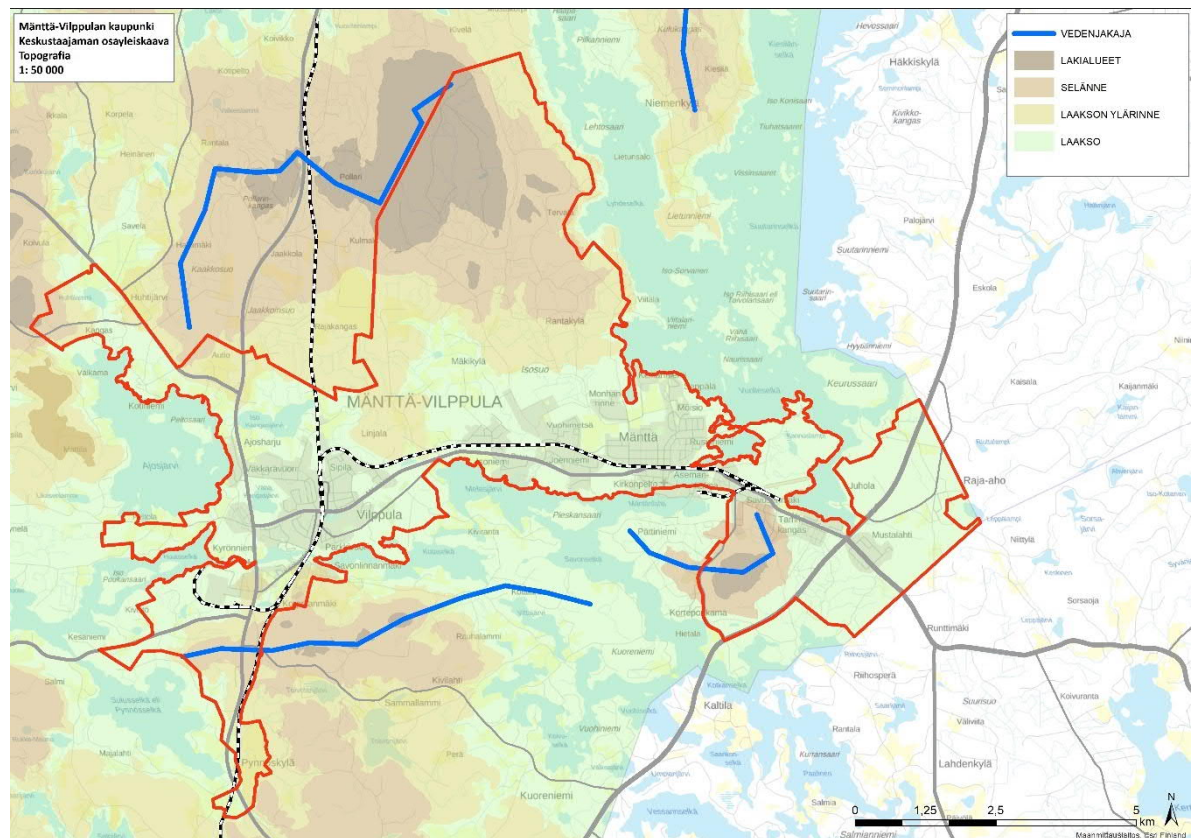
Osayleiskaavatyön yhteydessä on laadittu perusselvitykset maisemasta, rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja arkeologiasta. Selvitysten tuloksia on pyritty tulkitsemaan ja yhdistämään asiantuntijayhteistyönä tuotetussa Kulttuuriympäristösynteesissä (18.11.2015). Tämän lisäksi on tuotettu Rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet arvoalueilla –selvitys (6.3.2018), joka kuvaa arvoalueiden ominaispiirteitä ja antaa suosituksia alueiden kehitykselle. Molemmat perusselvityksiä täydentävät raportit ovat tämän selostuksen liitteinä.

25.9.2019

Maisemakuvaa hallitsevat mäkit metsät ja pirstaleiset vesistöt. Peltoalueet sijoittuvat selvitysalueella osin sisämaahan, osin järvien ranta-alueille. Etenkin suuri osa Ajosjärven rannoista on viljelymaata. Mäntän taajamassa on lisäksi kaksi laajahkoa peltoaluetta.

Vilppulan alueen valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ovat Vilppulan rautatieasema, Kolhon rautatieasema (selvitysalueen ulkopuolella) ja Kotinien kasvatuslaitos.

Kaavoituksen yhteydessä on tehty maisemaselvityksen täydentäminen (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 2014), jossa kuvataan suunnittelualueen maisemaa tarkemmin.



Kuva 12. Kaava-alueen topografia.

3.8.2 Rakennettu ympäristö

Rakennetun ympäristön selvitys (2015)

Kaavasuunnittelun yhteydessä on tehty kulttuuriympäristöselvitys (2015), jossa kootaan aiemmin tehdyt selvitykset Mänttä-Vilppulan taajama-alueelta, tarkastetaan aiemmin inventoidut kohteet, sekä täydennetään inventointeja. Inventoinneissa tarkastellaan alueellisesti Mänttä-Vilppulan kaupungissa sijaitsevien rakennusperintökohteiden merkittävyyttä. Inventoinnissa selvitetään systemaattisesti taajama-alueella sijaitsevat mahdolliset uudet, lähinnä paikallisesti merkittävät rakennusperintökohteet sekä täydennetään aikaisemmin tehtyjä inventointeja. Selvitystä on käytetty osayleiskaavan perusselvityksenä.

25.9.2019

Rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueiden ominaispiirteet (2018)

Inventointi- ja arvottamistyön jatkeena on tehty aluetason tarkastelu, jossa tarkastellaan rinnakkain valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita kokonaisuuksia. Alueista on kuvattu historia, ominaispiirteet ja muutoksensietokyky sekä annettu kaupunkikuvaan liittyviä ohjeita alueiden kehittämiseen. Raportin käyttötarkoituksena on kaavoituksen ohjaamisen lisäksi olla rakennusvalvonnan käyttövälineenä kun pohditaan esimerkiksi täydennys- ja korjausrakentamisen rakennustapaa

Historia

G.A. Serlachius Oy:n vaikutus Mäntän syntyyn on ollut ratkaisevaa. G.A. Serlachiuksen vaikutusta on Mäntän teollistuminen ja hän osallistui myös Vilppulan teollistamiseen. Teollisuuden ympärille on syntynyt tehdasyhteisö asuinalueineen, ja tehdas on rakennuttanut virkailijoilleen merkittäviä rakennuksia ja virkistyspaikkoja etenkin Gösta Serlachiuksen toimiessa yhtiön toimitusjohtajana vuosina 1913–1942.

Toinen merkittävä tekijä alueella on rautatien tulo Vilppulaan. Rautatien rakennustyömaa työllisti väkeä ja rata mahdollisti teollisuuden kuljetukset sekä työmatkaliikenteen Mäntän ja Vilppulan välillä. Rautatiellä oli merkittävä rooli myös vuoden 1918 tapahtumissa, jotka heijastuivat myös Mänttä-Vilppulan historiaan monin tavoin.

Arvokkaimmat kokonaisuudet ja rakennukset

Tarkastelualueen rakennetun kulttuuriympäristön kohteista tärkeimmät liittyvätkin Mäntän teollistumiseen ja kulkuyhteyksien kehittymiseen Vilppulassa.

Mäntästä löytyy hienoa tehdasarkkitehtuuria ja yhtenäisiä, jo varhaisessa vaiheessa suunniteltuja tehtaan työntekijöiden asuinalueita. Gösta Serlachius suunnittelutti asuinalueiden lisäksi yksittäisiä julkisia rakennuksia nimekkäillä arkkitehteillä, joten Mäntästä löytyy vaikuttavaa, valtakunnallisestikin merkittävää rakennustaidetta 1900-luvun alkupuoliskolta. Paikallisella tasolla merkittävistä kohteista nousevat esille erityisesti Heimo Kautosen suunnittelemat asuinalueet ja käyttötarkoitukseltaan monipuolinen, mutta ilmeeltään yhtenäinen rakennuskanta.

Vilppulassa on säilynyt talonpoikaista arkkitehtuuria vanhojen kantatilojen yhteydessä. Tilat muodostavat peltoaukeineen maakunnallisesti merkittäviä kokonaisuuksia. Rautatien myötä Vilppulaan rakentui uusi merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kerros, jota ilmentävät aseman, vahtituvan ja asemapäällikön asuintalon lisäksi monet aseman läheisyyteen sijoittuneet julkiset ja kaupalliset rakennukset. Rautatien vaikutus näkyy Vilppulassa myös kahdessa asuinrakennuksessa, joiden suunnittelija on ollut nimekäs rautatiehallinnon arkkitehti. Vilppulan hallinnollinen keskus sijaitsi alkuun Parkkivuorella, jossa onkin säilynyt kunnan alkuajoista kertovaa vanhaa rakennuskantaa.

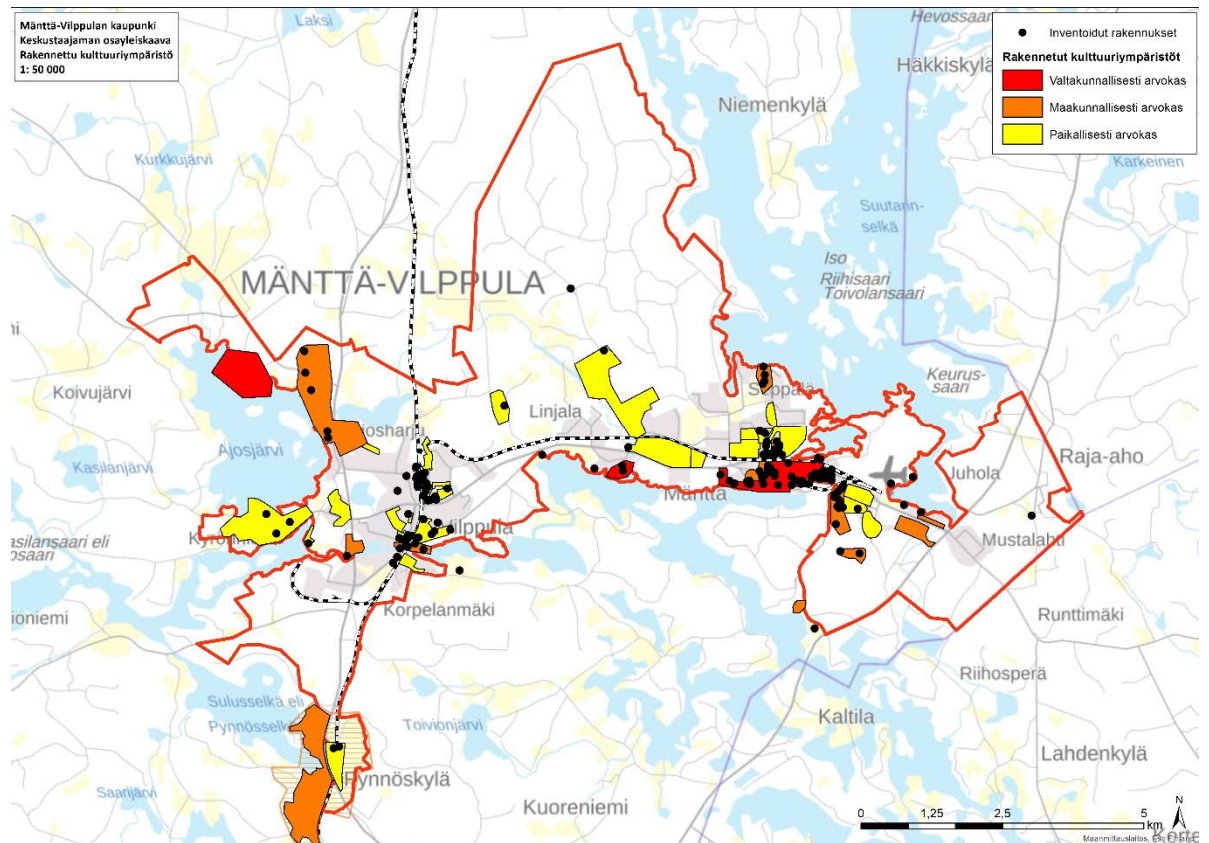
Selvityksen tulokset

Yleiskaavatyön yhteydessä tehdyssä rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä on arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt jaettu kolmeen luokkaan: valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaisiin. Näistä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat ympäristöt oli inventoitu ja arvotettu jo aiemmin, ennen selvityksen 2015 laatimista. Selvityksen laatimisen jälkeen on valmistunut vuonna 2016 laadittu Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt -raportti, joka liittyy vuonna 2017 voimaan tulleeseen Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040. Näin ollen osayleiskaavan osana vuonna 2018 valmistuneessa ominaispiirreraportissa on huomioitu maakunnallisten arvoalueiden päivittyminen.

25.9.2019

Paikallisia alueita ja kohteita on inventoitu ennen vuotta 2015 vaihtelevan tasoisesti osayleiskaava-alueella. Osayleiskaavan kulttuuriympäristöselvityksessä aiempien inventointien tuloksia on yhtenäistetty yleiskaavatasoiseksi tiedoksi. Lisäksi on inventoitu uusia paikallisesti arvokkaita alueita ja kohteita sekä tarkistettu aiempien inventointien tuloksia. Aiemmin inventoimattomien ja tarkistettavien alueiden ja kohteiden merkittävyyttä on arvioitu kuudella kriteerillä. Osa kohteista on tässä yhteydessä todettu arvoiltaan merkittäviksi ja kaavassa osoitettaviksi. Osa kohteista on todettu arvoiltaan vähäisemmiksi ja näin ollen tarpeettomaksi esittää kaavassa.

Kohteiden merkittävyyden tarkastelun lisäksi alueiden ja kohteiden muutoksen kestävyttä arvioitiin. A-luokan kohteet ovat säilyneet alkuperäisessä asussaan tai muusta syystä erityisen arvokas ja kohteiden ulkoasu tulisi säilyttää nykyisellään. B-luokan kohteissa on tehty muutoksia ja ne suositellaan korjattavaksi arvot palauttaen tai kohteiden katsotaan muista syistä kestävämmä muutoksia paremmin kuin A-luokan kohteiden. Tarkemmat kohdekuvaukset ja arvotukset on esitetty kulttuuriympäristöselvityksessä.



Kuva 13. Arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Punaisella on esitetty valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), oranssilla maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja kaltaisella paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Inventoidut rakennukset on esitetty mustalla pisteellä.

3.8.3 Muinaisjännökset

Kaavasuunnittelun yhteydessä on tehty arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2013-2014 (Kalle Luoto, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, 29.9.2016) ja arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2015 (Kalle Luoto, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, 15.6.2017). Inventointi kohdistui Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavan suunnittelualueeseen. Selvitys laadittiin suunnittelutyön taustama-

25.9.2019

ateriaaliksi ja sen on tarkoitus täydentää ja päivittää olemassa olevia selvityksiä. Muinaisjäännösinventoinnin lähtötiedot perustuivat aiempiin selvityksiin sekä Museoviraston muinaisjäännösrekisterin tietoihin.

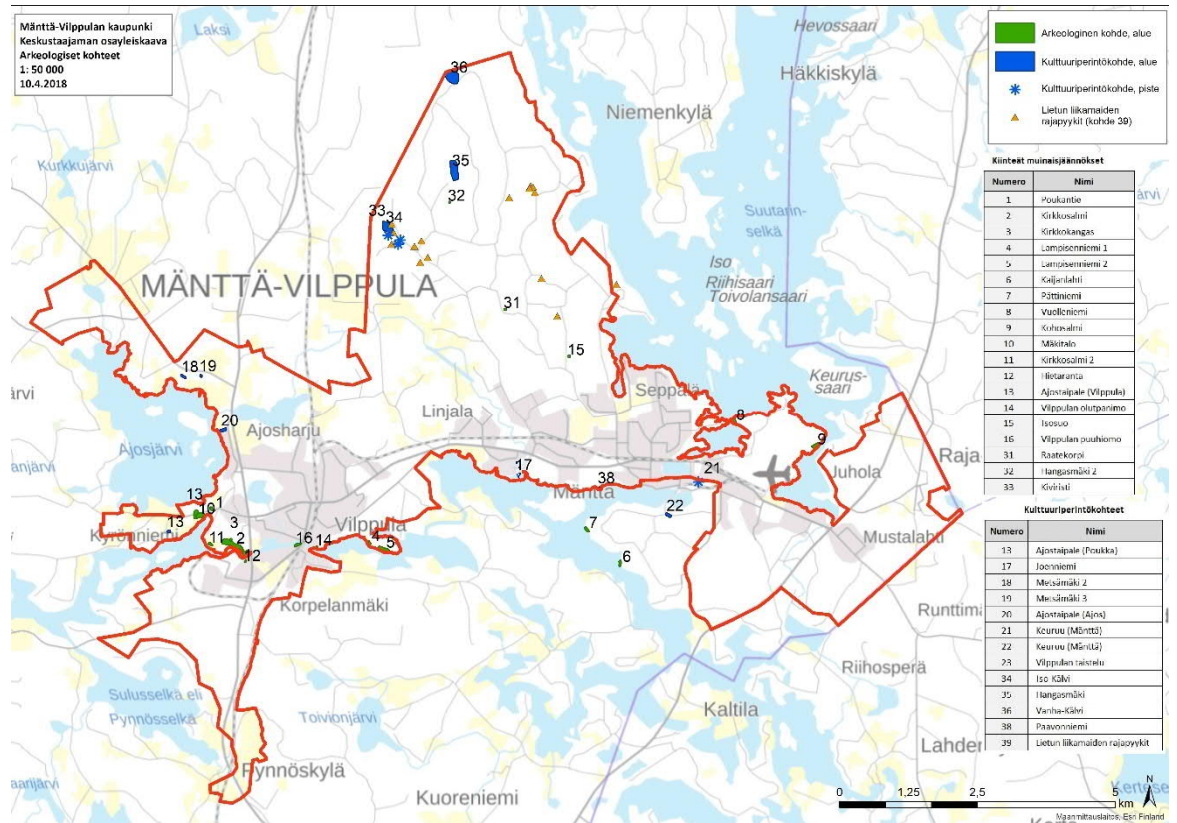
Ennen inventointia alueelta tunnettiin yhdeksän muinaisjäännöskohdetta. Tärkeän ja lukuisan muinaisjäännösryhmän Mänttä-Vilppulassa muodostavat kivikautiset asuinpaikat, kun taas rautakaudelta tunnetaan vain yksi lapinraunio ja irtolöytö. Todennäköisesti alue on rautakaudella ollut lähinnä eräaluetta, jolla ei ole sijainnut maatalouteen perustuvaa pysyvää asutusta. Inventoinnin kohteena olleelta alueelta paikannettiin kuusi uutta muinaisjäännöskohdetta, joista kolme on kivikautisia asuinpaikkoja (Mäkitalonlahti, Kirkkosalmi 2 ja Hietaranta). Lisäksi paikannettiin kolme historialliselle ajalle ajoittuvaa kohdetta, joista asuinpaikaksi luokiteltava Ajostaipaleen Vilppulan kylä on osittain hyvin säilynyt.

Oman mielenkiintoisen kohteen muodostaa Vilppulan olutpanimo, joka osaltaan liittyy Vilppulan teollistumiseen ja rautatien rakentamiseen paikkakunnalle. Olutkellari muodostaa aikakapselin 1800-luvun Vilppulaan ja aikakauden oluenvalmistusmenetelmiin. Kohteella saattaisi olla merkitystä kulttuurihistoriallisen arvonsa lisäksi osana alueen matkailua. Mäntän alueen historiasta kertoo hiilimiilu Isosuo, joka liittyy sen lähellä sijainneeseen tiilitehtaaseen. Osaltaan Mäntän voimakas teollistuminen on muokannut voimakkaasti maisemaa Mäntänkosken rannoilla hävittäen aiempia kerrostumia modernin teollisuuskaupungin tieltä.

Kulttuuriympäristökohteista tässä inventoinnissa noteerattiin historiallisten asuinpaikkojen lisäksi muutamia nuorehkoja kivirakenteita sekä raunioitunut teollisuuskohde Vilppulankosken puuhiomo. Näiden lisäksi paikkakunta on tunnettu vuoden 1918 sisällissodasta, jonka rintamalinja kulki muutamien viikkojen ajan Vilppulankoskessa. Taistelupaikan alueella on jäljellä rakennuksia ja ympäristöjä, joita olisi hyvä vaalia jatkossa.

Kaavasuunnittelun yhteydessä on tehty arkeologinen inventointi pohjoiselle lisäalueelle vuonna 2015 (Kalle Luoto, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy 2017).

25.9.2019



Kuva 14. Arkeologisen inventoinnin kohteet, jotka esitetään osayleiskaavassa. Kartta on suurennoksena kaavan liitteaineiston 6 osana.



Kuva 15. Rantamaisema Mänttä-Vilppulassa.

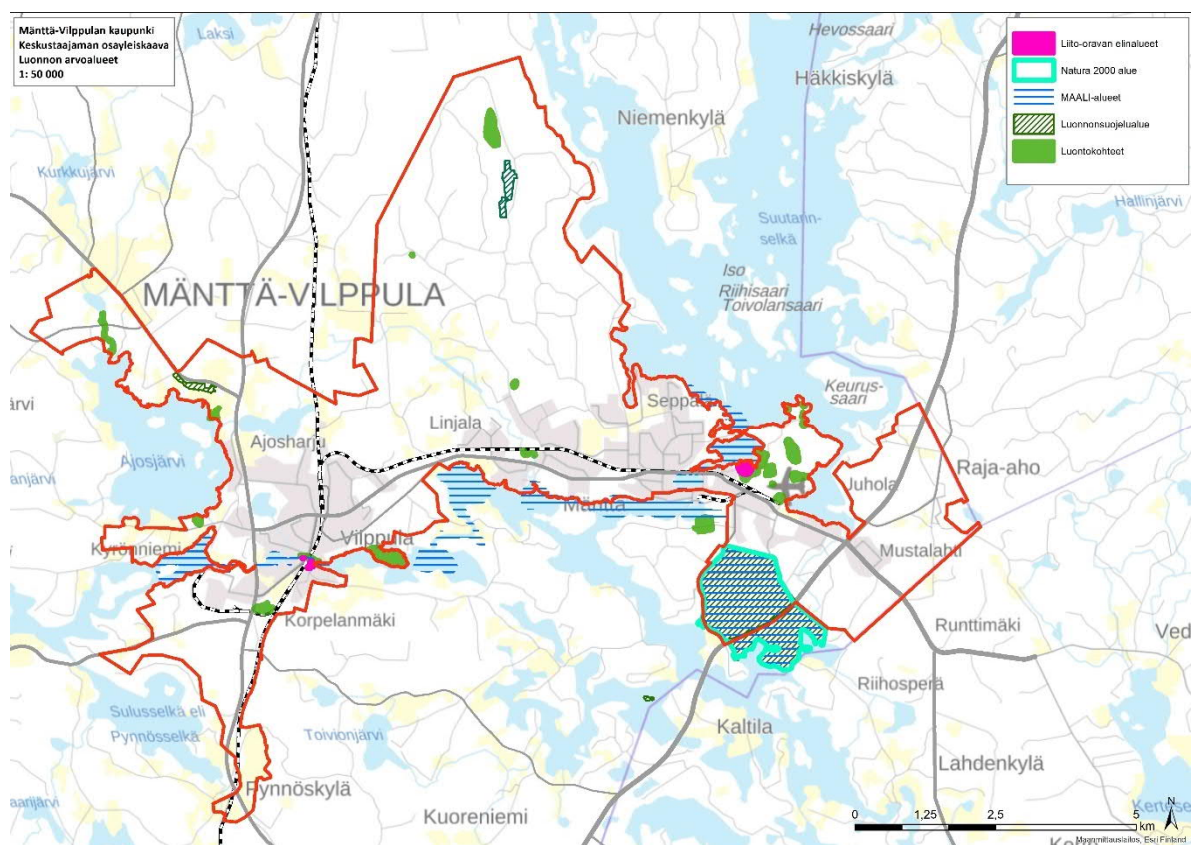
25.9.2019

3.9 Luonnonympäristö

Mänttä-Vilppula sijaitsee eteläborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä, Järvi-Suomen kasvimaantieteellisellä alueella (2b), jossa vallitseva metsätyyppi on tuore MT-typin kangasmetsä. Kaavoitettavan selvitysalueen metsät ovat pääosin tuoretta mustikkatypin, suhteellisen intensiivisessä metsätaloustaloudessa olevaa kangasmetsämaata (MT). Paikka paikoin alueella on lehtomaisen kankaan (OMT) metsäkuvioita sekä erilaisia lehdon vaihtumia, myös mustikkatypin turvekankaat ovat yleisiä selvitysalueella.

Selvitysalueelle sijoittuvat ja sitä lähimmät suojelalueet ovat Mäntänvuoren luonnonsuojelualue ja Natura 2000-alue, Vuohisaaren luonnonsuojelualue, Elämäntaipaleen luonnonsuojelualue sekä Lietunsalon metsän ja Lietunsalon metsä 2:n luonnonsuojelualue, jotka ovat Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) mukaisia alueita (kuva 14).

Näistä Mäntänvuori on merkittävä metsäalue, johon sisältyy vanhan metsän piirteitä, suoalueita ja kalliolaikkuja. Siellä on monipuolisia kasvillisuustyyppisiä: puolilehtoja, harjukasvillisuutta, puronvarsilehtoa, lehtokorpea ja vanhaa metsää. Iäkkäimmät männyt ovat ehkä noin 200-vuotiaita.



Kuva 16. Kaava-alueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuvat luontokohteet, luonnonsuojelu- ja NATURA-alueet.

Metsät ja taajama-alueet

Kaava-alueella vallitsevat mustikkatypin (MT) tuoret kankaat sekä ja käenkaali-mustikkatypin (OMT) lehtomaiset kankaat. Talousmetsäkäytössä metsät ovat pääosin tasaikäisiä ja -rakenteisia tuoreita kuusikankaita.

25.9.2019

Kaava-aluetta hallitsevat suuret vesistöt ja näin ollen rantametsiä on paljon. Paikoin rantametsä on edustavaa ja varttunutta, kuten vaikkapa Kukkarokiven eteläpuolella ja Lampisenniemen alueella. Rantojen tuntumassa vallitsevat paikoin lehtomaiset (OMT) kankaat ja niiden lomassa mosaiikkimaisesti vaihtelevat tuoreen lehdon (OMaT) laikut. Puustoltaan lehdot ovat kuusivaltaisia. Kenttäkerroksen tyypillisiä lajeja ovat hiirenporras, metsäalvejuuri, metsäimarre, korpi-imarre, käenkaali, oravanmarja, ojakellukka, metsäkurjenpolvi sekä lillukka. Vaateliaampaa lehtolajistoa esiintyy rehevimmillä kohteilla, joissa yleisinä ovat esimerkiksi sudenmarja ja puna-ailakki, sekä erilaiset lehtopensaat kuten mustaherukka, taikinamarja, paatsama sekä paikoitellen koiranheisi. Esimerkiksi Monhanlahdella metsä on paikoin hyvää lehtomaista kangasta, paikoin jopa hyvää tuoretta lehtoa. Puustoltaan alue on kuitenkin tasaikäistä hakkuukypsähköä talousmetsäkuusikkoa, jossa on joitakin lehtipuita joukossa.

Alarannan ranta-alue Mäntänlahdella, tenniskentästä etelään on edustavaa, varttunutta talousmetsää, alueella risteilee runsaasti ulkoilupolkuja. MT-tyypin tuoreella kankaalla kasvaa myös yövilkkua, joka suosii vanhoja metsiä. Paikoin metsä lähentelee lehtomaista kangasta. Rantapuustossa on myös järeitä kilpikaarnamäntyjä, valtapuustona on kuitenkin kuusi, joukossa verrattain järeitä kuusia. Honkahovin luoteispuolella on lehtomaisen kankaan ja MT-tyypin kankaan mosaiikkia, puusto tasaikäistä. Lehtokasveja kuten jä-nönsalaattia ja hiirenporrasta kasvaa verrattain runsaastikin.

Yleisesti ottaen selvitysalueen metsät ovat hyvin vahvasti ihmisvaikutteisia ja intensiivisessä talouskäytössä olevaa metsämaata on runsaasti. Myös viljelysmaata löytyy rantojen lähietäältä, esimerkiksi Huutoselän pohjoisrannat sekä Ajosjärven etelärannat ovat suurelta osin maatalouskäytössä. Rehevämpiä metsätyyppejä, lehtoja ja käenkaali-mustikkatyyppin (OMT) lehtomaisia kankaita on pienialaisina kohteina eri puolilla selvitysalueita. Karuimmilla kohdilla pohjoispäässä Kälvinvuoren kallioalueella esiintyy myös jonkin verran puolukkatyyppin (VT) kuivahkoa mäntykangasta. Myös vanhoille pelloille istutettuja koivikoita sekä rantasekapuustoa esiintyy selvitysalueella runsaasti.

Mänttä-Vilppulan taajama-alueen kasvillisuus on kulttuurivaikutteista ja käsiteltyä. Selvitysalueen kasvillisuustyypit muodostuvatkin taajama-alueella kulttuurivaikutteisista ja ihmisen muovaamista ympäristöistä, sekä intensiivisesti käsitellyistä talousmetsistä. Kaupungilla on myös paljon hoidettuja pihvoja sekä puistoja, ja hoitamattomia joutomaita, jotka nekin ovat vahvasti kulttuurilajiston ja jopa haitallisten vieraslajien, kuten lupiinien, jättiputken sekä jättipalsamin vallitsemia.

Rannat ja vesistöt

Kaava-alueen rannat ovat suurelta osin ihmisvaikutteisia: ne ovat joko rakennettuja tai maatalouskäytössä. Huutoselän pohjoisranta on suurelta osin viljelysmaata tai rakennettua ympäristöä. Paikka paikoin alueelta löytyi edustaviakin rantametsiä, esimerkiksi Kannusniemen-Sassin alueen rannat, Lampisenniemi sekä Ajosjärven etelä- ja länsirantojen lehtoalueet.

Kaava-alueella on lukuisia pieniä lampia, joista suurin osa on erittäin rehevöityneitä ja umpeenkasvamassa. Iso-Kangasjärven rannalla on runsaasti mökkejä, teollisuusalue ja peltoja. Rantametsät ovat lehtipuustovaltaista heinittynyttä vanhaa peltoa sekä MT-tyypin käsiteltyä talousmetsäkangasta. Nurmisenlammi taas on erittäin ihmisvaikutteinen ja rehevöitynyt, miltei umpeenkasvanut lammikko Vuohijoen pohjoispäässä. Samoin Kotalammi, Huhtilammi, Pitkonlammi sekä Vähä-Kangasjärvi ovat rehevöityneitä, ihmisvaikutteisia vesistöjä peltojen ja viljelysmaan tai ihmisvaikutuksen piirissä.

Kaava-alueilta todettiin uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppieitä. Niiden esiintyminen on kuvattu tarkemmin erillisessä luontoselvityksessä. Selvitysalueilta ei ole tiedossa muita uhanalaisia lajeja kuin liito-orava (*Pteromys volans*) ja uhanalainen lintulaji.

25.9.2019

(Pirkanmaan ELY-keskus 5.3.2014). Kevään 2015 maastoinventoinnissa löydettiin liito-oravan elinalue Sassinniemen lounaisosasta Sammallahdesta. Papanoita löytyi alueelta yhteensä 12 puun juurelta.

Liito-orava

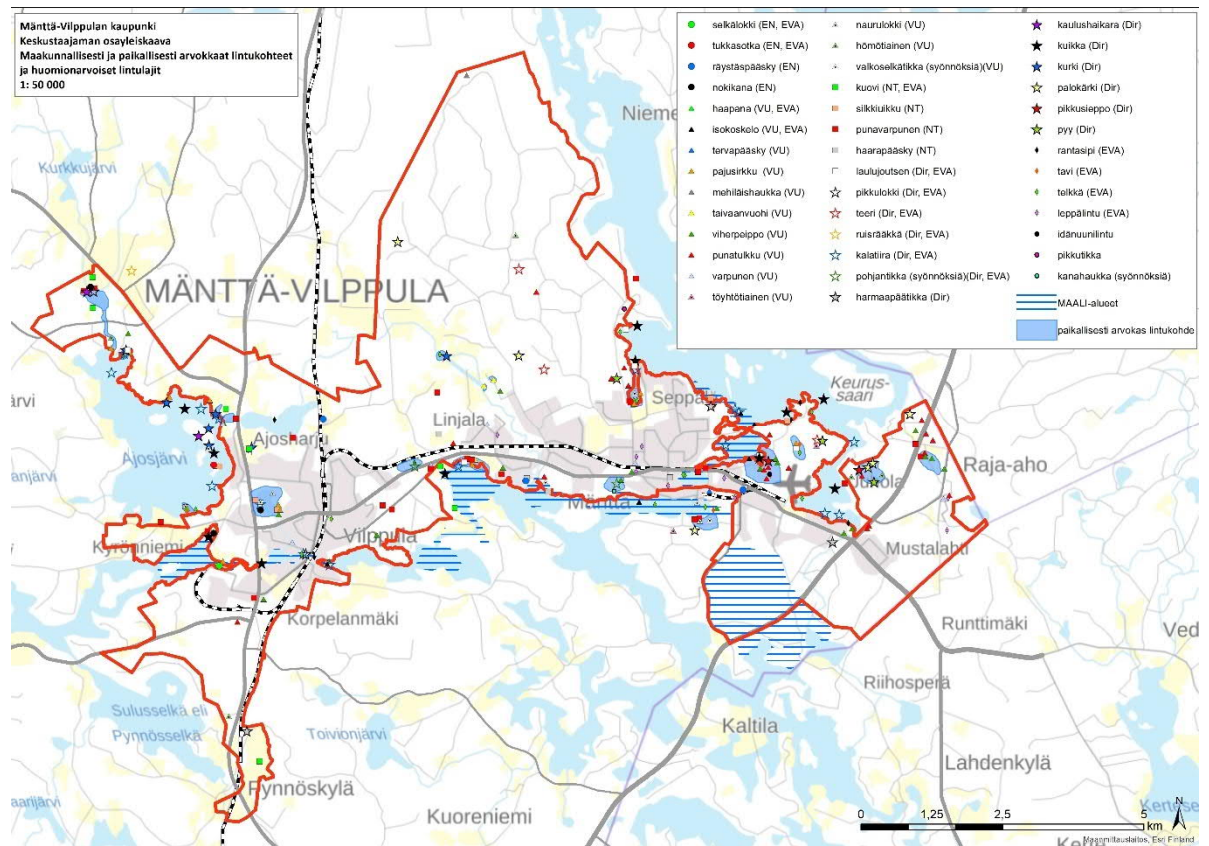
Vuosien 2015 ja 2016 liito-oravainventoinneissa selvitysalueelta löydettiin kaksi liito-oravan käyttämää metsäaluetta. Toinen sijaitsee Sammallahden ja toinen Vilppulankosken rantametsässä. Muilla inventoiduilla alueilla eli aiemmillä liito-oravan havaintopaikoilla Pättiniemessä, Alarannassa, Sassin lentokentän etelä- ja pohjoispuolella ja muualla kaavoitettavan alueen inventoiduilla osilla (liito-oravalle soveltuvat metsät kaavassa osoitetuilla muuttuvan maankäytön alueilla) ei tehty havaintoja liito-oravasta. Pättiniemessä on osittain jäljellä liito-oravalle sopivaa metsää. Alueelta rajattiin muuna luontokohteenä lehtokuvio (kohde 12, esitelty kappaleessa 4.9) ja kaavoituksessa on huomioitu liito-oravan kulkuyhteyden säilyttäminen Pättiniemen liito-oravalle soveltuvalta elinympäristöltä itään laajemmille metsäalueille.

Kaavoitettavalle alueelle sijoittuu myös Pättiniemen liito-oravametsä, josta on aiempia liito-oravahavaintoja vuodelta 2007. Aluetta ei tutkittu tämän selvityksen yhteydessä, mutta metsäkuvio on edelleen liito-oravalle sopivaa elinympäristöä.

Linnusto

Kaavan osana on laadittu erillinen linnustaselvitys kaavatyön ehdotusvaiheessa. Selvitys on kaavanselostuksen liitteenä. Selvityksen mukaan alueelle sijoittuu kaksi maakunnallisesti (MAALI) arvokasta sekä useita paikallisesti arvokkaita lintukohteita. MAALI-kohdeiden osa-alueilla (mm. Mäkitalonlahti) havaittiin maastotöiden aikana useita huomion-arvoisia lintulajeja, mutta tämän selvityksen yhteydessä MAALI-alueilta ei rajattu erillisiä arvokohteita. Arvokkaat lintukohteet on esitetty Pesimälinnustaselvityksen liitekartalla 1.

25.9.2019



Kuva 17. Kaava-alueella sijaitsevat arvokkaat lintukohteet ja huomionarvoiset lintulajit.

Paikallisesti arvokkaista lintualueista merkittävimpiä ovat uhanalaisen vesilinnuston pesimäalueet (erityisesti Huhtilampi ja Vähä Kangasjärvi) sekä metsälinnuston kannalta arvokkaat alueet kuten Kukkarokiven sekä Asemankulman metsäalueet.

Selvitysalueelle osittain sisältyvät maakunnallisesti arvokkaat lintualueet eli MAALI-alueet tulee huomioida siten, että alueiden linnustollinen arvo ei heikkene. Mäntänvuoren osalta vanhan metsän lajiston elinympäristön ominaispiirteet tulevat säilymään, koska alue on suojeltu luonnonsuojelualueena. Mänttä-Vilppulan virtavesien osalta tulee huomioida, ettei esimerkiksi vesialueen ekologista tilaa heikennetä.

Paikallisesti arvokkaiden lintualueiden arvot säilyvät, mikäli maankäyttö niiden alueella säilyy nykyisellään ja rakentamattomat kohteet jätetään pääsääntöisesti rakentamisen ulkopuolelle. Lähemmäs asutusta sijoittuvien Asemankulman ja Kukkarokiven metsät voidaan osoittaa esimerkiksi virkistyskäyttöalueina ja Ristiniemen metsäalue nykyisen käytön mukaisesti metsätalousalueena.

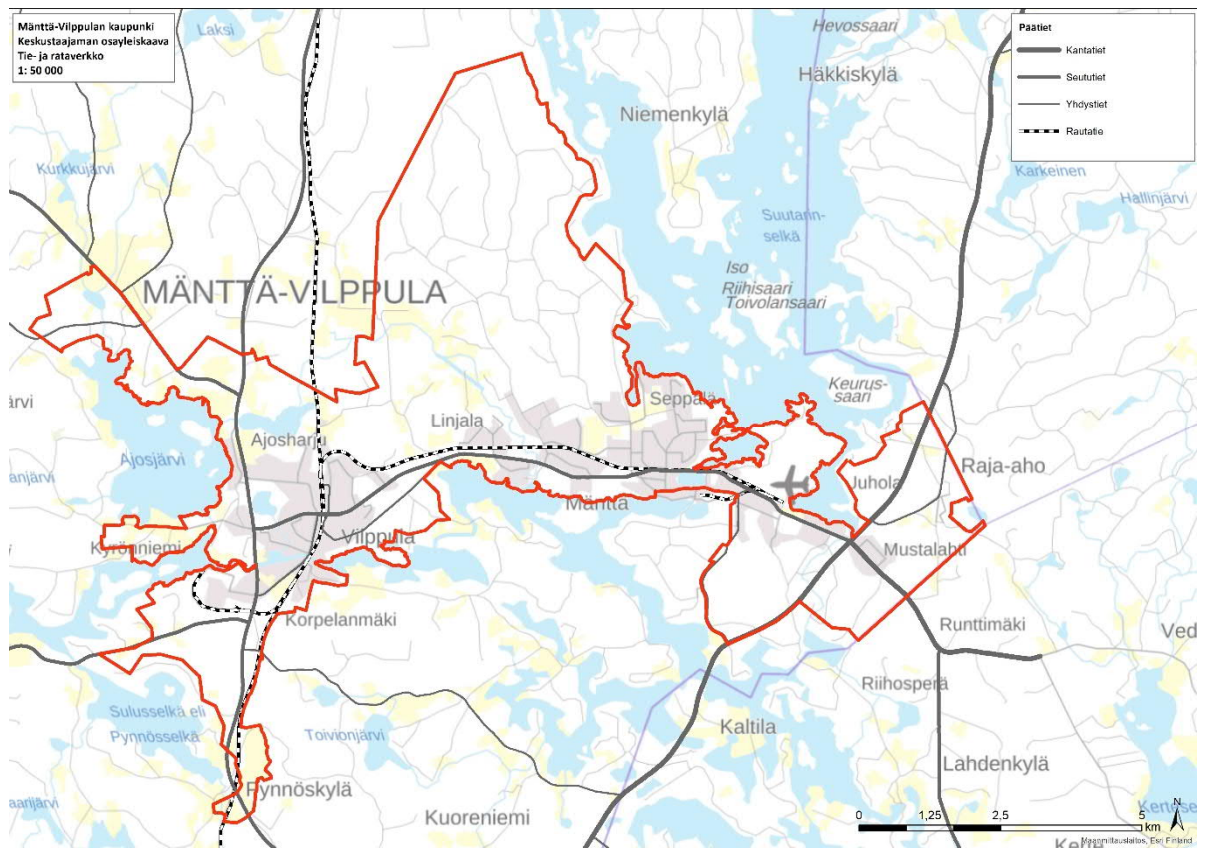
Myöskään arvokkaiden pesimäalueiden välittömään läheisyyteen ei ole suositeltavaa osoittaa merkittävästi uutta rakentamista ja arvokohteiden ympäristöön on hyvä jättää suojavyöhykkeet. Maankäyttöä suunniteltaessa on hyvä huomioida myös varsinaisen kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvat linnustoalueet. Tällaisia kohteita ovat esim. Ajosjärven eteläosaan sijoittuvien luotojen alue, joilla pesii useita huomionarvoisia lintulajeja sekä Monhanlahden eteläosan luhta-alue.

25.9.2019

3.10 Liikenne

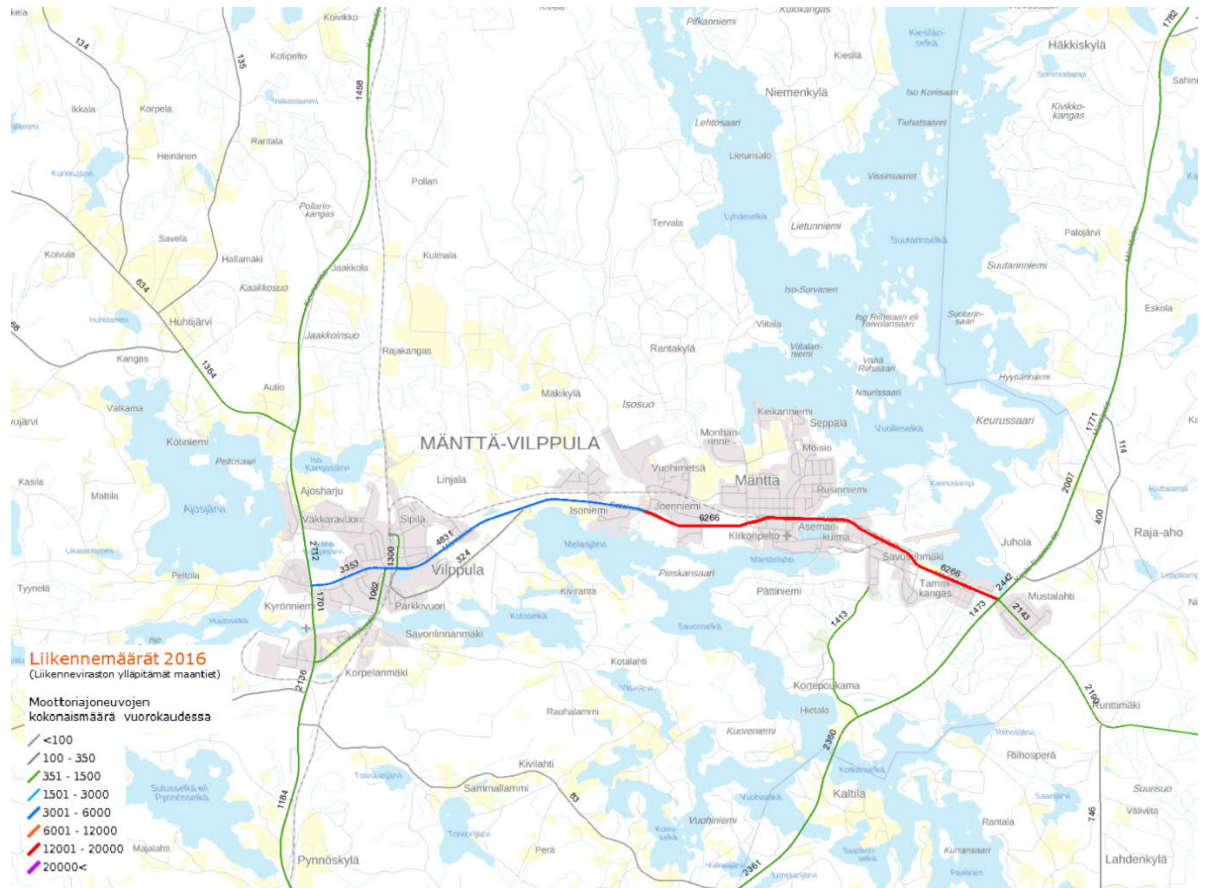
Mänttä-Vilppula sijaitsee Tampereen ja Jyväskylän puolivälissä, henkilöautolla noin 1 h 20 min ajomatkan päässä kummastakin. Ajoaika Jämsään, Keuruulle ja Orivedelle on 30 - 45 min ja Virroille noin tunti. Vilppulan halki kulkee eteläisen ja pohjoisen Suomen yhdistävä rautatie. Henkilöjunaliikenne kulkee välillä Tampere-Vilppula-Haapamäki. Vilppulasta suuntautuu tavaraliikenteen käytössä oleva kaupunkirata Mänttään.

Suunnittelualueen tieverkon rungon muodostavat Mäntän ja Vilppulan taajamien välinen itä-länsisuuntainen seututie 347 (Mäntäntie, Satakunnantie, Valtatie, Hämeentie) sekä etelä-pohjoissuuntaiset kantatie 58 Kangasala – Keuruu – Kärämäki (Orivedentie, Keski-Suomen tie) ja seututie 348 Vilppula – Keuruu (Riihikankaantie, Keuruuntie). Muita suunnittelualueen maanteitä ovat kantatie 56 Jämsä – Mänttä (Runttimäentie), seututie 344 Ruhala – Vilppula (Ruovedentie) ja seututie 346 Vilppula – Kotala (Pohjaslahdentie). Alueella on lisäksi muita alemman luokan maanteitä.



Kuva 18. Kaava-alueen päätieverkko ja rataverkko.

25.9.2019



Kuva 19. Suunnittelualueen yleisen tieverkon liikennemäärät vuonna 2016 (Liikenneviraston liikennemääräkarta).

Joukkoliikenne

Taajamajunat

Tampere-Haapamäki junarata kulkee Vilppulan kautta. Vilppulasta on kiskobussiyhteys Tampereelle ja Keuruulle.

Syksyllä 2015 taajamajunalla Vilppula-Tampere oli maanantaista lauantaihin kolme vuoroa, 6.40, 12.45 ja 18.50, matka-aika 1 h. Su kello 12.45 ja 18.50. Tampereelta Vilppulaan oli maanantaista sunnuntaihin kolme vuoroa, 10.05, 16.17 ja 20.19.

Taajamajunalla Vilppula-Keuruu oli maanantaista sunnuntaihin kaksi vuoroa, 11.06 ja 17.18, matka-aika noin 40 min. Taajamajunalla Keuruu – Vilppula oli maanantaista sunnuntaihin kaksi vuoroa, kello 12.02 ja 18.06.

Vuonna 2015 on kuitenkin VR esittänyt vuorojen vähentämistä.

Kaukoliikenteen linja-autot

Mänttä kuuluu linja-autoliikenteen osalta Mäntän seudun ja Tampereen itäiseen seutulippualueeseen. Seutulippu on seutulippualueeseen kuuluvien kuntien, valtion ja liikennöitsijöiden tarjoama edullinen lipputuote. Mäntästä ja Vilppulasta on useita linja-autoyhteyksiä mm. Tampereelle, Jyväskylään ja Keuruulle.

25.9.2019

Syksyllä 2015 oli arkisin yhdeksän linja-autovuoroa Tampereelta Mänttään kello 6 ja 18 välisenä aikana (liikennöitsijät Töysän Linja Oy ja Väinö Paunu Oy). Vastaavasti Mäntästä Tampereelle oli kahdeksan vuoroa aikavälillä 5.55 ja 17. Matka-aika vaihteli vuorosta ja vaihdoista riippuen välillä 1 h 25 min ja 1 h 55 min.

Syksyllä 2015 Jyväskylästä Mänttään oli arkisin viisi vuoroa aikavälillä 7.30-16.30, matka-aika 1 h 30 minuutista kahteen tuntiin (Töysän Linja Oy). Mäntästä Jyväskylään neljä vuoroa aikavälillä 6.40-15.10.

Mäntästä Keuruulle oli arkisin kuusi vuoroa aikavälillä 7.30-16.30 (Töysän Linja Oy, matka-aika 30-45 min), ja Keuruulta Mänttään seitsemän vuoroa aikavälillä 7-16.30.

Syksyllä 2015 viikonloppuisin, esimerkiksi sunnuntaisin, välillä Tampere – Mänttä, oli yksi vuoro kello 15 ja Mänttä – Tampere kaksi vuoroa, kello 17.35 ja 18 (Töysän Linjat Oy ja JHK Invest Oy).

Syksyllä 2015 sunnuntaisin Jyväskylä – Mänttä yksi vuoro kello 16.05 ja Mänttä - Jyväskylä kaksi vuoroa, kello 16.30 ja 19.

Jämsään ja Virroille ei ollut linja-autovuoroja.

Kaupungin sisäinen palveluliikenne

Mänttä-Vilppulassa on käytössä myös kaupungin sisäisiä palveluliikennevuoroja. Asiointiliikenne hoidetaan suunniteltujen reittien mukaan, mutta reittejä voidaan muuttaa asiakkaiden tarpeiden mukaan. Reittejä on Vilppulan alueella kaikkiaan kolme ja ne ajetaan tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin. Osa liikenteestä voidaan toteuttaa soitettavan tilauksen perusteella tietyiltä suunnilta eri päivinä. Asiointiliikennettä voivat käyttää kaikki maksavat asiakkaat. Asiointiliikenteen periaatteena on järjestää asiointimahdollisuus kullakin reitillä kerran viikossa arkipäivinä.

Mäntän ja Vilppulan keskustain tuntumassa asuville tarkoitettu asiointiliikenne ajetaan kolmena arkipäivänä viikossa tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Asiointiliikenteellä tavoittaa kauppa-, virasto- ym. palvelut.

Painettu aikataulu jaettiin joka kotiin viimeksi kesäkuun alussa 2016. Aikataulut kts. myös: <http://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/liikenneyhteydet-ja-kartat/>

Kevyt liikenne

Kevenliikenteen verkostoa Mäntässä 31,5 km, Vilppulassa 13 km ja Kolhossa 2,5 km. Keven liikenteen verkko suunnittelualueella on varsin kattava sekä Mäntän että Vilppulan taajamissa ja niiden välillä. Keven liikenteen verkko kattaa pääosin merkittävimmät tiet ja kokoojakadut. Vilppulan ydinkeskustan kaduilla on keven liikenteen väylien sijaan jalkakäytävät. Mäntän keskustassa on suurimmaksi osaksi keven liikenteen väylät pääkokoojakaduilla, mutta osalla kaduista on vain jalkakäytävät. Liitteessä 1 on esitetty keven liikenteen reitit Mäntässä ja liitteessä 2 vastaavat reitit Vilppulassa.

Osayleiskaavatyön yhteydessä on laadittu keven liikenteen yleissuunnitelma (liite 3).

Yleissuunnitelma tukee osaltaan kaavaprosessia. Yleissuunnitelman tarvitsemat merkinnot ja aluevaraukset osoitetaan kaavassa. Yleissuunnitelma palvelee myös keven liikenteen olosuhteiden muuta kehittämistä.

Keven liikenteen verkko on varsin kattava, mutta siinä on jokunen saavutettavuuspuute ja epäjatkuvuuskohta. Tärkeitä keven liikenteen yhteyksiä ovat yhteydet kouluihin ja palveluihin sekä vapaa-ajan kohteisiin. Nykyisessä keven liikenteen verkossa on jonkin verran saavutettavuuspuutteita ja epäjatkuvuuskohteita näiltä osin.

25.9.2019

Savosenmäen koululle ei ole kevyen liikenteen yhteyttä Savosenmäen ja Vuorenalustan alueiden suunnista tultaessa. Ylipäätään idästä päin tultaessa Savosenmäen koulun saavutettavuus kevyelle liikenteelle on heikko. Myös Vilppulan yhteiskoulun läheisyydessä on saavutettavuuspuute, koska koululle ei johda kevyen liikenteen väylää lännestä päin tultaessa. Vapaa-ajankohteista Mäntänvuoren urheilukentällä on saavutettavuuspuute, sillä sinne ei johda kevyen liikenteen väylää Sillanpäänkadulta. Nykyisellään Vilppulan keskustaan ei ole pyöräily-yhteyttä, sillä Keskuskadulla on vain jalkakäytävät molemmin puolin. Siten myöskään Keskuskadun pohjoispäässä sijaitsevalle Vilppulan rautatieasemalle ei ole varsinaista pyöräily-yhteyttä ja se on merkittävä saavutettavuuspuute. Työmatkapyöräilyn osalta Vilppulan sahalle ei johda yhtenäistä kevyen liikenteen väylää.

Satamat

Kaupungilla on paikkakuntalaisia ja vierailijoita palvelevia venesatama Vilppulankosken rannalla ja Mäntän Myllyrannassa sekä Kolhossa ja Pohjaslahdessa. Vilppulankosken satamasta löytyy kemiallisten jätteiden tyhjennyspiste sekä jätesäiliöiden imutyhjennyslaite, sekä myös tyhjennyspisteet autoille ja asuntovaunuille. Mäntän Myllyrannasta löytyy jätesäiliöiden imutyhjennyslaite. Asuinalueita palvelevia venevalkamia on eri puolilla taajamaa.

Liikenneturvallisuus

Ylä-Pirkanmaan seudun kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelma valmistui vuonna 2013 (Ylä-Pirkanmaan kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelma 2013, Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Ruovesi, Virrat). Liikenneturvallisuuksuunnitelma sisältää monipuolisen katsauksen seudun liikenneturvallisuuden nykytilanteeseen, laaja-alaisen toimenpideohjelman liikenneturvallisuuksongelmien parantamiseksi sekä suuntaviivat kuntien liikenneturvallisuuksuustyön aktivoimiseksi.

Ylä-Pirkanmaan alueella tapahtuu keskimäärin vuosittain (2007–2011) neljä kuolemaan ja 46 loukkaantumiseen johtanutta onnettomuutta. Viime vuodet onnettomuuksien määrä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla; Viimeisen 10 vuoden aikana kuolemaan ja loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia on keskimäärin tapahtunut vuodessa Mänttä-Vilppulassa 11 kpl. Ylä-Pirkanmaalla liikutaan keskimääräistä enemmän autolla, mikä heijastuu myös autoliikenteen onnettomuuksien osuuteen liikenneonnettomuuksista: henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtuu enemmän kuin Pirkanmaalla, mutta ei juurikaan enemmän kuin Suomessa. Liikenneonnettomuuksien vakavuusaste on ollut koko alueella viimeisen viiden vuoden aikana jopa puolet suurempi kuin Suomessa keskimäärin. Vakavuusaste on myös huomattavasti korkeampi kuin Pirkanmaalla keskimäärin.

Suhteutettuna väkilukuun henkilöauton kuljettajalla on Ylä-Pirkanmaalla 30 % suurempi riski joutua onnettomuuteen kuin keskimäärin Suomessa. Jalankulkija-, polkupyörä- ja mopo-onnettomuuksia sen sijaan tapahtuu vähemmän kuin keskimäärin Suomessa. Henkilövahinko-onnettomuuksista noin kolme neljästä tapahtuu maanteillä taajaman ulkopuolella, missä suurimpana ongelmana ovat yksittäisonnettomuudet ja pääteiden kohtaamis-onnettomuudet. Taajamien maanteillä ja kaduilla mopo-, jalankulkija- ja polkupyörä-onnettomuudet sen sijaan nousevat selvästi esille. Mopootot ovat lisääntyneet voimakkaasti viime vuosina, mikä näkyy liikenteessä selvästi lisääntyneinä vaaratilanteina.

Liikenneturvallisuuksuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtiin asukas- ja sidosryhmäkysely, jossa eniten mainintoja saaneet liikenneympäristön ongelmakohdat Mänttä-Vilppulassa olivat:

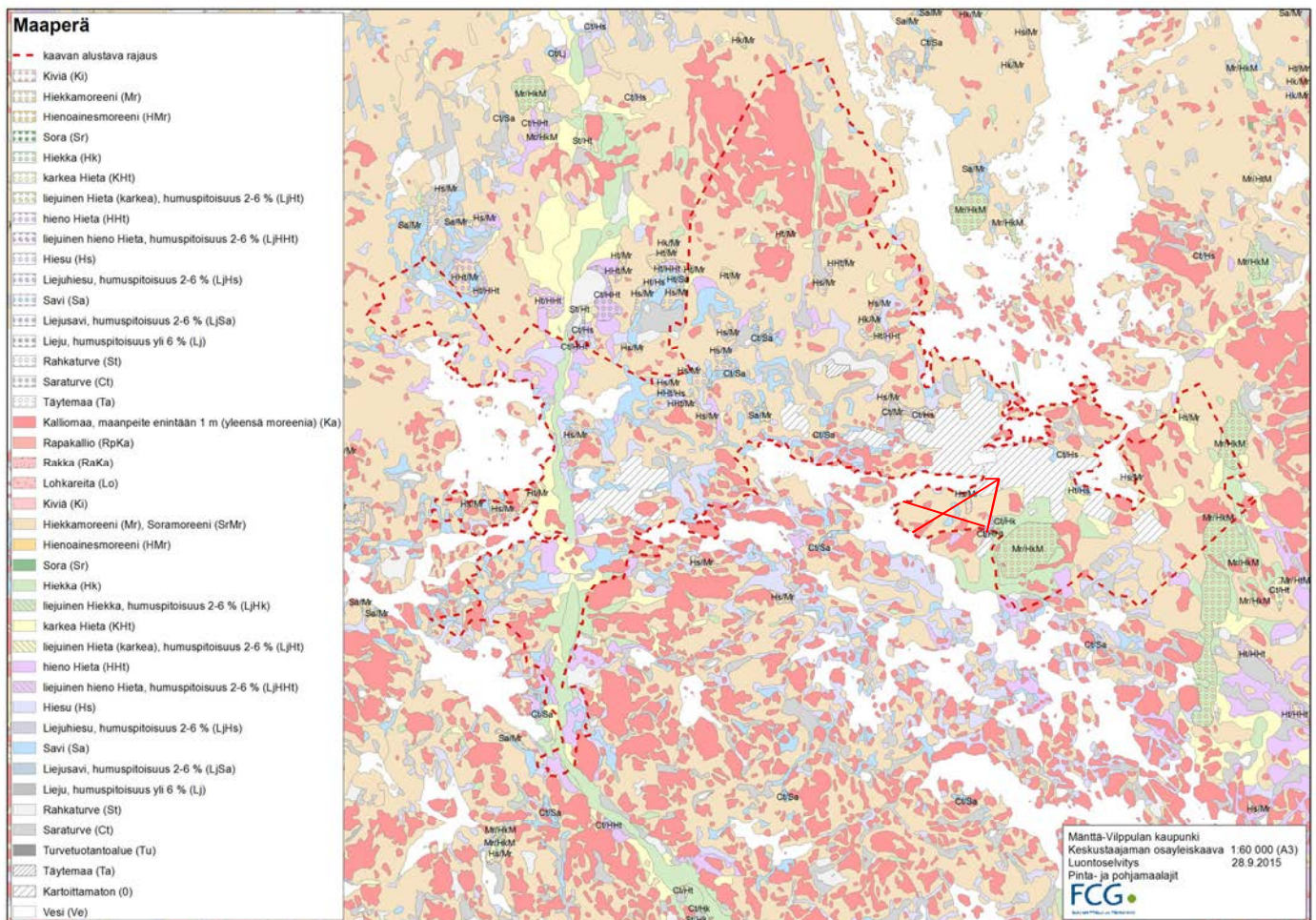
- Kt 58 / kt 56 Mustalahden liittymä (turvattomuus)
- Mt 347 Valtatie / Seppälän puistotie liittymä (hankaluus)
- Vilppula–Mänttä-välin kevyen liikenteen väylä (heikko kunto)

25.9.2019

liikekiinteistöjä että asuinkiinteistöjä. Vilppulassa toimivassa Elenia Lämpö Oy:n asiakkaissa on niin ikään erityyppisiä kiinteistöjä, määrällisesti kuitenkin vähemmän kuin Mäntässä. Kaukolämmön tuotannossa tehdään yhteistyötä Mänttä-Vilppulan teollisuuden toimijoiden kanssa.

3.12 Maa- ja kallioperä, pohjavesi

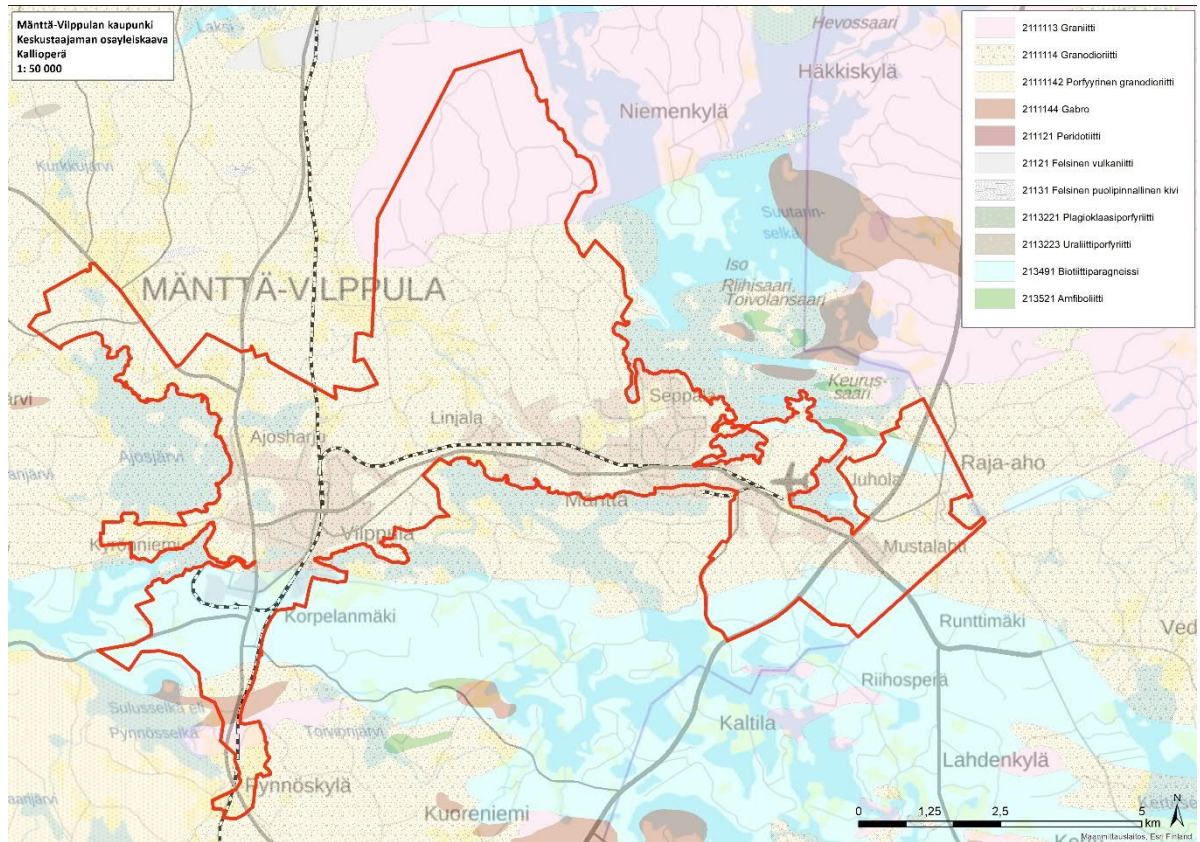
Maaperä on yleisesti alueella kalliomaata sekä hiekkamoreenia ja hiekkaa. Alueella on myös karkeaa hietaa, hienoa hietaa, hiesua, savea, saraturvetta sekä rahkaturvetta. Lisäksi alueella on vähäisiä määriä täytemaata, liejua sekä soraa. Selvitysalueella on osin kartoittamattomia alueita.



Kuva 21. Maaperän yleiskuva (© GTK 2015). Kaava-alueesta on poistettu Mäntän teollisuusalue hyväksymisvaiheessa, merkitty maaperäkartalle likimääräisellä punaisella rastiilla.

Selvitysalueen kallioperä on pääosin kiillegneissistä ja granodioriittistä. Alueen pohjoisosassa ja osin myös eteläosassa on graniittia. Lisäksi alueen kallioperä muodostuu dioriittistä / gabrosta ja amfiboliittistä.

25.9.2019

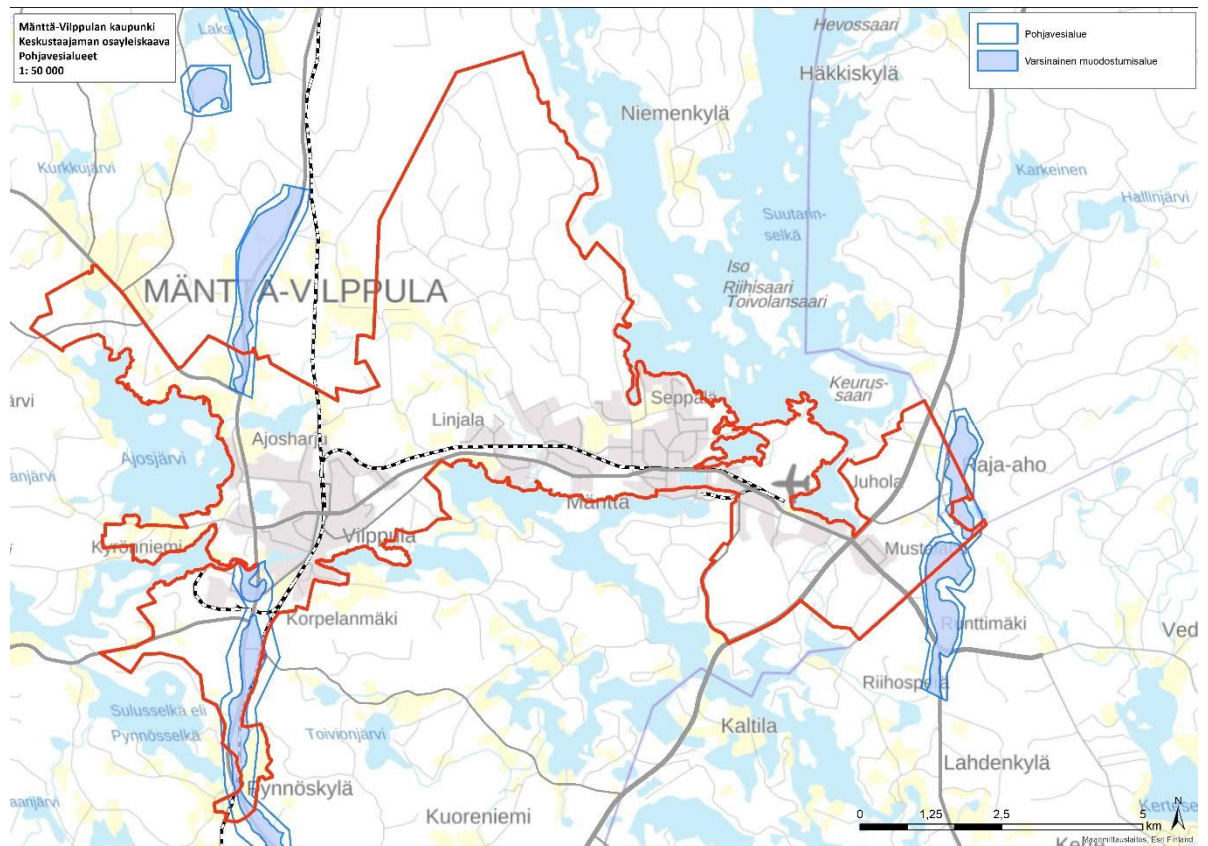


Kuva 22. Mänttä-Vilppulan kaava-alueen kallioperä.

Selvitysalueelle sijoittuu neljä pohjavesialuetta: luoteessa Pollarinkankaan pohjavesialue (vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue), lounaassa Rautainharju (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue), kaakossa Runttimäki (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue) sekä koillisessa Kirstinharju (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue). Selvitysalueelle sijoittuu useita valuma-alueita.

Mänttä-Vilppulan alue kuuluu Kokemäenjoen päävesistöön ja Keuruun reitin valuma-alueeseen. Keurusselän vesistöalue laskee Kuoreveden vesistöalueeseen Mäntänkosken kautta.

25.9.2019



Kuva 23. Selvitysalueelle sijoittuvat pohjavesialueet.

Kaavan ehdotusvaiheessa on laadittu maaperäselvitys alueille, joille on kaavaluonnoksessa suunniteltu uutta rakentamista. Selvityksessä on tarkasteltu yleisesti alueen maaperän geologista laatua ja rakennettavuutta karttatarkastelun pohjalta. Selvityksessä todetaan, että alueen rakennettavuus on pääosin hyvä, sillä se sijaitsee pääosin moreeni-alueella ja maakerrokset ovat kantavia. Moreenialueiden väleissä sijaitsevilla suoalueilla on turvekerroksia, joilla kustannustehokas rakennettavuus heikkenee. Tämän lisäksi selvityksessä on tarkasteltu kaavaluonnoksessa esitettyjen uusien aluevarausten rakennettavuutta.

25.9.2019

3.13 Erityisalueet ja ympäristöhäiriöt

3.13.1 Melualueet

Meluntorjuntaa ohjaavat Suomessa Valtioneuvoston päätöksen VNp 993/1992 mukaiset melutason ohjearvot.

Ulkona	L _{Aeq} , klo 7-22	L _{Aeq} , klo 22-7
Asumiseen käytettävät alueet, virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB ^{1) 2)}
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, taajamien ulkopuoliset virkistysalueet ja luonnon-suojelualueet	45 dB	40 dB ^{3) 4)}
Sisällä		
Asuin, potilas ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike ja toimistohuoneet	45 dB	-

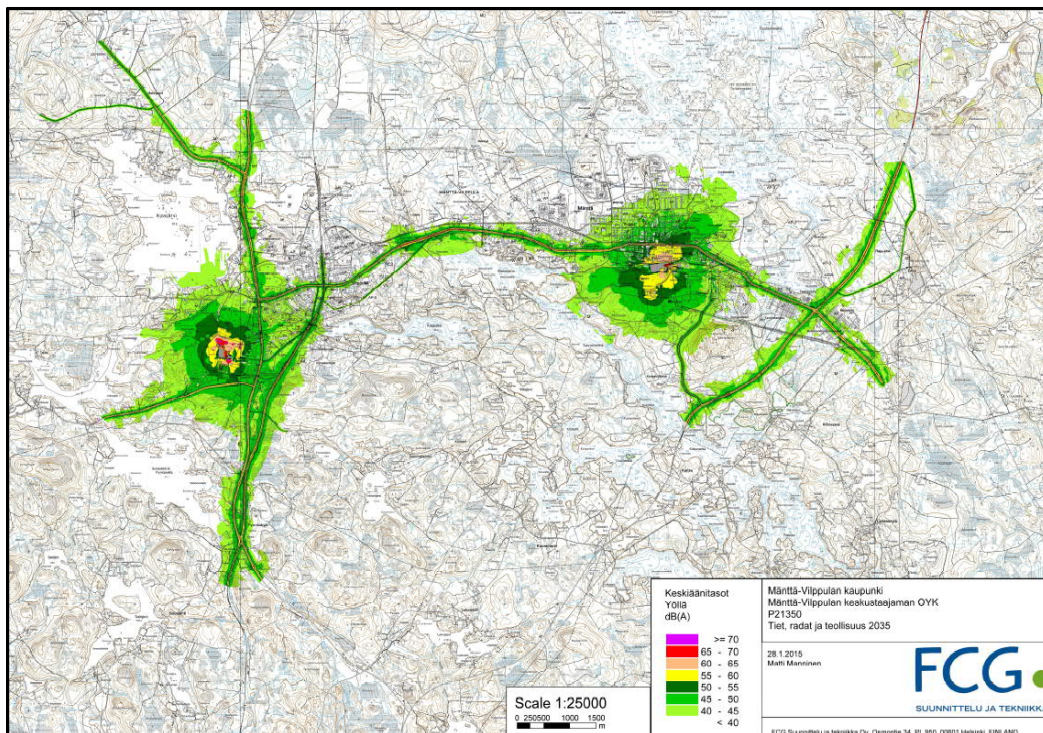
1) Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

2) Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei sovelleta yöohjearvoa.

3) Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnon-suojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

4) Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa asumiseen käytettävien alueiden ohjearvoja.

Meluselvityksessä (FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 2015) on tutkittu Mänttä-Vilppulan vuoden 2035 melutilanne ottaen huomioon ennustetilanteessa alueen pääliikenneväylät, tiet ja rautatiet, sekä merkittävimmät teollisuusmelulähteet.



Kuva 24. Keskiaänitasot suunnittelualueella yöllä ennustetilanteessa 2035. Alle 45 dB:n keskiaänitason alue on kuvattu vaaleanvihreällä ja värittömällä.

25.9.2019

Kaavoituksen kannalta erityistä huomiota otettavaa ovat liikennemelualueet rakennettaessa uusia toimintoja aivan pääväylien varrelle. Myös Mäntän tehtaiden vaikutus keskuksen täydennysrakentamiseen on huomioitava.

3.13.2 Pilaantuneet maat

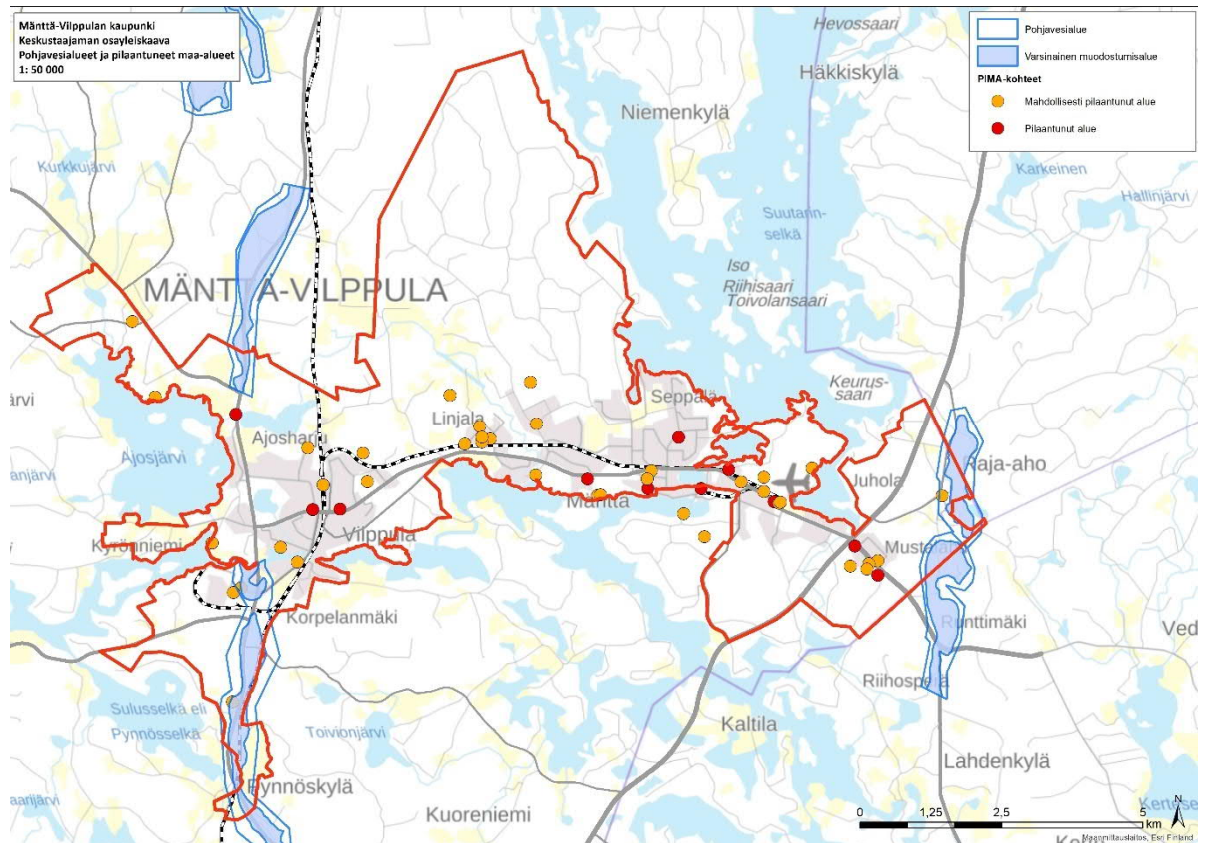
Osayleiskaava-alueella on useita pilaantuneiksi todettuja sekä mahdollisesti pilaantuneita alueita (koonti: FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2015). Koonti on toteutettu olemassa olevan, viranomaisilta tai kunnalta saadun julkisen tiedon perusteella. Osayleiskaava-alueella sijaitsee 49 valtionhallinnon Matti-tietokantaan merkittyä kohdetta. Matti-tietokantaan on kerätty tietoja maa-alueista, joilla nykyisin tai aikaisemmin harjoitetusta toiminnasta on saattanut päästä maaperään haitallisia aineita ja alueista, jotka on tutkittu tai kunnostettu. Kohteet on merkitty tietokantaan esim.

- toimiva kohde, selvitystarve tarkistettava
- toimiva kohde, ei puhdistustarvetta
- lopetettu kohde, ei puhdistustarvetta
- lopetettu kohde, ei käyttörajoitetta

Kohde on saatettu tutkia ja puhdistaa silloiseen käyttöön vaaditulle puhtaustasolle, mutta maankäytön muuttuminen voi aiheuttaa uuden selvitystarpeen.

Matti-tietokannan lisäksi koontin lähtöaineisto koostui kaupungilta ja Pirkanmaan ELY-keskuksesta saaduista tutkimusraporteista ja ympäristölupapäätöksistä.

Osayleiskaava-alueen pohjavesialueella tai pohjaveden muodostumisalueella sijaitsee kolme kohdetta. Maankäyttöön liittyviä haasteita on erityisesti kohteissa, joissa häiriö on levittäytynyt laajemmalle alueelle. Tällaisia paikkoja ovat erilaiset läjitysalueet Mäntän taajaman ympäristössä sekä esimerkiksi Sassin ampumaradan ympäristö.



Kuva 25. Kaava-alueelle sijoittuvat pilaantuneet ja mahdollisesti pilaantuneet alueet sekä pohjavesialueet.

25.9.2019

4 TAVOITTEET

4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

4.1.1 Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset tavoitteet

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön taloudellisuutta;
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

MRL 39 §:ssä yleiskaavalle on asetettu sisältövaatimukset. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Em. seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaavoituksessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva maakuntakaava. Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

4.1.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavan laatimisen ehdotusvaiheessa uudistumassa. Tavoitteiden uudistamisella

25.9.2019

pyritään vastaamaan koko Suomessa alueidenkäytön tulevaisuuden haasteisiin ja edistämään kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa. Valtioneuvosto päätti tavoitteiden uudistamisesta 14.12.2017. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavalle asetetun tavoiteaikataulun mukaan osayleiskaava hyväksytään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden muutokselle asetetun siirtymäajan jälkeen. Kaavassa siis noudatetaan uudistuneita tavoitteita. Uusia ja vanhoja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita on käsitelty aiemmin tässä selostuksessa luvussa 3.2.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Rakennettu kulttuuriympäristö (RKY) on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen (www.rky.fi, 18.1.2011).

4.1.3 Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen visio ja strategia 2020

Liikenne- ja viestintäministeriön tutkimuksessa (2011) on selvitetty valtakunnallista kävelyn ja pyöräilyn vuoteen 2020 tähtäävää visiota ja strategiaa. Tavoitteena on, että tulevaisuuden Suomessa liikkuminen jalan ja pyörällä on yleistä ja arvostettua. Tavoitteena on, että kaupungeissa ja maaseudulla kävely ja pyöräily ovat lisääntyneet kaikissa liikkujaryhmissä ja moottoriliikenteen kasvu on taantunut. Yhdyskunnat on suunniteltu ja rakennettu niin, että arjen lähipalvelut ovat kohtuullisesti kävelen saavutettavissa. Samoin kouluun, töihin ja joukkoliikenteen pysäkeille voi kulkea jalan tai pyöräillen. Liikkumisympäristö on viihtyisä, turvallinen ja se tarjoaa mahdollisuuksia monenlaisiin elämyksiin ja sosiaaliseen kohtaamiseen. Kävelyä ja pyöräilyä käsitellään liikenteen suunnittelussa erillisinä liikennemuotoina ja ne otetaan liikennematkoissa tasavertaisina huomioon muiden liikennemuotojen joukossa. Tavoitteena on liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan omaksuminen jo lapsena ja sen jatkaminen vielä eläkepäivinä, ja sitä kautta liikunnan vähyydestä aiheutuvien terveysongelmien vähentyminen.

Vision toteuttamiseksi on esitetty neljää strategista linjausta:

- I 20 % enemmän kävely- ja pyöräilymatkoja
- II Lisää arvostusta ja motivointia
- III Lyhyet etäisyydet sekä miellyttävä ja turvallinen liikkumisympäristö
- IV Tahtoa ja yhteistyötä, rahoituksen uutta suuntaamista ja lainsäädäntömuutoksia sekä riittävää seurantaa

Kävelyn ja pyöräilyn 20 prosentin kulkutapaosuuden kasvu tarkoittaa noin 300 miljoonaa uutta kävely- ja pyöräilymatkaa vuoden 2005 tilanteeseen verrattuna. Sama määrä on tarkoitus saada pois henkilöautoliikenteen matkoista. Kävelyn ja pyöräilyn arvostusta lisätään kulkutapavalintoja ohjaavissa toimissa, suunnitelmissa ja säännöksissä sekä julkisessa rahoituksessa. Keskeinen tekijä kävelyn ja pyöräilyn suosion kasvulle on ehea yhdyskuntarakenne, jossa asuminen, opiskelu- ja työpaikat sekä palvelut sijaitsevat lähellä toisiaan ja liikkuminen on miellyttävää, sujuvaa, turvallista ja esteetöntä. Kaikki tämä edellyttää tahtoa ja vastuunottoa niin valtiolta kuin kunnilta sekä johdonmukaista panostusta ja yhteistyötä maankäytön suunnittelussa, liikennejärjestelmän kehittämisessä ja liikkumisvalintoja ohjaavien toimintojen käytössä.

25.9.2019

Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen strategia on linjassa Mänttä-Vilppulan kehittämistavoitteiden kanssa. Kaavoituksessa painottuu viihtyisä liikkumisympäristö ja joukkoliikennematkaisu.

4.1.4 Seudulliset tavoitteet

Maakuntatason tavoitteet

Yleiskaavan laadinnassa huomioidaan valtakunnallisen ja seudullisen liikenne- ja rata-verkon kehittämistarpeet sekä maakuntakaavan yleiskaavalle asettamat tavoitteet. Työn alkuvaiheessa osayleiskaavoitusta on ohjannut Pirkanmaan 1. maakuntakaava ja työn edetessä uusi Pirkanmaan maakuntakaava 2040. (kohdassa 3.2.2. Suunnittelutilanne → maakuntakaava).

4.1.5 Kunnan aikaisemmin asettamat tavoitteet

Yleiskaavan laadinnassa huomioidaan lähtökohtana 2012 laadittu Mänttä-Vilppulan kehityskuva sekä kaupunkistrategiat vuosilta 2011 ja 2017. (esitelty kohdassa 3.2.5. Suunnittelutilanne → Muut suunnitelmat).

4.2 Prosessin aikana tarkennetut tavoitteet

4.2.1 Osallisten tavoitteet ja viitesuunnitelmat

Työn alussa järjestettiin omat tavoitetyöpajansa ohjausryhmälle, kaupungin valtuustolle ja kaikille kuntalaisille. Työpajoissa hahmoteltiin, millainen paikka Mänttä-Vilppula voisi olla vuonna 2030. Samalla mietittiin, miten hahmoteltuun ideaalitalanteeseen voitaisiin päästä. Työpajoissa kehoitettiin osallistujia antamaan mielikuvituksensa laukata vapaasti. Tuloksena saatiinkin hyvin monipuolisesti ideoita.

Työpajojen pohjalta hahmoteltiin kaksi lyhyttä tarinaa vuoden 2030 Mänttä-Vilppulasta. Tarinoissa ei pyritty luomaan kahta toisensa täysin poissulkevaa vaihtoehtoa, vaan niissä on keskitytty hieman erilaisiin painotuksiin ja varauduttu erilaisiin tulevaisuudennäkymiin. Näin ollen suunnitelmista on ollut mahdollista varsinaisen kaavoituksen käynnistyttyä poimia jatkotyöstöön parhaaksi koetut ominaisuudet. Molemmista tarinoissa oletetaan Mänttä-Vilppulan keskustaajaman väkiluvun kasvavan 850 asukkaalla vuoteen 2030 mennessä.

Rinnakkaisten tarinoiden kaksi erilaista kuvausta eroavat toisistaan esimerkiksi siinä, miten teknologiaa hyödynnetään, miten ihmiset ovat keskenään vuorovaikutuksessa ja millaista kaupunkimiljöötä ja elinkeinoelämä vuonna 2030 ovat. Kummassakin skenaariossa noudatetaan kaupungin rakennemallin tavoitetta, jossa Mäntän ja Vilppulan taajamat kurottuvat toisiaan kohti.

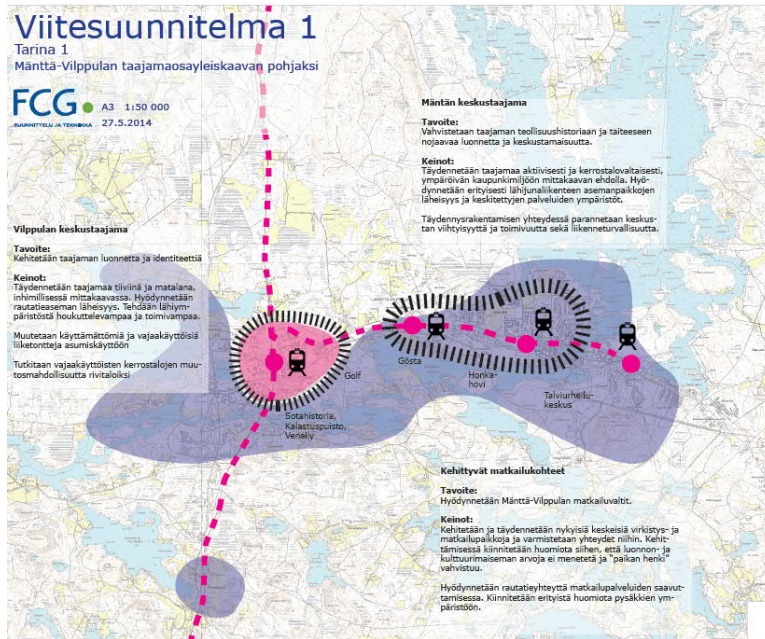
Tarinoiden kehittämisessä on käytetty apuna tulevaisuudentutkimuksen alan työvälineitä. Vuoden 2030 yhteiskunnallisessa kuvauksessa on hyödynnetty mm. kansainvälisen Spread Sustainable Life Styles 2050 -tutkimusprojektin julkaisuja sekä tekeillä olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 skenaariotarkastelua.

Tulevaisuustarinat ja viitesuunnitelmat tavoitteineen ja keinoineen on esitelty liitteessä 2, Viitesuunnitelmaraportti.

25.9.2019

Viitesuunnitelma 1

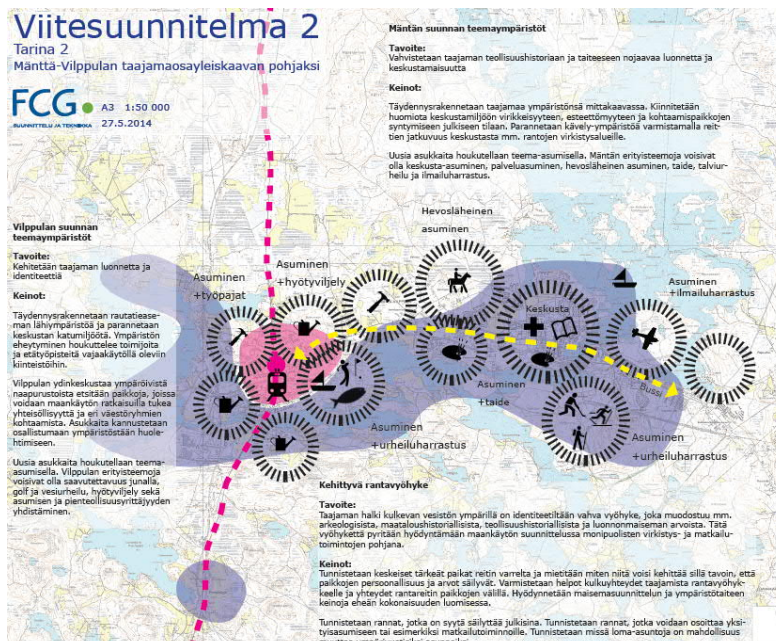
Viitesuunnitelma 1 on kehitetty tulevaisuustarinan 1 pohjalta. Suunnitelmassa on osoitettu kaksi toisiaan kohti kurottuvaa taajama-aluetta Mäntän ja Vilppulan ympärille. Lisäksi suunnitelmassa on kiinnitetty erityistä huomiota matkailu- ja virkistyskohteiden kehittämiseen.



Kuva 26. Viitesuunnitelma 1.

Viitesuunnitelma 2:

Viitesuunnitelma 2 on kehitetty tulevaisuustarinan 2 pohjalta. Suunnitelmassa on tunnistettu taajaman alueelta pienempiä kokonaisuuksia ja tutkittu niihin liittyviä kehittämissuhteita. Erityistä huomiota on lisäksi kiinnitetty rantavyöhykkeeseen, joka sitoo taajaman osat yhteen.

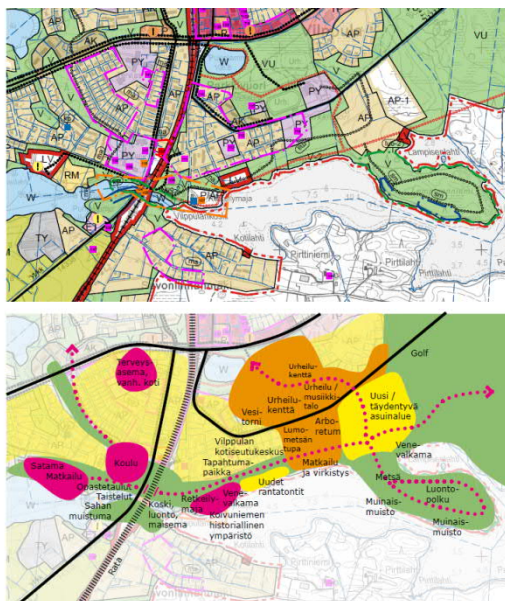
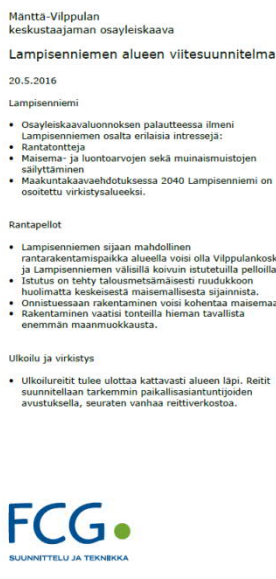
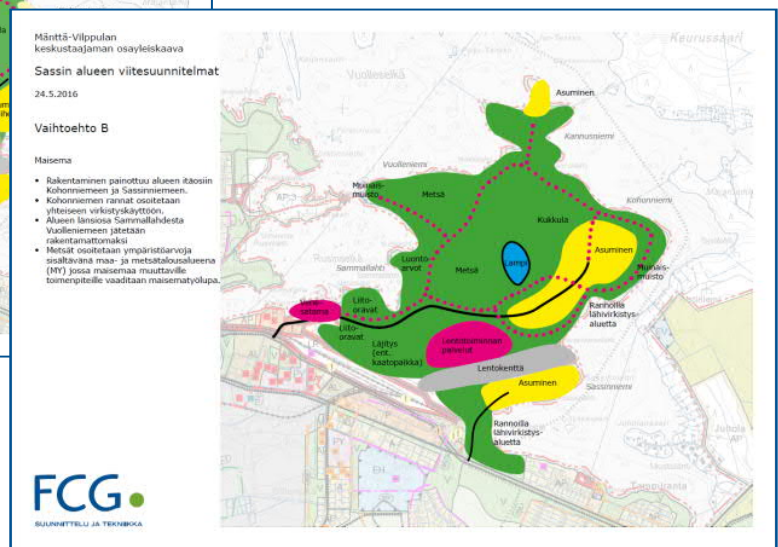
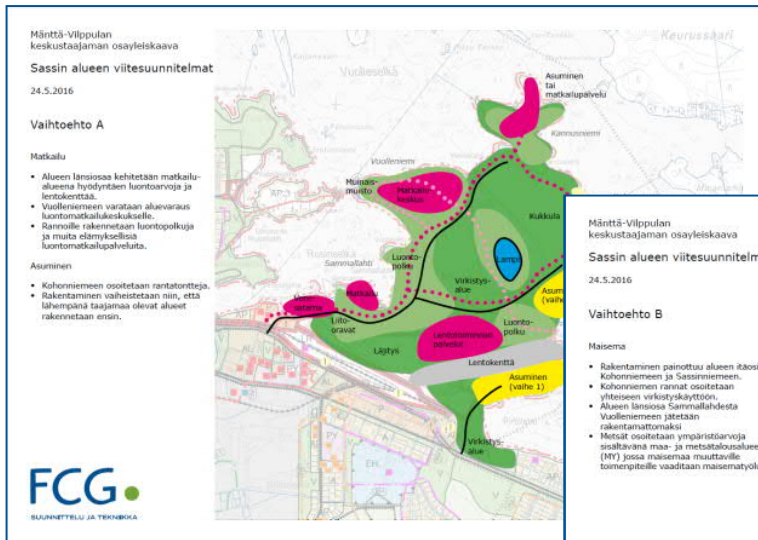


Kuva 27. Viitesuunnitelma 2.

25.9.2019

4.2.2 Ehdotusvaiheen viitesuunnittelu

Alkuperäisen suunnitelman mukaan kaavaluonnoksia oli tarkoituksenaan asettaa nähtäville kaksi. Tarkoituksen mukaisempana kuitenkin työn edetessä nähtiin yksi kaavaluonnos ja kriittisten alueiden hahmomaisten tutkielmien työn edetessä. Alla olevia luonnoksia tarkasteltiin kaavaratkaisujen tueksi keväällä 2017.



Kuva 28. Viitesuunnitelmiä

25.9.2019

4.2.3 Taidekaupungin liikenteen kehittämissuunnitelma

Taidekaupungin liikenteen kehittämissuunnitelma laaditaan vuosina 2018-2019. Suunnitelma on 1. vaihe kaupungin liikenteen kehittämisen kokonaisuutta ja toimii taustana Mäntän matkakeskusinvestoinnin toteuttamiselle. Ensimmäisen vaiheen Taidekaupungin liikenteen kehittämissuunnitelma tukee Taidekaupungin muita kehittämistavoitteita ja priorisoi keskeiset liikenteen kehittämishankkeet. Kehittämissuunnitelma kattaa kauko- ja lähisaavutettavuuden kehittämisen kaikilla liikennemuodoilla ottaen huomioon myös näköpiirissä olevat liikkumisen tulevaisuuden ratkaisut. Pääpaino asetetaan kuitenkin selvästi esillä olevien liikenteen ongelmien käytännön ratkaisuihin. Tavoitteena on löytää kehitettävät eri liikennemuotojen solmupisteet ja liikenneratkaisujen integrointi sekä potentiaaliset, kehitettävät Taidekaupunkiin soveltuvat ratkaisut ja priorisoida kehittämissä kokeiluhankkeet. Liikenteen kehittämissuunnitelma toimii selvityksenä Mäntän matkakeskusinvestoinnille.

4.2.4 Tieverkon kehittämisen tavoitteet

Mänttä-Vilppulan keskustaajaman alueella ei ole käynnissä tai tuloillaan merkittäviä laajoja tieverkon kehittämishankkeita. Merkittävimpana hankkeena esille nousee maakuntakaavassa kantateiden risteykseen kaupungin itälaidalle osoitettu uusi Mustalahden eritasoliittymä, joka on mahdollista toteuttaa aluksi kiertoliittymänä.

4.2.5 Joukkoliikenteen kehittämisen tavoitteet

Mänttä-Vilppulan joukkoliikenteeseen liittyvät tavoitteet ovat täsmentyneet osayleiskaavatyön laatimisen aikana erityisesti raideliikenteen osalta. Mänttä-Vilppulan joukkoliikenteen kehittämisen tavoitteena on eri liikennemuotoja hyödyntävä ja siirtokapasiteettiltaan huomattavasti nykyistä tehokkaampi kokonaisuus. Sen perusosa muodostuu rautatieliikenteen ja linja-autoliikenteen kauko- ja lähiliikenneverkosta, jonka peruspisteinä toimivat Vilppulan, Mäntän ja Kolhon henkilöjunaseisakkeet liityntäpysäköintialueineen. Paikallisliikenne (mm. taksit, linja-autot ja muu yksityisliikenne) seisakkeiden ulkopuolella hyödyntää olemassaolevaa tie- ja pysäkkiverkostoa.

Liikenteen kehittämisen huomioiminen maankäytön suunnittelussa koskee erityisesti rautatieliikennettä. Keskeisin kysymys on Orivesi-Haapamäki-rataosuuden henkilöjunaliikenteen ulottaminen Mäntän taajamaan. Liikenteen avaamisen vaikutuksia on arvioitu useissa selvityksissä. Niissä on huomioitu aseman merkitys ja taloudellinen kannattavuus. Esimerkiksi Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen kehittämisen loppuraportissa on arvioitu, että kysynnän ja maankäytön kehittymisen kannalta lähijunaliikenteen aloittamiselle Mänttään on edellytyksiä ja että reitille voidaan yhdellä kalustolla tarjota viisi junaa suuntaansa vuorokaudessa. Mäntän aseman lähivaikutusalueella on yli 2000 työpaikkaa ja yli 5000 asukasta. Mäntän koulukeskittymä lisää osaltaan raideyhteyden käyttäjäpotentiaalia. Teknisesti liikennöinti vaatii panostuksia mm. vielä puuttuviin tasoristeyksien valvontalaitoksiin ja junien kulunvalvontaan. Itse Mäntän asema on tarkoitus toteuttaa kevyenä reunalaiturina.

Mäntän keskustan kehittämissuunnitelmassa on varauduttu joukkoliikennepaikkojen muodostumiseen. Keskustaristeyksen läheisyyteen Seppälän puistotien ja Valtatie yhteyteen on suunniteltu henkilöjunaseisake sekä linja-autoliikenteen alue, joka yhdistyy liityntäpysäköintialueisiin muodostaen selkeän matkakeskuksen. Tällä on merkittäviä vaikutuksia keskustaajaman liikenne- ja asioimisvirtoihin. Ratkaisulla on myös suora vaikutus keskustatoimintojen elinvoimaan ja taloudelliseen kannattavuuteen.

Henkilöjunaliikenteen seisakkeet Mäntän Isoniemessä ja Sassissa lisäävät edelleen radan käyttäjäpotentiaalia: Isoniemi läheisen teollisuusalueen työpaikkojen sekä Gösta Serlachiuksen taidemuseoiden matkailuvirtojen osalta, Sassi Mäntän lentopaikan, Air Parkin

25.9.2019

ja Myllyrannan osalta. Sassiin sijoittuvien toimintojen kannalta sekä tavara- että henkilöjunaliikenteen järjestäminen on tärkeää. Lisäksi matkaketju Mäntän lentopaikalle merkitsee Suomessa ainoalaatuista logistista rautatieyhteyttä lentoliikennejärjestelmään.

4.2.6 Kevyen liikenteen kehittämistarpeet

Mänttä-Vilppulassa on kevyen liikenteen väyliä yhteensä n. 34 km. Kevyen liikenteen kehittämistarpeita on käsitelty kaavatyön kanssa rinnakkain laaditussa kevyen liikenteen selvityksessä. Kevyen liikenteen verkko on varsin kattava ja kehittämistarpeet liittyvät kevyen liikenteen pääreittien osoittamiseen sekä pieniin täydennystarpeisiin, joilla voidaan parantaa toimivuutta ja turvallisuutta. Tavoitteena on, että jo kaavavaiheessa voidaan luoda mahdollisuudet kevyen liikenteen kulkumuoto-osuuden nostamiselle keskipitkillä (2–4 km) matkoilla. Tällöin kevyen liikenteen verkon tulee olla kattava ja mahdollisimman esteetön. Toimiva kevyen liikenteen verkko on myös osa luontevaa ulkoilureitistöä. Kehittämishjelman toimenpiteet liittyvät verkon kattavuutta, liittymiä ja laatua koskeviin tekijöihin.

Kevyen liikenteen pääreiteiksi tavoitellaan Mäntän ja Vilppulan taajamien sisäistä liikkumista tukevaa reitistöä. Molemmat taajamat ovat kooltaan kompakteja ja etäisyydet eri toimintojen välillä ovat lyhyitä. Tärkeitä kevyen liikenteen reittejä ovat yhteydet kouluihin, eri palveluihin sekä muihin vapaa-ajankohteisiin. Taajamien välinen etäisyys on noin 7 km, joten taajamien välinen liikkuminen tapahtuu arkiliikkumisen osalta muuten kuin jalan.

Vapaa-ajan liikkumisen kannalta on kevyen liikenteen suunnitelmassa osoitettu joitakin ulkoilureittien täydennystarpeita. Mäntän taajamassa Keikanniemen alueelle Keikanniementien kevyen liikenteen väylän ja Keurusseläntien kevyen liikenteen väylän välille osoitetaan täydennystarve, joka palvelee erityisesti vapaa-ajan liikkumista. Lisäksi Kattiskalahdenkadun ja Valkamankadun välillä on ulkoilureittiyhteystarve. Myös Koskelanlammen ympäri osoitetaan ulkoilureittiyhteystarve. Mäntän ja Vilppulan taajamien välillä on ulkoilureitin yhteystarve Lemmenpolulta Vilppulankosken satamaan.

Joukkoliikenteen kannalta nykytilanteessa oleellinen yhteystarve on sairaalalta kantatielle 58. Lähijunaliikenteen kehittyessä Vilppulan rautatieasemalle on tarpeen toteuttaa toimivimmat kevyen liikenteen yhteydet. Linja-autoliikenteen vapautuessa kilpailulle pyssäkkien paikkoihin voi tulla muutoksia ja niiden osalta on seurattava tilanteen kehittymistä.

Polkupyöräliityntäpysäköinnin potentiaalisia paikkoja ovat Vilppulan rautatieasema ja Mäntän linja-autoasema. Mahdollisesti liityntäpysäköinnille voisi olla tarvetta myös kantateiden 58 ja 56 linja-autopysäkkien yhteydessä.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta kevyen liikenteen verkoston täydentäminen on oleellisinta Juholan alueelta, josta kävely tai pyöräily on vaarallista kapeaa kantatien reunaan pitkin. Myös koulujen läheisyydessä olevat puutteet kevyen liikenteen verkostossa ovat tärkeitä täydentää. Lampisenniemen asuinalueen kehittyessä on liikenneturvallisuuden kannalta tärkeää, että alueelta rakennetaan kevyen liikenteen yhteys.

Pitkällä tähtäimellä Mäntän taajaman läpi kulkevan radan alikulkujen rakentaminen voi tulla ajankohtaiseksi, erityisesti, jos lähijunaliikenne vilkastuu.

Kevyen liikenteen selvityksessä esille tulleita tavoitteita on edistetty sekä Mäntän että Vilppulan ydinkeskustoja koskeneiden kehittämissuunnitelmien yhteydessä.

25.9.2019

4.2.7 Lentotoiminnan kehittäminen Sassissa

Keskustaajaman osayleiskaavan kanssa samanaikaisesti on ollut käynnissä Sassin Master Plan –hanke, jossa suunnitellaan lentotoiminnan kehittämistä Sassin alueella.

Lentotoiminnan kehittämisa-alue on G.A. Serlachius Oy:n entistä sellupuuvarastoaluetta, jolle rakennettiin 1970-luvun alussa sorapintainen lentopaikka lannoituslentojen tukikohdaksi. Lentopaikka oli lentopaikkaluettelossa vuoteen 1982, jonka jälkeen harrastajalento- toiminta on jatkunut maanomistajan luvalla lähes keskeytyksettä viime vuosiin saakka. Vuonna 2016 alueelle ”kiitotien varteen” valmistui rakennus Sastamalan koulutus- kun- tatyhtymän (SASKY) lentokoneasentajakoulutuksen opetustiloiksi.

Mänttä-Seura ry on teettänyt alueelle Sassin kansanpuiston Master Planin (31.12.2016), johon sisältyy ns. Airpark-konseptin määrittely sekä alueen maankäytön yleissuun- nitelma. Suunnitelman perusteella on alueelle käynnissä asemakaavoitus samanaikaisesti keskustaajaman osayleiskaavan kanssa. Master Plan –työssä ja asemakaavassa tavoit- teena on osoittaa alueelle lentopaikka ja lentoharrastukseen liittyvä asuminen (Air Park -konsepti). Lentokentän välittömään läheisyyteen on tarkoitus osoittaa lentotoimintaan liittyviä yritys- ja harrastustoimintaan osoitettuja alueita tarpeellisine liikenneväylineen. Kaavalla tutkitaan mahdollisuus osoittaa entinen tuhkanläjitysalue ympäristöineen kan- sanpuistoalueeksi virkistystoimintoineen.



Kuva 29. Sassin kansanpuiston Master Plan (Mänttä-Seura ry 2016)

Vakituinen lentotoiminta alueella asettaa rajoituksia sekä lähiympäristöön että laajem- malle Mäntän taajamaan. Lähistöllä Lentoalueen turvallisuusmääräykset edellyttävät puuston madaltamista tai jopa kokonaan poistoa lentoestealueelta 124,5m etäisyydellä kiitotien kumminkin puolin. Lentoestevaikutus ulottuu myös lähiympäristöä kauemmas

25.9.2019

taajamaan. Kiitotien ympärille muodostamalle lentoestealueelle ei saa rakentaa yli 45m korkeita lentoesteitä ilman lentoestelupaa. Lentoesterajoitusalueita määrittää ilmailualan määräys AGA M-1.

4.2.8 Maisemalliset ja kulttuurilliset näkökohdat

Alueen vahvuudet tulisi ottaa huomioon keskustaajaman jatkosuunnittelussa. Koko alueen kannalta keskeisimpien pelto- ja niittyalueiden säilyttäminen pääpiirteissään avoimena on olennaista. Vesistönäkymiä tulisi vaalia. Selännealueille rakennettaessa maastonmuodot tulee ottaa huomioon. Korkeimmat kohdat tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle ja kalliomuodostumat kiertää mahdollisuuksien mukaan. Rakentamisen tulisi tukeutua topografiaan ja rakennusten massoittelemalla maaston muotoja. Riittävän reunapuuston säilyttäminen on monin paikoin toivottavaa. Etelään, länteen ja lounaaseen suuntautuvat selänteiden ja laaksonpohjien väliin jäävät niin kutsutut vaihettumisyöhykkeet ovat pienilmastollisesti rakentamisen kannalta edullisimpia alueita. Myös maiseman kannalta rakentaminen usein sopii näille alueille.

Vanhan ja arvokkaan rakennuskannan läheisyydessä rakentamispaikat ja rakennukset on suunniteltava siten, että ne ovat sopusoinnussa olemassa olevien rakennusten ja maiseman kanssa. Erytystä huomiota tulee kiinnittää rakennusten arkkitehtuuriin, massoitteeluun, muotokieleeseen, mittasuhteisiin, materiaalivalintoihin sekä värimaailmaan. Uusi rakentaminen voi tyyliltään poiketa vanhasta, arvokkaasta rakennuksesta tai rakennusryhmästä mutta sen tulee itsessään muodostaa hillitty, harmoninen kokonaisuus, joka ei ole ristiriidassa arvorakennuksen kanssa. Ensisijaisesti pyritään kuitenkin välttämään rakentamista merkittävimpien vanhojen rakennusten välittömässä läheisyydessä.

Osa keskeisistä ranta-alueista tulee jättää rakentamisen ulkopuolelle. On olennaista, että keskusta-alueiden läheisyydessä säilyy luonnontilaisen kaltaisiakin virkistysmahdollisuuksia. Rantojen käytön periaatteissa on pyritty osoittamaan taajamarannoilta yhtenäisiä virkistyskokonaisuuksia. Mäntässä vehreyttä vaalitaan Lemmenpolun varrella, tukien matkailu- ja virkistysverkon kokonaisuutta ja kaupungin vetovoimaa. Sassin alueella linjataan voimakkaampi rakentaminen idänpuolisille rannoille, jossa myös vastaranta on luonteeltaan rakennetumpaa. Lännenpuoliset rannat matkailupaikkoineen ja luontoarvoineen puolestaan pidetään vehreämpinä, niin ikään liittyen vastarannan vehreyteen.

Vaalittavimpia kulttuurimaiseman ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen piirteitä ovat:

- vanhimmat viljelykäytössä edelleen olevat pellot ja niityt sekä näiden yhteydessä olevien kantatilojen rakennusperintö
- tyyliltään yhtenäisinä säilyneet asuinalueet
- tyyliltään yhtenäisinä säilyneet teollisuusalueet
- kokonaisuuden pieni mittakaava
- järvinäköalat

Monipuolisina arvoalueina kehitettäviä ovat:

- Mäntän ja Vilppulan ydinkeskustat
- Vilppulan kosken alue ja Parkkivuori
- Myllyranta (elinkeinohistoria)
- Asemankulma (teollisuushistoria)
- Joenniemi

Arkeologiset arvokohteet:

- keskittyvät vesistöjen rannoille, erityisesti Ajostaipaleelle ja Vilppulankosken rannoille
- Ajostaipaleen asutushistorian kerroksellisuus on edelleen havaittavissa paikalla

25.9.2019

Arvoalueiden väliin jää kehitettäviä alueita, joille rakentamisen painetta voidaan suunnata. Teollisuushistoriaan liittyvien rakennusten ja rakenteiden säilymisestä tulee huolehtia toiminnan päättyessäkin.

Yleiskaavaan maisemaselvityksen tuloksista puolestaan kaavakartalla esitetään alueiden ja kohteiden luokitusjako valtakunnallisiin, maakunnallisiin ja paikallisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin tai kohteisiin.

Säilytettäväksi suositeltavat alueet ja kohteet on tarkemmin yksilöity erillisselvityksissä:

- Liite 4. Kulttuuriympäristösynteesi
- Liite 5. Rakennetun ympäristön selvitys
- Liite 6. Arkeologisen inventoinnin täydentäminen 2013-2014 ja 2015
- Liite 7. Maisemaselvityksen täydentäminen
- Liite 17. Rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet arvoalueilla

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on hyväksytty keväällä 2017. Erillisselvitykset on tehty huomioiden sekä vanhoissa inventoinneissa maakunnallisen statuksen saaneet alueet ja kohteet että alustava versio Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä. Osayleiskaavan kartalla huomioidaan näistä maakunnallisesti arvokkaina Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 –raportissa esitetyt ympäristöt kohteineen.

4.2.9 Kaupan palveluverkon kehittämistavoitteet ja kaupan sijoittumisperiaatteet

Mänttä-Vilppulan kauppaa ja palveluverkkoa on käsitelty erillisessä liitteessä (liite 12). Mänttä-Vilppulan kaupan nykytilan ja kehitysnäkymien analyysin sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kaupan sijainninhjauksen tavoitteiden pohjalta on seuraavassa esitetty suosituksia kaupan palvelujen kehittämistavoitteista ja sijoittumisperiaatteista Mänttä-Vilppulassa.

Kaupan palveluverkon kehittämistavoitteet

Mänttä-Vilppulan vähittäiskaupan palveluverkon tulee vahvistaa koko kaupungin kaupallista vetovoimaa ja asemaa koillisen Pirkanmaan kaupallisena keskuksena, mutta toisaalta turvata myös lähipalvelujen toiminta- ja kehitysedellytykset kaupungin sisällä. Mänttä-Vilppulan vähittäiskaupan palveluverkon kehittämistavoitteet perustuvat valtakunnallisiin, seudullisiin ja alueellisiin tavoitteisiin.

Kehittämistavoitteita ovat:

- alueellisesti tasapainoisen ja kestävä palveluverkon kehittäminen,
- kaupan sijoittaminen nykyisen ja tulevan yhdyskuntarakenteen sisään,
- Mäntän keskustan kehittäminen kaupan pääkeskuksena, jonka palvelutarjontaa täydentävät Vilppulan keskustan sekä keskustojen ulkopuolella olevien tilaa vaativan kaupan alueiden ja kyläkeskusten tarjonta,
- edellytysten luominen toimivalle kilpailulle ja riittävien kaupan sijaintipaikkojen turvaaminen pitkällä tähtäimellä,
- kaupan palveluiden saavutettavuuden ja kohtuullisten asiointimatkojen turvaaminen kaikille väestöryhmille,
- liikkumistarpeen ja asiointimatkoista aiheutuvien haittojen minimoiminen,
- kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen käyttömahdollisuuksien edistäminen asiointimatkoilla,
- kysynnän ja tarjonnan tasapainon säilyttäminen päivittäistavarakaupassa ja erikoiskaupan ostovoiman vuodon vähentäminen niin, että kysyntä ja tarjonta ovat tasapainossa myös erikoiskaupassa.

25.9.2019

Kaupan sijoittumisperiaatteet ja esitys mitoituksesta

Mänttä-Vilppulan kaupallisen vetovoiman säilyttämisen ja vahvistamisen näkökulmasta valtaosa päivittäistavarakaupan ja erikoiskaupan liiketilan lisätarpeesta tulisi keskittää Mäntän keskustaan. Mäntän ydinkeskustaa tulisi kehittää kaupungin tärkeimpänä kaupan alueena. Palvelujen keskittäminen keskustaan turvaa palvelujen alueellisen saatavuuden ja vahvistaa parhaiten Mänttä-Vilppulan kaupallista vetovoimaa. Tärkeää on kehittää Mäntän keskustaa, Vilppulan keskustaa ja keskustan läheisyydessä olevia tilaa vaativan kaupan alueita niin, että ne kilpailevat mahdollisimman vähän keskenään.

Kaupan sijoittumisperiaatteet:

- päivittäistavarakaupan suuret yksiköt sijoittuvat Mäntän keskustaan. Vilppulan, Mustalahden ja kylien lähikaupat täydentävät päivittäistavarakaupan myymäläverkkoa,
- ns. keskustahakuisen erikoiskaupan uusi liikerakentaminen sijoittuu pääosin Mäntän keskustaan, jonne sijoittuu monipuolisesti myös muun muassa kahvila- ja ravintolapalveluita, julkisia palveluita ja hallinnollisia palveluita sekä asumista ja työpaikkoja. Vilppulan keskustan erikoiskaupan tarjontaa kehitetään kysyntään perustuen tarjonnaltaan mahdollisimman monipuoliseksi.
- tilaa vaativan erikoistavaran kaupan ja muun keskustaan soveltumattoman kaupan suuret yksiköt sijoittuvat Mäntän ja Vilppulan keskustojen tuntumaan, valtatie varteen ja olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen osoitettaville palvelujen ja hallinnon alueille.

Taulukossa 8 on esitetty kaupan kerrosalan jakautuminen Mäntän keskustan, Vilppulan keskustan ja muiden kaupan alueiden kesken nykytilanteessa ja vuoden 2030 tavoitetilanteessa. Laskelma antaa pohjan liiketilan mitoitukselle. Laskelmalla ei kuitenkaan pystytä ennustamaan kilpailutilanteesta tai muista syistä aiheutuvia muutoksia. Ne voivat lisätä tai vähentää arvioitua liiketilantarvetta. Laskelmassa ei myöskään ole otettu huomioon liiketilapoistumaa, joka voi lisätä liiketilantarvetta.

Laskelman mukaan päivittäistavarakaupan ja erikoiskaupan liiketilan lisätarpeesta kohdistuu valtaosa Mäntän keskustaan. Tilaa vaativan kaupan liiketilan lisätarpeesta kohdistuu valtaosa keskustan osayleiskaavassa osoitettaville palvelujen ja hallinnon alueille.

Taulukko 1. Esitys liiketilan lisätarpeen jakautumisesta alueittain.

KERROSALA 2012/2013, k-m ²	Mäntän keskusta	Vilppulan keskusta	Muut alueet	YHTEENSÄ
Päivittäistavarakauppa	8 600	2 100	1 300	12 000
Erikoiskauppa	4 400	2 800	3 800	11 000
TIVA- ja autokauppa	0	800	4 200	5 000
Kauppa yhteensä	13 000	5 700	9 300	28 000

KERROSALA 2030, k-m ²	Mäntän keskusta	Vilppulan keskusta	Muut alueet	YHTEENSÄ
Päivittäistavarakauppa	10 000	2 500	1 500	14 000
Erikoiskauppa	9 000	3 000	4 000	16 000
TIVA- ja autokauppa	1 500	1 000	7 500	10 000
Kauppa yhteensä	20 500	6 500	13 000	40 000

LISÄTARVE 2013-2030, k-m ²	Mäntän keskusta	Vilppulan keskusta	Muut alueet	YHTEENSÄ
Päivittäistavarakauppa	1 400	400	200	2 000
Erikoiskauppa	4 600	200	200	5 000
TIVA- ja autokauppa	1 500	200	3 300	5 000
Kauppa yhteensä	7 500	800	3 700	12 000

25.9.2019

Kaupan tavoitteellinen palveluverkko

Mänttä-Vilppulan tavoitteellinen kaupan palveluverkko muodostuu seuraavista keskuksista ja kaupan alueista:

Mäntän keskusta

Mäntän keskusta kehittyvä vähittäiskaupan ensisijaisena sijaintipaikkana ja kaupan pääkeskuksena. Mäntän keskustassa on monipuoliset kaupan palvelut (päivittäistavara-kauppa, keskustahakuinen erikoiskauppa, pienet tilaa vaativan erikoistavaran kaupan yksiköt, kaupalliset palvelut), keskustatoiminnot, julkiset palvelut sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Mäntän keskustan palvelut ovat hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Mäntän keskustan kaupan merkitys on seudullinen.

Vilppulan keskusta

Vilppulan keskusta toimii paikalliskeskuksena. Vilppulan keskustassa on päivittäistavara-kaupan palveluja, joitakin erikoiskaupan ja tilaa vaativan kaupan palveluja, kaupallisia palveluja sekä julkisia palveluja. Palvelut ovat hyvin saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla. Vilppulan keskustan kaupan merkitys on paikallinen.

Mustalahti, Kolho, Pohjaslahti

Mustalahden alue sekä Kolhon ja Pohjaslahden kylät ovat lähipalvelukeskuksia, joissa on päivittäistavara-kaupan peruspalvelut, mutta ei juurikaan erikoiskaupan tai muita kaupallisia palveluja.

Tilaa vaativan kaupan alueet

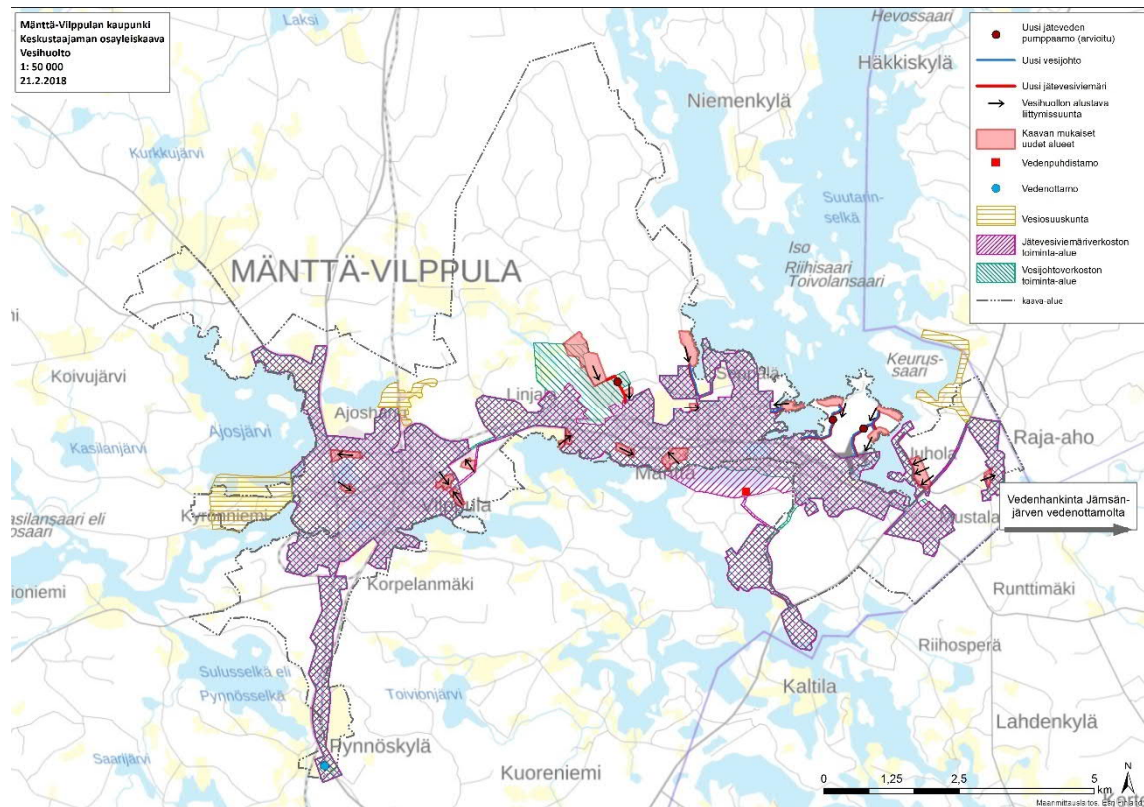
Osayleiskaavassa tulisi osoittaa tilaa vaativalle kaupalle sijaintipaikkoja myös keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella. Alueiden merkitys on alueellinen. Alueille voi sijoittua paikallisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä tilaa vaativan erikoiskaupan toimialueille. Alueiden kehittämisessä ja toteutuksen ajoittamisessa tulee ottaa huomioon Mäntän ja Vilppulan keskustojen kaupan toiminta- ja kehitysedellytysten turvaaminen.

4.2.10 Vesihuolto

Vesihuollon kehittämistarpeita on käsitelty kaavatyön aikana laaditussa karttatarkastelussa (liite 18). Kehittämistarpeet liittyvät uusien asuinalueiden sekä nykyisten asuinalueiden merkittävien laajennusosien liittämiseen olemassa olevaan vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostoon. Suurin osa uusista asuinalueista on liitettävissä olemassa olevaan verkostoon, mutta osalle uusista asuinalueista tarvitaan uusi runkoputki vesijohdolle ja/tai viemäriille.

Mänttä-Vilppulan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa (13.6.2017) on esitetty lähitulevaisuuden kehittämisalueiksi Vuohijoki (jätevesi), Sassi (puhdas- ja jätevesi) sekä Iso-niemi (puhdas- ja jätevesi).

25.9.2019



Kuva 30. Uusien asuinalueiden kehittämistarpeita kuvaava kartta (liite 18).

4.3 Mitoitusperusteet

Kaavoitettavalla alueella asuu noin 8500 asukasta. Mänttä-Vilppulan asukasluku vuonna 2014 oli noin 10 700 asukasta, joista noin 1400 oli alle 15-vuotiaita, noin 3200 yli 65-vuotiaita ja noin 6150 työikäisiä. Kokonaisväkiluku on laskenut melko tasaisesti 1980-luvulta alkaen, jolloin nykyisen Mänttä-Vilppulan alueen väkiluku oli noin 15 000 asukasta. Taajamaväestön osuus Mänttä-Vilppulan asukkaista on noin 80 prosenttia. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Mänttä-Vilppulan väkiluku tulee jatkossakin olemaan hieman laskusuuntainen, ja yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvamaan merkittävästi. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat ns. demografisia trendilaskelmia, joissa laskeaan mikä olisi alueen tuleva väestö, jos viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena.

Kaavan mitoitusavoitteeksi on osoitettu Kaupunkistrategiaan nojaten yli 300 uutta työpaikkaa Mänttä-Vilppulan kaupunkiin ja kaavan ohjausryhmätyöskentelyyn nojaten 850 uutta asukasta kaava-alueelle.

Yleiskaavan mahdollistamien aluevarausten ja ratkaisujen avulla pyritään kääntämään asukasluvun kehitys positiiviseksi mahdollistamalla työpaikka-alueiden laajeneminen ja uusien houkuttelevien asuntoalueiden rakentaminen. Yleiskaavoitettavan taajaman kasvu perustuu myös kunnan sisäiseen muuttoliikkeeseen. Yleiskaavaa 2035 laadittaessa varaudutaan keskusta-alueella ikärakenteen muutokseen osoittamalla riittävästi asuinaluevarauksia sekä keskustatoimintojen aluetta (sallii myös keskusta-asumisen sijoittamisen alueelle). Lisäksi kunnan vetovoimatekijöiden ja elinympäristön omaleimaisuuden, ympäristön ja palvelujen laadun korostamisella pyritään lisäämään keskusta-asumisen houkuttelevuutta myös muiden väestöryhmien osalta.

25.9.2019

4.4 Rantamitoitus

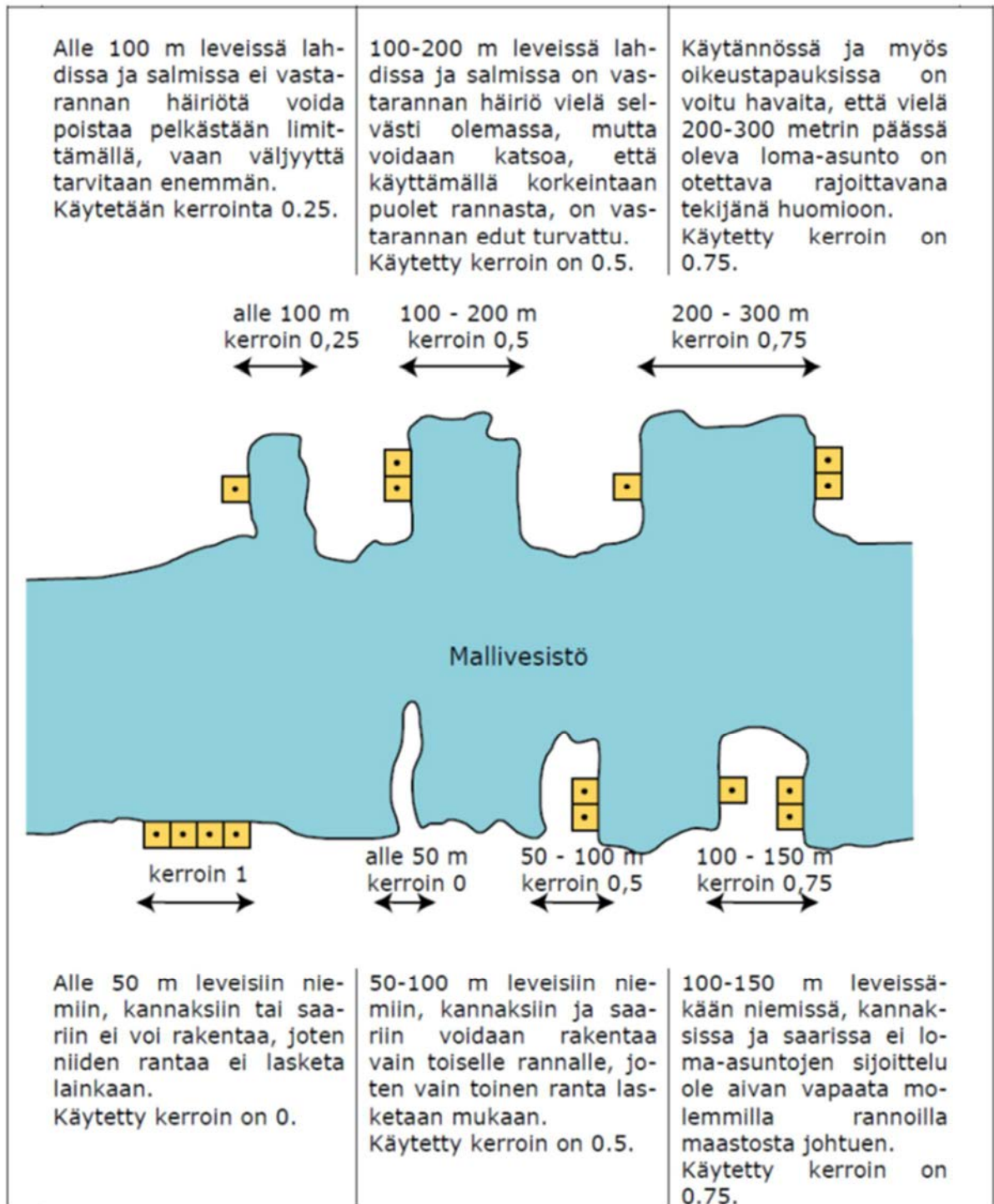
Kaavassa on lähtökohtien mukaisesti tutkittu loma-asuntorakentamisen, vakituisen asu-
misen ja matkailurakentamisen mahdollisuudet kaavaan merkityillä ranta-alueilla. Emä-
tilaselvitykseen perustuvalla mitoituksella on ratkaistu MRL 72 §:ssä säädetty suunnitte-
lutarve kaavaan merkityillä ranta-alueilla. Osoitetut rakentamisalueet ja paikat on mer-
kitty kaavaan siten, että MRL 10 luvussa säädettyt ranta-alueita koskevat erityiset sään-
nökset toteutuvat tarvittavassa laajuudessa. Lähtökohtaisesti rakentaminen on pyritty
ohjaamaan olemassa olevan rakennuskannan ja tiestön tuntumaan niin, että yhdyskun-
tarakenne ei hajautuisi merkittävästi. Varsin keskeinen rooli on myös vesistön, maaston
ja luonnon ominaispiirteiden huomioimisessa sekä vapaassa yhtenäisessä rantaviivassa.

Yleiskaavan keskeisenä tavoitteena ranta-alueiden osalta on maanomistajien mahdolli-
simman tasapuolinen kohtelu rakennusoikeuksia määritettäessä. Tasapuolinen kohtelu
on toteutettu käyttämällä yhdenmukaisia mitoitusmenetelmiä kaava-alueen ranta-alu-
eella. Ranta-alueet on tutkittu niiltä osin, missä on katsottu olevan tarpeen ratkaista
ranta-alueiden suunnittelutarve.

Mitoitustarkastelun poikkileikkausajankohtina käytetään 1.1.1960 - kesäkuu 2015. Aikai-
semman poikkileikkausajankohdan 1.1.1960 päivämäärä määräytyy rakennuslain ranta-
rakentamisesta koskevien määräysten voimaantulon pohjalta eli ennen 1.1.1960 rekis-
teröity kiinteistö tulkitaan ns. emätilaksi. Näistä myöhäisempään poikkileikkausajanko-
htaan mennessä erotetut, rakennetut kiinteistöt lasketaan mitoituksessa emätilan käyte-
tyiksi rakennusoikeuksiksi.

Oheisessa kuvassa on esitetty mitoituslaskennassa käytettävän muunnetun rantaviivan
muuntoperiaatteet. Muunnettu rantaviiva lasketaan Maanmittauslaitoksen maastotieto-
kannasta. Rantaviivan muunnossa on käytetty ns. "Etelä-Savon" mallia. Muunto vaikut-
taa kuvan mukaisesti todellisen rantaviivan pituuteen. Muuntokertoimet ovat riippuvaisia
rantaviivan muodosta, vastarannan sekä esim. saarten läheisyydestä sekä niemien ja
lahtien koosta. Rantaviivan muunto kiinteistöittäin on kuvattu kaava-aineiston liitteessä.

25.9.2019



Kuva 31. Rantaviivan muunto Etelä-Savon mallin mukaisesti.

Rantarakentamista mitoitettaessa on jätettävä riittävän suuret yhtenäiset ranta-alueet vapaaksi jokamiehenoikeudella tapahtuvaan rantojen käyttöön.

Rantayleiskaavoituksen mitoitukselmissä on käytetty ns. vyöhykejakoja, joka on esitetty kaavan liitteessä. Vyöhykejaossa ranta-alueet on jaoteltu ympäristön, luonnon, maiseman, yhdyskuntarakenteen sekä muiden todettujen arvojen perusteella rakenta-

25.9.2019

mista eri tavalla kestäviin alueisiin. Vyöhykejakona käytetään 3, 4, 4,5, 6 ja 7 rakennuspaikkaa / muunnettu rantaviivakilometri (rp/ m-rkm). Samanarvoisilla alueilla ja rannoilla käytetään samaa mitoitusnormia.

Kaavaratkaisun perusteena ovat olleet seuraavat tekijät:

- Suunnittelualueelle tavanomaisilla ranta-alueilla on käytetty mitoitusvyöhykelukua 7 rp/ m-rkm. Alueet ovat pääsääntöisesti hyvin rakentamiseen soveltuvia. Alueisiin ei kohdistu ollenkaan luonnon- tai maisemanarvoja. Rakennuspaikkojen sijoittelulla voidaan välttää arvokkaat luonto- ja maisemakohteet. Kautta koko alueiden on jo rantarakentamista. Maisemaekologiselta kapasiteetiltaan alueet ovat pääsääntöisesti hyviä. Alueet ovat rakennettavuudeltaan hyviä ja infrastruktuuri on pääsääntöisesti kunnossa.
- Väljään loma-asumiseen soveltuvilla ranta-alueilla on käytetty mitoitusvyöhykelukua 6 rp/ m-rkm. Alueet ovat pääsääntöisesti hyvin rakentamiseen soveltuvia. Alueisiin kohdistuu paikallisesti arvokkaita maisema- ja kulttuuriympäristöarvoja. Rakennettavuus alueilla on pääsääntöisesti kohtalainen tai hyvä. Rakennuspaikkojen sijoittelulla voidaan välttää arvokkaat luonto- ja maisemakohteet.
- Alueilla, joilla on haluttu säilyttää maisema-arvot, kulttuurimaisema-arvot ja luonnontila pääpiirteittäin mahdollisimman hyvin on käytetty mitoitusvyöhykelukua 4,5 rp/ m-rkm. Alueisiin kohdistuu maakunnallisesti arvokkaita maisema- ja kulttuuriympäristön arvoja sekä laajempia muinaisjäännöskohteita. Maisemaekologiselta kapasiteetiltaan alueet ovat pääsääntöisesti kohtalaisia. Rakennettavuus alueilla on pääsääntöisesti kohtalainen tai hyvä. Rakennuspaikkojen sijoittelulla voidaan välttää arvokkaat luonto- ja maisemakohteet.
- Alle 1 ha kokoiset saaret on jätetty mitoituksen ulkopuolelle. Kuitenkin alle 1 ha kokosiin saariin jo rakennetut loma-asunnot, joilla on rakennuslupa, huomioidaan rakennuspaikkoina. 1-20 ha kokoisten saarten osalta käytetään mitoitusvyöhykelukua 4 rp/m-rkm.
- Luonnonsuojelun kannalta tärkeillä alueilla on käytetty mitoitusvyöhykelukua 3 rp/ m-rkm. Alueisiin kohdistuu erityisiä luontoarvoja sekä valtakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristön arvoja. Rakentamista ei voida osoittaa siten, että sen sijoittamista arvokkaille luonto- ja maisemakohteille ei voida täysin välttää. Maisemaekologiselta kapasiteetiltaan alueet vaihtelevat hyvästä heikkoon. Rakennettavuus alueilla vaihtelee hyvästä heikkoon.

Emätilaselvityksen, rantaviivan muunnon ja vyöhykejaon lopputuloksena saadaan tehtyä mitoituslaskelmat. Mitoituslaskelmat tuottavat ns. laskennallisen rakennusoikeuden, eli määrittävät kaavassa osoitettavien uusien rakentamismahdollisuuksien kokonaismäärän, joka sijoitetaan kaavaan, ellei muita esteitä ole.

Uusien laskennallisten rakennuspaikkojen kokonaismäärän sijoittamiseen vaikuttaa emätilalle muodostuva kokonaisrakennusoikeus. Mikäli emätilan kokonaisrakennusoikeus on ylitetty, ei kiinteistöille pääsääntöisesti ole osoitettu uusia rakennusoikeuksia, vaikka sitä laskennallisesti jollekin lohkiinteistölle muodostuisi. Omarantaisen loma-asunnon rakennusoikeuden osoittaminen emätilakohtaisen laskelman avulla on käytäntö, millä pyritään ratkaisemaan tasavertaisuusperiaatteiden toteutuminen.

25.9.2019

Ranta-alueilla rakentamista ohjaaville yleiskaavoille on säädetty maankäyttö ja rakennuslain 73 §:ssä erityisiä sisältövaatimuksia. Kaavassa esitetyt ratkaisut on laadittu vastamaan tätä säädöstä. Ranta-alueella rantavyöhykettä koskevien säännösten soveltamisen edellytyksenä on, että 1) alueelle on odotettavissa maankäytön järjestämistä edellyttävän loma-asutuksen muodostumista, 2) alueen rakentamisen ja muun maankäytön suunnitteleminen on tarpeen ja 3) suunnittelutarpeen aiheuttaa pääasiassa loma-asutuksen järjestäminen.

Rantavyöhykkeen vähimmäisleveys on keskimäärin 50 metriä. Yleensä sen voidaan katsoa ulottuvan noin 100 metrin etäisyydelle, mutta ei kuitenkaan missään pidemmälle kuin 200 metriä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Ranta-alue on rantavyöhykettä leveämpi rannan osa, jolla rannassa oleva tai rantaan tukeutuva loma-asutus vaatii järjestämistä. Ranta-alueen leveys on hallintokäytännössä usein arvioitu noin 150-200 metriksi, mutta maisemasta ja muista olosuhteista riippuen se voi olla leveämpikin.

Maisemallisesti, luontoarvoiltaan tai muuten kulutuskestävyydeltään herkiltä alueilta on pyritty siirtämään rakennusoikeus saman maanomistajan omistuksessa oleville rakentamista paremmin sietäville alueille. Lisäksi rakennuspaikkojen osoittamisessa on huomioitu maankäyttö- ja rakennuslain 73 §:n sisältövaatimusten mukaisesti myös riittävän virkistyskäyttöön soveltuvan vapaan rannan säilyminen.

4.4.1 Ranta-alueen mitoituksen tulokset

Kaavassa on ranta-alueen osalta osoitettu uutta rakennetta mitoituslaskelmien tulosten mukaisesti omarantaisina rakennuspaikkoina. Uudet rakennusoikeudet on pyritty sijoittamaan yhdyskuntarakennetta ja erilaisia arvoja tukevalla tavalla.

Alla olevassa taulukossa on kerätty tieto kaavoitusvaiheen rakentamistilanteesta sekä tilanteesta kaavan toteuduttua ranta-alueella. Kaavamerkintä on osayleiskaavaehdotuksen mukainen.

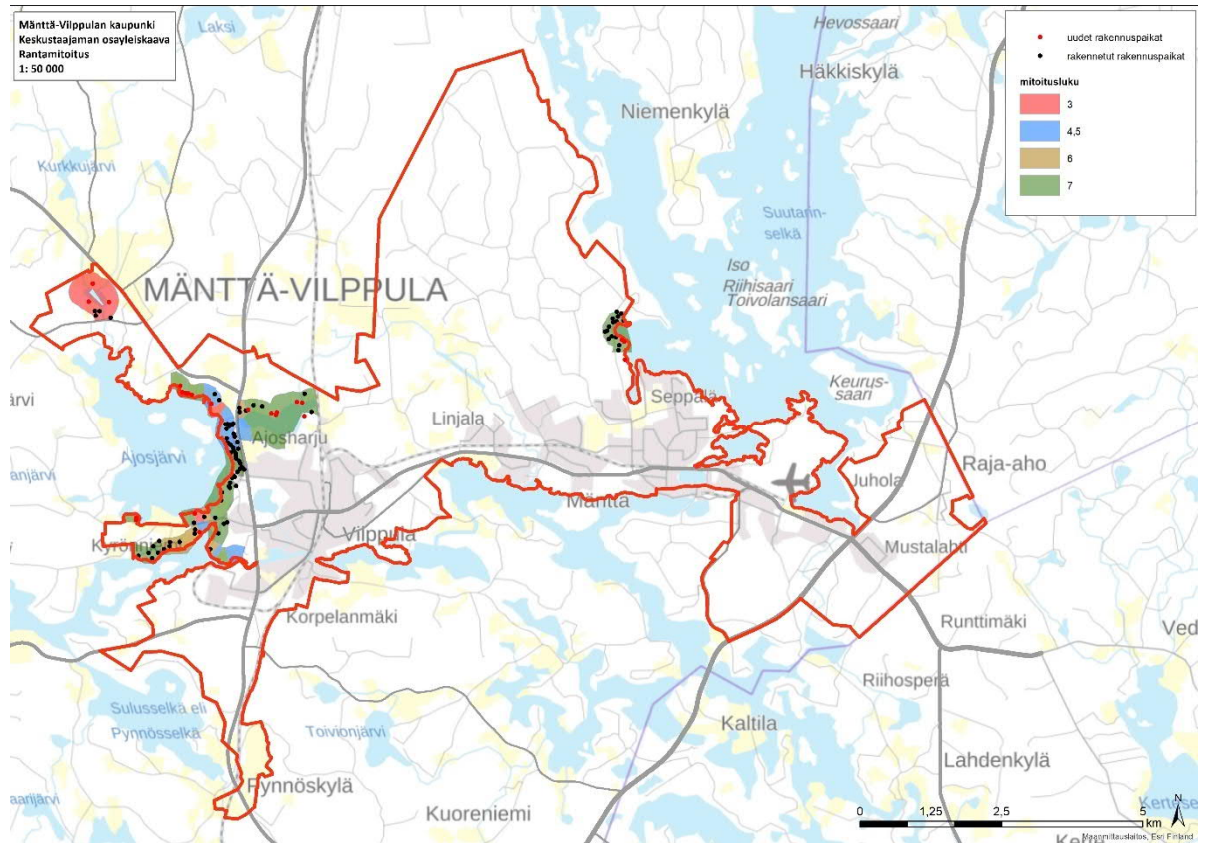
Nykyiset rakennuspaikat	
AP-5, AT, MA, P/AP (vakituinen tai loma)	117
Erillinen sauna	1
Yht.	118
Uudet rakennuspaikat	
AP-5	12
RA	9
Rakennusoikeudet, joita ei voitu osoittaa	1
Yht.	22
Kaavan toteuduttua	140
Todellinen rantaviiva	14,1 km
Muunnettu rantaviiva	9,5 km

Uuden rakenteen toteutuessa rakennuspaikkojen tiheys rannalla kasvaa noin 2,3 rakennuspaikkaa/ muutettu rantaviivakilometri (12,3 rp/m-rkm -> 14,6 rp/mrkm).

Laskelmissa ovat mukana myös rantavyöhykkeellä sijaitsevat, mitoitusarkastelussa huomioitujen ei-omarantaiset rakennuspaikat, osayleiskaavassa rakennuspaikkoina osoittamattomat rakennusoikeudet ja mitoitettavaa rantaviivaa tuottamattomissa alle 1 ha saarissa sijaitsevat rakennuspaikat.

25.9.2019

Nykyiset rakennuspaikat / muunnettu rantakilometri	12,3 rp / m-rkm
Kaikki rakennuspaikat / muunnettu rantakilometri	14,6 rp / m-rkm



Kuva 32. Rantamitoituksen mukaiset uudet rakennuspaikat on merkitty punaisella pisteellä. Rakennetut rakennuspaikat on merkitty mustalla.

25.9.2019

5 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Kaavatyön osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjä ja kaavan vaikutusten arviointia koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu työn alussa ja sitä päivitetään tarvittaessa työn kuluessa.

5.1 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavoituksessa osallisia ovat:

- alueen maanomistajat, asukkaat ja alueella työssä käyvät
- alueen yrittäjät
- Mänttä-Vilppulan kaupungin asukkaat
- paikallisyhdistykset
- Mänttä-Vilppulan kaupunki
- Keuruun ympäristösuojelujaos
- Naapurikunnat
- Pirkanmaan ELY-keskus
- Pirkanmaan liitto
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Museovirasto
- Liikennevirasto
- Liikelaitokset: Sähkö- ja energiayhtiöt ja vesihuolto
- muut mahdolliset osalliset

5.2 Kaavoitusprosessi ja osallistuminen

Työn aikana järjestetään kolme yleisötilaisuutta, joita koskevat työvaiheet ja ajankohdat on esitetty alla olevassa taulukossa. Esittelytilaisuuksia kaupunginhallitukselle ja ohjausryhmälle on yhteensä kuusi. Suunnittelun eri osa-alueilla pidetään pienryhmäpalavereja tarpeen mukaan. Niihin osallistuvat kaupungin eri toimialojen edustajat sekä eri suunnitteluvaiheessa tarvittavat konsultin asiantuntijat.

Työn käynnistysvaihe, syksy 2013 – talvi 2014

- | | |
|---|-------------------------------------|
| • ohjausryhmä | aloituskokous, esittely, tavoitteet |
| • osallisryhmä | valtuustoseminaari, tavoitteet |
| • yleisötilaisuus | esittely ja tavoitteet |
| • ohjausryhmä | tavoitteet, OAS |
| • viranomaispalaveri | aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu |
| • Osallistumis- ja arviointisuunnitelma | kuulutus, lehtiartikkeli |

Viitesuunnitelmista kaavaluonnoksiksi, kevät 2014 - syksy 2015

- | | |
|-------------------------|-------------------------------|
| • viranomaispalaveri | nähtäville menevät luonnokset |
| • luonnokset nähtävillä | lausunnot ja mielipiteet |
| • yleisötilaisuus | luonnokset |

Ehdotusvaihe 2016 - 2018

- | | |
|----------------------|---------------------------------|
| • ohjausryhmä | luonnoksen vastineet ja ehdotus |
| • ohjausryhmä | ehdotus |
| • viranomaispalaveri | työneuvottelu tarvittaessa |
| • ehdotus nähtävillä | Lausuntopyyntöt, muistutukset |

25.9.2019

- yleisötilaisuus ehdotus
- ohjausryhmä ehdotuksen vastineet
- ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu MRL:n mukainen

2. ehdotusvaihe 2019

- 2. ehdotus nähtävillä Lausuntopyynnöt, muistutukset

Hyväksymisvaihe 2019

- Kaupunginhallitus hyväksyi kaavaehdotuksen 10.6.2019
- Kaupunginvaltuusto palautti kaavaehdotuksen uudelleen valmisteluun kokouksessaan 17.6.2019 Metsä Tissuen tehdasalueen osalta.
- Viranomaisneuvottelu 20.8.2019
- Kaava-alueen rajauksen muutos, Mäntän paperitehtaan alue ja Pättiniemi jätettiin kaavoitettavan alueen ulkopuolelle.
- Maanomistajan erillinen kuuleminen

- Kaavan hyväksyminen kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa 10/2019
- Lainvoima kuulutuksella 10.12.2019

5.3 Viranomaisyhteistyö

Kaavatyötä koskevat viranomaisneuvottelut pidetään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kaavatyön aloitusvaiheessa ja tarpeen mukaan ehdotusvaiheen nähtävillä olon jälkeen. Muuten viranomaisten kanssa voidaan järjestää työneuvotteluja. Osayleiskaavan valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä pyydetään kaavaluonnoksesta viranomaislausunnot. Myös osayleiskaavaehdotuksesta pyydetään viranomaislausunnot.

- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 6.3.2014.
- 28.10.2014 pidettiin keskustelutilaisuus maakuntarajan ylittävistä maankäytön rajapinnoista ja strategioista. Tilaisuuteen osallistui Pirkanmaan ja Keski-Suomen liittojen edustus sekä Mänttä-Vilppulan, Jämsän ja Keuruun kaupunkien edustus.
- Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa on pidetty työkokous 21.11.2014.
- Viranomaisten kanssa järjestettiin työneuvottelu 1.10.2015. Läsnä kokouksessa olivat edustajat Pirkanmaan ELY-keskuksesta, Pirkanmaan liitosta sekä Pirkanmaan maakuntamuseosta, Mänttä-Vilppulan kaupungista ja kaavoituskonsultilta FCG:stä.
- Viranomaisten kanssa järjestettiin työneuvottelu 25.1.2017. Läsnä kokouksessa olivat edustajat Pirkanmaan ELY-keskuksesta, Pirkanmaan liitosta sekä Pirkanmaan maakuntamuseosta, Metsäkeskuksesta, Mänttä-Vilppulan kaupungista ja kaavoituskonsultilta FCG:stä.
- Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen viranomaisneuvottelu järjestettiin kaavaehdotuksen oltua nähtävillä ja saatujen lausuntojen jälkeen 5.11.2018.
- Viranomaistyöneuvottelu hyväksymisvaiheen muutoksista 20.8.2019

5.4 Valmisteluvaiheen palaute ja sen huomioon ottaminen.

Kaavaluonnoksesta saatiin nähtävillä olon aikana kahdeksan lausuntoa ja 16 mielipidettä. Palaute on koottuna kaavaselostuksen liitteenä ja sen huomiointi on esitetty vastineen yhteydessä. Vastineita on käsitelty kaupunginhallituksessa, osayleiskaavaa ohjaavassa kaavatoimikunnassa sekä viranomaistyöpalaverissa. Palautteen perusteella on tehty erilaisia päivityksiä kaavaan sekä selvitysaineistoon.

25.9.2019

Keskustelua erityisesti herättäneitä laajempia teemoja ovat olleet:

- Rantojen käyttö: arvojen ja intressien sovittaminen yhteen
- Yhdyskuntarakenteen eheys ja kunnallistekniset järjestelyt
- Rakennussuojelun ja alueiden identiteettien esitystapa ja suositukset kaavassa
- Samanaikaisesti tekeillä oleva Pirkanmaan maakuntakaava 2040
- Ulkoilureittien verkosto ja sen toteutus
- Metsänhoidon, virkistys- ja maiseman yhteensovittaminen ja aiheeseen liittyvät mahdolliset lakimuutokset

Palautteen perusteella on tarkennettu ja tehty seuraavia selvityksiä:

- Kaavaan liittyneistä nähtävillä olleista selvityksistä on täydennetty vähäisesti arkeologista inventointia ja luontoselvitystä.
- Kulttuuriympäristöselvityksen rinnalle on laadittu arvoalueiden ominaispiirteitä ja muutoksensietokykyä käsittelevä raportti
- Kaava-alueelta on laadittu linnustonselvitys

5.5 Ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioon ottaminen.

Kaavaehdotuksesta saatiin nähtävilläolon aikana kahdeksan lausuntoa ja 16 muistutusta. Palaute on koottuna kaavaselostuksen liitteenä ja sen huomiointi on esitetty vastineen yhteydessä. Vastineita on käsitelty osayleiskaavaa ohjaavassa kaavatoimikunnassa sekä viranomaisneuvottelussa. Palautteen perusteella on tehty erilaisia luonteeltaan vähäisiä ja informatiivisia päivityksiä kaavaan sekä selvitysaineistoon:

- Rautatiealuerajauksen tarkistus Sassissa
- Selvitysalueen perustelu kaavaselostuksessa
- Maanteiden toiminnallisten luokitusten tarkistuksia
- SEVESO-konsultointivyöhyke tehdasalueen ympärille
- Rakennetun kulttuuriympäristön määräysten täsmennys
- Ajoskannas täydennetty kaavaselostuksen arvoluetteloon
- Arkeologisten irtolöytöjen poisto kartalta
- Vaikutusten arvioinnin täydennys: Natura, kulttuuriympäristö, arkeologia
- Uudet luonnonsuojelualueet kartalle, Natura-alueen täsmennys
- Vilppulankosken liito-orava-alueiden ja Pättiniemen yhteyksien täydennys
- Hulevesiä koskevien kaavamääräyksiä täydennys
- Voimajohtomerkinän tarkistus Pynnöskylässä
- Maa- ja metsätalousalueiden metsänhoitosuositusten poisto
- Ulkoilureittien tarkistuksia
- Kotalampi vesialueeksi
- Tarttasensaaren kaavamääräys
- Vilppulan ratsastustallin, Ylä-Ajoksen, Myllyrannan paperivarastojen ja Länsi-Koskelassa olevan pienialaisen palvelujen tontin aluevarausmääräysten muutos
- Joenniemen LV-merkinnän poisto
- Maantien 347 varrella sijaitsevan TP alueen merkintä asemakaavoitetun sijaan uutena ja olennaisesti muuttavana
- AP-5 ja RA –rakennuspaikkojen vähimmäiskoon ja rakennusoikeuden täsmennys
- Joenniemen rantaan osoitettava pienialainen AP-6 alue uusine kaavamääräyksineen.

Erityistä keskustelua ja pohdintaa on myös ehdotusvaiheessa noussut taajaman rantojen rakentamisen ja käytön periaatteista. Kaavassa on linjattu, että osa keskeisistä ranta-alueista tulee jättää rakentamisen ulkopuolelle. On olennaista, että keskusta-alueiden läheisyydessä säilyy luonnontilaisen kaltaisiakin virkistysmahdollisuuksia. Rantojen käy-

25.9.2019

tön periaatteissa on pyritty osoittamaan taajamarannoilta yhtenäisiä virkistyskokonaisuuksia. Mäntässä vehreyttä vaalitaan Lemmenpolun varrella, tukien matkailu- ja virkistysverkon kokonaisuutta ja kaupungin vetovoimaa. Sassin alueella linjataan voimakkaampi rakentaminen idänpuolisille rannoille, jossa myös vastaranta on luonteeltaan rakennetumpaa. Lännenpuoliset rannat matkailupaikkoineen ja luontoarvoineen puolestaan pidetään vehreämpinä, niin ikään liittyen vastarannan vehreyteen. Linjaus vastaa myös maakuntakaavan tavoitetta koskien rantojen yleistä käyttöä.

Edellä esitetyistä rantojen käytön periaatteista käytiin keskustelua kaupunginhallituksen kokouksessa 10.12.2018. Kaupunginhallitus päätti palauttaa kaavan uudelleen valmisteluun sillä evästyksellä, että Joenniemen tilayhtymän ranta-alueelle osoitetaan rantatontit kaupunginhallituksen 28.1.2013 tekemän päätöksen mukaisesti. Tämä pienialainen kortteli on lisätty kaavan B-karttalehdelle ja sille on muotoiltu kaavamääräys, jossa edellytetään ympäristön virkistysellisten ja maisemallisten arvojen huomioon ottamista alueen suunnittelussa.

5.6 2. ehdotusvaiheen palaute ja sen huomioon ottaminen

2. kaavaehdotuksesta saatiin nähtävilläolon aikana kahdeksan lausuntoa ja 9 muistutusta. Palaute on koottuna kaavaselostuksen liitteenä ja sen huomointi on esitetty vastineen yhteydessä. Palautteen perusteella on tehty erilaisia luonteeltaan vähäisiä ja informatiivisia päivityksiä kaavaan sekä selvitysaineistoon:

- Pilaantuneiden maiden merkintöjä kaavakartalla on tarkastettu siirtämällä Neste Markkinointi Oy:n Truck Mänttä Mustalahden pima-merkintä kiinteistölle 508-6-626-5, poistettu pima-merkinnät kunnostetuista kohteista Pättiniemen biolietteen kaatopaikalta sekä Fingrid Oyj:n Mustalahdessa sijaitsevalta sähköasemalta ja muutettu pilaantuneen maa-alueen merkintä Teollisuustie 13:ssa pilaantuneeksi maa-alueeksi.
- Vilppulankoskelle on merkitty liito-oravan kulkuyhteydet luontoselvityksen mukaisesti.
- Vilppulassa entisen satamaradan eteläpuolella oleva kiinteistö 508-401-2-248 on merkitty kokonaisuudessaan AP-alueeksi, koska kiinteistöllä sijaitsee olemassa oleva erillispientalo.
- Kahden Vilppulan golfkentän itäpuolisen kiinteistön käyttötarkoitus on muutettu VU –alueesta M-2 –alueeksi.
- Ajosjärven rannalle on merkitty olemassa oleva ja 1970-luvulla rakennusluvan saanut saunarakennus, vaikka rakennus ei näykään rantamitoituksen perustana oleessa rakennus- ja huoneistorekisterissä. Emätilaselvitys ja rantamitoitus on tarkistettu tältä osin ja olemassa oleva saunarakennus on merkitty kaavaan omana kaavamerkintään (Erillisen saunan rakennuspaikka).
- Ulkoilureitin yhteystarpeen merkintää Tarttasensaassa on lyhennetty hieman.
- Ulkoilureitin yhteystarpeen esitystekniikkaa Hopunmäentien varressa on tarkistettu.
- Kaavamääräyksiä maakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä sekä maisemallisesti ja/tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaista aluekokonaisuuksista on täydennetty jotta Mäntänvuoren Natura 2000-alueella luontoarvot tulevat huomioiduksi myös kulttuuriympäristöjen arvoja edistettäessä.
- Viheryhteystarpeiden kaavamääräystä on tarkennettu huomioimaan paremmin olemassa olevien puustoiseten vyöhykkeiden leveys, koska yhteystarpeita on lisätty Vilppulankoskella jo rakennettuun ympäristöön.
- Kaavamerkinnän st/pk selitykseen on lisätty puuttunut sana ”pääkatu”
- V/AP –merkinällä osoitetun Tarttasensaaren kaavamääräystä on tarkistettu huomioimaan mahdollisten rakennuspaikkojen sijoittelussa myös rannan julkinen virkistyskäyttö. Osa rakennuksista voi olla omarantaisia.
- Luo-2 –alueiden luettelosta on poistettu kohde 19 Niemi Umpimähkän eteläpuolella. Alue on esitetty kaavakartalla ainoastaan linnustollisesti arvokkaana alueena (luo-3).

25.9.2019

- Kaavamääräyksiin on lisätty uusi määräys erillisen saunan rakennuspaikasta. Kaavamääräys on muotoiltu kaupungin rakennusjärjestyksen pohjalta.
- Yleismääräyksiin on lisätty määräys, jolla varmistetaan, että aluevarausten päälle tulevat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät kohteet tulevat huomioituiksi alueita asemakaavoitettaessa.
- Kaavaselostukseen on lisätty tieto, että Runttimäen uuden teollisuusalueen asemakaavoituksen yhteydessä Jämsän kaupungilta on pyydettävä lausunto.
- Kaavaselostuksessa on avattu, mitä kaavamerkintä kemikaalilaitoksen konsultointivöhykkeestä tarkoittaa.

Saadun palautteen mukaisia tarkistuksia tehtäessä on lisäksi tarkistettu kaavakarttojen ja kaavamääräysten- ja merkintöjen esitystekniikkaa vähäisesti tarpeellisilta osin.

5.7 Hyväksymisvaihe

Kaava-asiakirjat laadittiin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksymiskäsittelyä varten keväällä 2019. Kaupunginvaltuusto palautti kaavan uudelleen valmisteluun Metsä Tissuen tehdasalueen osalta.

Hyväksymisvaiheen muutoksesta järjestettiin viranomaistyöneuvottelu 20.8.2019, johon osallistuivat Pirkanmaan ELY-keskuksen ja maakuntamuseon edustajat. Lisäksi maakuntaliiton kanssa on keskusteltu asiasta puhelimitse (Hanna Djupsjöbacka).

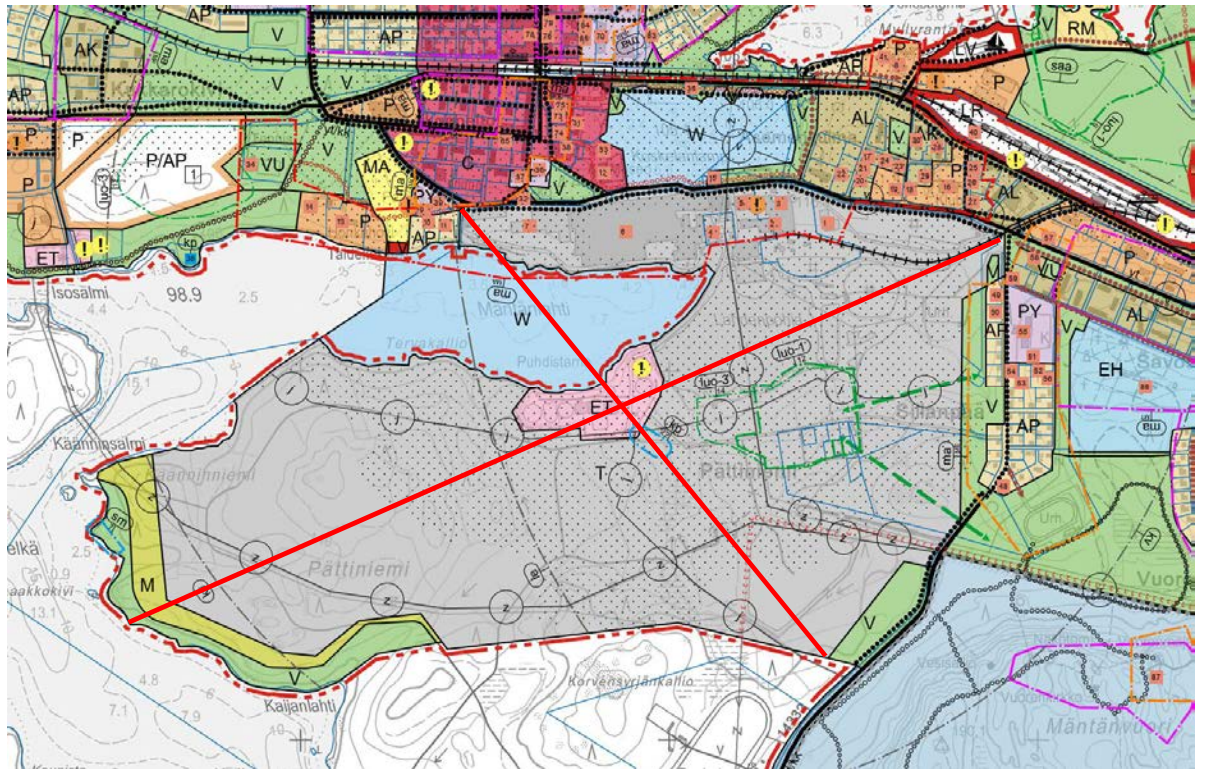
Metsä Tissue Oyj esitti heidän kanssaan järjestetyssä neuvottelussa, että heidän omistuksessaan olevat alueet jätettäisiin osayleiskaava-alueen ulkopuolelle. Kaava-alueesta poistettiin noin 210 ha kokoinen alue Mäntän keskustan eteläpuolelta Mäntän paperitehtaan alueelta ja Pättiniemestä. Alue on pääasiassa Metsä Board Oy:n ja Metsä Tissue Oyj:n omistamaa aluetta.

Maanomistajat Metsä Tissue Oyj, Metsä Board Oyj, maanvuokralainen Mäntän Energia Oy ovat ilmoittaneet kirjallisesti, että tehdasalue on erikoiskäyttöalue, jonka maankäytön suunnittelu vaatii tarkempia selvityksiä mm. liikennejärjestelyihin ja rakennussuojeluyksymyksiin liittyen ja teollisuuden investointisuunnitelmat huomioiden. Tehdasalueen maankäyttöratkaisut on parempi suunnitella myöhemmin erillisenä prosessina, jonka tavoitteena on uusi asemakaava tehdasalueelle.

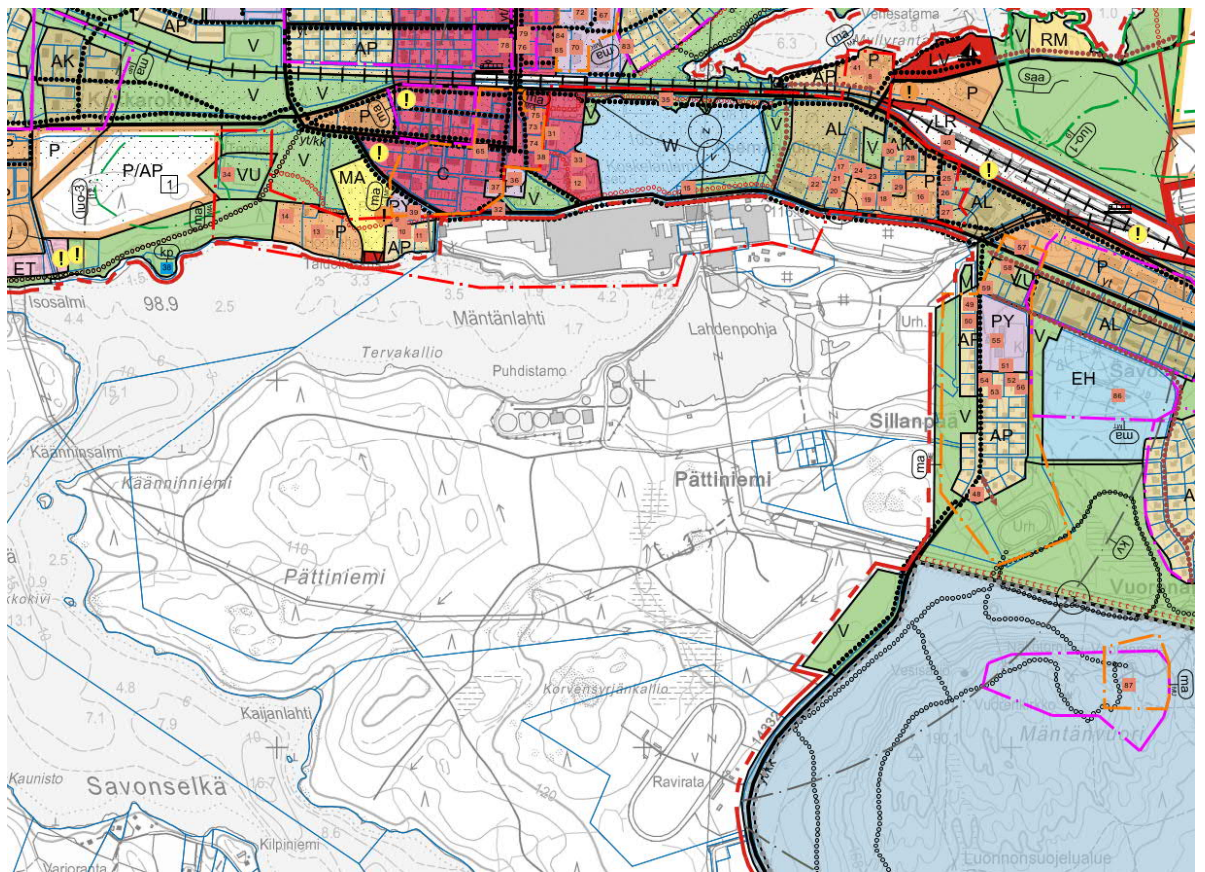
Kaava-alueen rajausmuutoksesta kuultiin erikseen yhtä maanomistajaa. Pättiniemessä kiinteistön omistava yksityinen maanomistaja (Piilolantie 8) on ilmoittanut kaupungille sähköpostilla, että hän on tietoinen yleiskaavaprosessin erillisestä kuulemisesta.

Teollisuusalueen lisäksi kaava-alueesta poistettiin myös muut kaava-alueesta irralliseksi jäävät aluevaraukset: puhdistamon yhdyskuntateknisen huollon alue (ET), maa- ja metsätalousvaltainen alue (M) ja virkistysalue (V) Kaijanlahden ja Laakkoselän suunnalla. Mäntänlahden vesialue ei kuulunut aiemminkaan kaava-alueen rajaukseen, vaikka se oli merkittynä vesialueen (W) merkinnällä kaavakartalla. Uusi rajaus seuraa Mäntän keskustan etelä- ja lounaispuolella Tehtaankatua. Sillanpääkadun ja Sairaalantien läheiset pientalovaltaiset asuntoalueet (AP) ja virkistysalueet (V) kuuluvat edelleen osayleiskaava-alueeseen.

25.9.2019



Kuva 33. Hyväksymisvaiheessa osayleiskaava-alueesta poistettu alue osoitettu punaisella ruksilla. Kaava-alue pieni noin 210 ha. Taustalla kaavaehdotus pvm 4.6.2019.



Kuva 34. Ote kaavakartasta aluerajausmuutoksen jälkeen (pvm 25.9.2019).

25.9.2019

6 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS JA VAIKUTUKSET

6.1 2. osayleiskaavaehdotus

Osayleiskaavan tavoitevuosi on 2030. Osayleiskaavaan tavoitteena on mahdollistaa elinkeinojen, teollisuuden, asumisen, matkailun, virkistykseen ja liikenteen kehittäminen infrastruktuurin taloudellisuusnäkökohdat ja kaupungin vetovoimaisuustekijät huomioiden. Kaavalla luodaan edellytykset monipuoliselle, laadukkaalle asumiselle taajamassa ja taajaman läheisyydessä. Kaupunkistrategian 2016-2026 visiossa Mänttä-Vilppula on vuonna 2026 Suomen vetovoimaisin ja tunnetuin Taidekaupunki, jossa hyvinvointi perustuu vahvaan elinkeinoelämään ja yrittäjyyteen, taide- ja kulttuuritoiminnan arvostamiseen sekä luovaan osaamiseen ja monipuoliseen koulutustarjontaan.

Edellä esitetyt tavoitteet tuetaan osayleiskaavassa jäsentämällä kaupunkirakennetta muodostamaan toiminnallisesti ja kaupunkikivallisesti eheytyvä kokonaisuus. Uusi ja rakennustyypeiltään monipuolinen asuminen pyritään sijoittamaan lähelle palveluita ja olemassa olevan infrastruktuurin varaan. Elinkeinoelämän toimintaedellytykset turvataan osoittamalla sijoittumis- ja laajentumismahdollisuuksia yrityksille ja turvaamalla matkailutoiminnan kannalta tärkeät vetovoimatekijät. Metsätalouden ja virkistykseen tavoitteita sovitetaan yhteen mahdollistamalla ulkoilureittien rakentaminen tärkeille ulkoilualueille sijoittuvilla metsätalousalueilla.

Kaavalla on ratkaistu maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen. Erityisiä esille nousseita teemoja ovat joukkoliikenne ja kevyt liikenne. Kaavassa osoitetaan taajamaan tavoiteltavan raideliikenneverkon keskeiset osat ja paikat ja liikenneverkkoa tukeva maankäyttö. Samalla kehitetään kevyen liikenteen verkostoa ja pyritään parantamaan liikenneturvallisuutta. Kaavan yhteydessä on laadittu kevyenliikenteen suunnitelma, jonka tarvitsemat merkinnät ja aluevaraukset osoitetaan kaavassa.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt, maisemat, arkeologiset kohteet ja luontokohteet on kartoitettu kaavoituksen yhteydessä. Rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueiden ominaispiirteistä on lisäksi laadittu kaavan osana selvitys, jota tullaan käyttämään kaavoituksen lisäksi myös rakennusvalvonnan työvälineenä. Arvoalueiden ohella kartoitusta on tehty myös ympäristöhäiriöistä ja meluvaikutuksista kaavoituksen osana. Lisäksi on luotu katsaukset muuttuvan maankäytön alueiden kunnallistaloudellisiin kustannuksiin sekä maaperän rakennettavuuteen.

Rantojen maankäytön periaatteet ovat nousseet kaavoituksen aikana keskeiseen asemaan. Osayleiskaavalla on tutkittu rantojen käytön periaatteet sekä taajama-alueella että taajaman läheisyydessä. Osayleiskaavalla on osoitettu sopivat alueet rantarakentamiselle siten, että tärkeät luonnon-, maisema-, kulttuuri- ja virkistysarvot pääosin säilyvät. Suunnittelualueeseen liittyvien kaavoittamattomien rantojen ja kaavoittamattoman kuivan maan osalta määritellään rakentamisoikeus tila- ja rakennuspaikkakohtaisesti.

6.2 Kaavakartan esitystapa

Osayleiskaavan pääpainona ovat kunnan strategiset pitkän aikavälin linjaukset erityisesti asumisen, kaupan ja liikenteen suunnittelun osalta. Yksityiskohtaisempi suunnittelu toteutetaan asemakaavoin.

Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaava on laadittu ohjaamaan alueidenkäytön suunnittelua, alueiden asemakaavoitusta ja asemakaavamuutosten laadintaa. Yleiskaavan aluevarausmerkinnät tarkoittavat alueen pääkäyttötarkoitusta, joten kunkin aluevarauksen sisälle voidaan asemakaavoitettaessa harkita sijoitettavaksi yksittäisiä muun käyttötarkoituksen toimintoja. Uudet taaja-asutuksen, palveluiden ja elinkeinotoiminnan

25.9.2019

aluevaraukset (A, C, P, T, TP jne.) vaativat asemakaavan rakentamisen pohjaksi. Asemakaavoitettavat alueet liitetään pääsääntöisesti kunnan vesihuollon verkkoon.

Kaavakartalla on luettavuuden ja havainnollisuuden lisäämiseksi käytetty esitystapaa, jossa uusiksi asemakaavoitettaviksi alueiksi tarkoitettavat alueet sekä olennaisesti muuttuvat alueet on esitetty valkoisina aluevarauksina käyttötarkoituksen mukaisin reunaviivoin. Alueet on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi. Alueiden maankäyttö tulee muuttumaan merkittävästi suhteessa nykyiseen käyttöön.

Alueiden kehittämistarpeet on kuvattu alueen väriyksellä. Kaavassa on yhtenäisellä väriyksellä kuvattu nykyisellään säilyvät alueet, joissa on kuvattu käyttötarkoituksen kirjaintunnus ja väri. Pienin toimenpitein kehitettävät alueet on kuvattu rasterilla. Alueet ovat potentiaalisia täydennysrakentamisen alueita. Alueiden perusluonnosta ei ole tarkoitus muuttaa, mutta niillä on tarpeen tehdä muutos- ja parannustoimenpiteitä. Alueilla ei ole asemakaavaa.

Uudet liikenneyhteydet tai muutokset liikenneverkossa on osoitettu punaisilla merkinnöillä, olemassa olevat mustilla. Osa liikenneverkon täydentämistarpeista on osoitettu ohjeellisen tielinjauksen merkinnällä tai yhteystarve-merkinnällä, jolloin sijainti ja linjaus tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Samantyyppisiä periaatteita on käytetty kevyen liikenteen ja ulkoilureittien merkinnöissä.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt, maisemat, arkeologiset ja luontokohteet on kaavoituksen yhteydessä kartoitettu ja merkitty Maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla kaavaan. Arvoalueiden määrittelyssä on käytetty pistekatkoviiivamerkintää. Kohteisiin ja alueisiin on liitetty tarpeellisilta osin indeksitieto, joka yhdistää kohteen selvityksissä olevaan juoksevaan numerointiin.

Ympäristöhäiriöt on merkitty kaavakartalle pääosin symbolimerkinnöin. Laajoissa kohteissa kuten läjitysalueissa on käytetty aluemerkitä. Melualueet on osoitettu aaltoviivalla siten, että muuttuvan maankäytön alueilla on huomioitu liikenteestä aiheutuva melu ja Mäntän keskustassa läheisten teollisuusalueiden melu.

Rantamitoitukseen perustuvat rakennuspaikat on kaavassa esitetty kohdemerkinnöin. Symboli kuvaa olemassa olevan tai tulevan rakennuksen likimääräistä sijaintia. Rakennuspaikoille on lisäksi osoitettu ohjeellinen aluevaraus, jota voidaan tarkistaa vähäisesti tarkemmassa suunnittelussa rakennusluvan yhteydessä.

Osa kaavamääräyksistä sisältyy aluevaraus- ja symbolimerkintöihin. Lisäksi osa kaavamääräyksistä on yleismääräyksiä, jotka koskevat esimerkiksi kunnallistekniikan järjestämisen yleisiä periaatteita.

6.3 Osayleiskaavaehdotuksen aluevaraukset ja kokonaisrakenne

6.3.1 Asuminen ja elinympäristöt, lähivirkistys

Asuinalueiden laajennuskohteita on osoitettu pääosin nykyisten asuinalueiden välittömään läheisyyteen. Lisäksi yleiskaava pyrkii tukemaan olemassa olevan taajaman täydennysrakentamista tarvittavilta osin. Täydennysrakentamiskohteet ovat tärkeä osa hallittua yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Alueiden sijoitusperusteena ovat olleet yleiskaavan pohjaksi laaditut selvitykset ja inventoinnit sekä maanomistusolot. Uusien asemakaavoitettavien alueiden sijoittelussa ja kaavamääräyksissä on huomioitu alueiden erityispiirteet ja vetovoimatekijät, joiden vahvistamiseen uusien alueiden kaavamääräykset ohjaavat. Kaavassa on osoitettu erityyppisiä pientalovaltaisia asuinalueita lähinnä taajamien reunoille tukeutuen mm. vesistöjen läheisyyteen, lentotoimintaan, hevosläheiseen asumiseen ja palvelujen läheisyyteen. Mäntän keskustaan on osoitettu myös uutta

25.9.2019

asuinkerrostalovaltaista asumista sekä palveluasumista. Asumisen teemoja käsiteltiin erityisesti kaavan valmisteluvaiheen viitesuunnitelmissa (luku 4.2.1.)

Yleiskaavan aluevarauksissa on huomioitu myös kunnan maapolitiikan mahdollisuudet (asuntoalueiden vaihtoehtoiset toteutuspaikat) ja pitkän aikavälin kehitystavoite, mitkä kasvattavat aluevarausten määrää osayleiskaavassa.

Rannoille on kaavassa osoitettu ohjeellisina 21 uutta vakituisen tai loma-asutuksen rakennuspaikkaa. Ajosjärven Vilppulan taajaman läheiset rannat on mahdollista pitkällä tähtäimellä ottaa asemakaavoituksen piiriin. Resurssien kannalta osayleiskaavassa on kuitenkin päädytty ratkaisuun, jossa Vilppulan rakentamista täydennetään ensisijaisesti olemassa olevassa taajamassa.

Uusia asuinalueita on osoitettu noin 89 ha pientalovaltaiselle asumiselle (pois lukien rantamitoitukseen liittyvät AP-5 -alueet) ja 21 ha muulle asumiselle (AK, P/AP). Lisäksi uutta asutusta voi sijoittua myös nykyisille asuinalueille ja keskusta-alueelle niitä tiivistäen ja täydentäen. Asuinalueiden pinta-alasta keskimäärin puolet on katu-, virkistys- ja erityis-alueita, joten korttelialueiksi osoitetuista asuntoalueista on hyödynnettävissä runsaat puolet pinta-alasta.

Kooltaan 2000 m²:n rakennuspaikkoja uusille ja täydentyville pientaloalueille voidaan sijoittaa noin 280. Osa rakennuspaikoista voidaan toteuttaa myös kytkettyinä pientaloina ja rivitaloina, jolloin rakennuspaikan koko kasvaa, mutta samalla myös asukastiheys on suurempi. Tällöin kaavassa osoitetut kaikki uudet asuinalueet mahdollistavat alueelle noin 1000 uutta asukasta.

Asuinaluevaraukset sisältävät asumisen lisäksi myös mm. lähivirkistysalueita ja luonnon kannalta tärkeitä kohteita, jotka otetaan huomioon tarkemman suunnittelun yhteydessä. Virkistysalueiden painopiste on vesistöjen läheisyydessä. Mäntän keskustassa rannat on pääasiassa osoitettu viheralueina. Kaavaratkaisussa on huomioitu Gösta -taidemuseolta Mänttään johtava Lemmenpolku ulkoilureittinä ja osoittamalla Melasjärven rannat pääasiassa virkistysalueina ja maa- ja metsätalousalueena, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Myös viheryhteystarpeet omalta osaltaan osoittavat toiminnallisia yhteystarpeita ja reittimahdollisuuksia virkistys- ja metsäalueiden välillä. Kaava-alueen pohjoisosa on osoitettu laajasti maa- ja metsätalousalueena. Alueella on sekä kesä- että talvikäytössä olevia ulkoilureittejä ja ratsastusreitti, joiden virkistyskäyttö on hyvä huomioida metsänhoidossa reittien läheisyydessä.

Kaavassa on osoitettu Sassin matkailukokonaisuuden yhteyteen selvitysalue, jonka käyttötarkoituksen määrittely edellyttää tarkemman tason lisäselvityksiä. Alueen toiminnat voidaan ratkaista monella tapaa, riippuen Sassin kokonaisuuden kehittymisestä ja esille tulevista tarpeista. Alueelle voi tulla esimerkiksi joko perinteistä tai teema-asumista ja erilaisia virkistystoimintoja, jotka palvelevat paikallisesti tai Sassin matkailualueella laajemmin. Alueella on toiminut ampumarata ja alue on alavaa. Hyödyntäminen edellyttää ajattelusta käyttötarkoituksesta riippuen tulvasuojelun, maaperän puhtauden ja kunnallisteknisten ratkaisujen selvittämistä asemakaavoituksen yhteydessä.

Sassin alueen osalta rantojen rakentamisessa on viitesuunnitelmien ja master plan –hankkeen tuloksena päädytty strategiseen linjaukseen, jossa itäisillä alueilla rannasta muodostuu rakennetumpi vyöhyke ja läntisestä rantaviivasta rakentamattomampi, vehreämpi. Tarkastelun perusteena ovat luonnonarvot, maisemakysymykset ja toiminnallisen kokonaisuuden muodostuminen. Rakennetun ja rakentamattoman rannan sekä yksityisen ja julkisen alueen osalta on etsitty tasapainoa.

Kaavassa on esitetty rasterimerkinnällä melualue, jonka alueella yöajan äänitaso kohoaa yli ohjearvojen. Näille alueille on osoitettu kaavamääräys koskien melutason hallintaa ympäristöterveysnäkökulmasta.

25.9.2019

6.3.2 Palvelut, elinkeinot ja työpaikat

Mänttä-Vilppulan erityisiä elinkeinon kärkiä ovat teollisuus sekä taiteeseen painottuva matkailu. Kaavassa on pyritty edistämään teollisuustoimintaa mahdollistamalla nykyinen toiminta sekä antamalla teollisuudelle myös laajenemisvaraa.

Laajat työpaikka- ja teollisuusalueet sijoittuvat Mäntässä paperitehtaan yhteyteen, joka yhtiön toiveesta jätettiin osayleiskaavan ulkopuolelle (rajausmuutos tehtiin syksyllä 2019 ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä). Vilppulassa työpaikka- ja teollisuusalueet sijoittuvat sahan ja sahalle johtavan pistoraitteen yhteyteen mahdollistaen toimintojen kehittämisen näillä alueilla. Kaavaratkaisulla vahvistetaan myös Isoniemen teollisuus- ja työpaikka-alueita. Uusia työpaikka- ja teollisuusalueita osoitetaan taajamien väliin sekä mm. Runttimäelle Jämsän rajalle. Aluetta asemakaavoitettaessa on tärkeää pyytää lausunto Jämsän kaupungilta. Uutta teollisuus- ja työpaikka-alueita on yhteensä noin 102 hehtaaria. Alueille mahtuvien yritysten määrä ja työpaikkamäärä riippuu voimakkaasti alueelle sijoittuvan yritystoiminnan luonteesta. Myös työpaikkatiheys riippuu täysin alueelle sijoittuvan toiminnan luonteesta.

Mänttä-Vilppulan palvelurakennetta kehitetään vastaamaan jatkossakin kehittyvän kaupungin vaatimuksia kaikenikäisille asukkailla ja vierailijoille. Sekä Mänttään että Vilppulaan on osoitettu keskustatoimintojen alue. Merkintä sallii keskustan monipuolisen kehittämisen, ja määrittää sanallisesti kehittämisen teemoja painopisteitä. Mänttä-Vilppulan asemaa taidekaupunkina on vahvistettu osoittamalla Gösta-taidemuseon ja Mäntän keskustan välille näiden toimintoja yhteen liittäviä uusia palvelujen ja asumisen alueita (P/AP) säilyttäen kuitenkin rannassa Lemmenpolun viheryhteyden. Myös kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen tukee matkailuelinkeinon tavoitteita vetovoimatekijänä. Uusia palvelujen alueita on osoitettu kaavassa 21 hehtaaria. Tämän lisäksi on osoitettu P/AP-alueita yhteensä 18 hehtaaria.

Sassissa on tutkittu mahdollisuutta kehittää lentotoimintaa entisellä lentopaikalla ja lentotoimintaan liittyviä palveluita kiitoradan reunalla. Alueelle on sijoittunut lentokoneasentajakoulutusta. Kaupunki tutkii parhaillaan mahdollisuutta avata kiitorata uudelleen lentotoiminnalle. Osayleiskaavan kanssa samanaikaisesti työstettävän Sassin alueen asemakaavaluonnoksessa alueelle osoitetaan lentotoimintaan liittyvää asumista.

6.3.3 Liikenne, infrastruktuuri ja yhdyskuntatekniikka

Ajoneuvoliikenne, kevyt liikenne ja niiden yhteystarpeet

Kaava-alueen tieverkko on kattava eikä alueella ole merkittäviä tieverkon täydennystarpeita. Kantateiden risteykseen on esitetty maakuntakaavan mukainen eritasoliittymä aluevarauksineen.

Kevyen liikenteen reitistön osalta osayleiskaavassa on osoitettu pääyhteydet, jotka liittävät Mäntän ja Vilppulan taajamien eri osia toisiinsa. Alueella on jo nyt muita lähinnä alueiden sisäisiä kevyen liikenteen reittejä ja näitä voidaan sijoittaa myös lisää mm. uusille aluevarauksille.

Uudet kevyen liikenteen reitit on osoitettu ohjeellisina. Tämä mahdollistaa reittien joustavan sijoittelun tarkemman suunnittelun yhteydessä: merkintä ei määrää kummalle puolelle tietä tai katu kevyen liikenteen väylä sijoittuu, tai väylän ei ole edes välttämättömyyden seurata katu tai tietä, jonka rinnalle se on osoitettu, mikäli on löydettävissä sujuvampi yhteysreitti esimerkiksi asuinalueen halki.

25.9.2019

Joukkoliikenne ja raideliikenne

Kaavassa osoitetaan Oriveden ja Haapamäen välinen rata sekä yhdys-/sivu-/kaupunkiratana Mäntän pistoraide sekä tehdasalueille johtavat pistoradat. Kaava-alueelle on osoitettu useampia mahdollisia henkilöliikenteen rautatiepysäkin paikkoja. Mänttää ja Vilppulaa yhdistävän raideosuuden henkilöliikenteen toteutustapa ei ole osayleiskaavan laatimishetkellä täsmentynyt, joten pysäkkien määrän ja laadun suhteen on jätetty joustovaraa. Ratkaisulla parannetaan Mänttä-Vilppulan saavutettavuutta mm. pääkaupunkiseudulta ja Tampereelta käsin ja ratkaisu tukee taidekaupungin matkailupalvelujen kehittämistä.

Ulkoilu-, ratsastus ja moottorikelkkareitit

Kaavassa osoitetaan ulkoilureitistöt taajamien lähialueilla sekä Mäkelänvuorella ja Mäntänvuorella. Ulkoilureitistöjen täydennystarpeet osoitetaan yhteystarpeina. Tämä mahdollistaa reittien joustavan sijoittelun tarkemman suunnittelun yhteydessä: merkintä ei määrää kummalle puolelle esimerkiksi kiinteistörajaa reitti sijoittuu. Ulkoilureitin yhteystarpeena osoitetaan Vilppulan koskea ja Gösta-taidemuseota yhdistävä reitti sekä useampia lyhyempiä yhteystarpeita. Vilppulan koskea ja Gösta-taidemuseota yhdistävä reitti jatkaa Mäntästä Gösta-taidemuseolle johtavaa olemassa olevaa ulkoilureittiä ja yhdistää Mäntän ja Vilppulan keskustat toisiinsa.

Ratsastuskoululta osoitetaan ohjeellinen ratsastusreitti Mäkelänvuorelle.

Vilppulan Parkkivuoren virkistysalueilta Mänttään taajaman pohjoispuolelta johtava moottorikelkkareitti on merkitty kaavaan ohjeellisena moottorikelkkailureittinä. Reitti kiertää Mäntän keskustan kaava-alueen ulkopuolella jäitä pitkin, mutta jatkuu taas Pirttilahden kohdalta Mäntänvuoren virkistysalueelle.

Yhdyskuntatekniikka

Kaavassa osoitetaan keskeiset sähkö- vesi- ja viemäriverkon osat. Kaavoituksen osana on laadittu alustavat suunnitelmat uusien rakennettavien alueiden kunnallistekniikan järjestämisestä. Alueiden rakentamisen kunnallistaloudellisia kustannuksia on arvioitu. Alueiden liittymisestä vesihuollon verkkoon ja hulevesien hallinnasta on annettu kaavassa yleismääräyksiä.

Muu infrastruktuuri

Sassissa on tutkittu mahdollisuutta kehittää lentotoimintaa entisellä lentopaikalla ja lentotoimintaan liittyviä palveluita kiitoradan reunalla. Kiitorata osoitetaan lentoliikenteen alueena. Kiitoradan ympärille on osoitettu kaavassa säteeltään 2km mittainen vyöhyke lentoestalueena, jossa korkeiden rakenteiden rakentaminen vaatii erityisluvan.

Keskeiset vierasvenesatamat on esitetty osayleiskaavassa omalla symbolimerkinnällään, ja pienemmät venevalkamat merkitty aluevarauksin.

6.3.4 Kulttuuri- ja luonnonympäristöarvot

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavassa osoitetaan rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueet ja -kohdet kulttuuriympäristöselvityksen mukaisesti huomioiden myös Pirkanmaan maakunta-kaavaa 2040 varten tehdyt selvitykset. Lisäksi arvoalueet ovat vaikuttaneet kaavassa käytetyn rantamitoitukseen selostuksessa aiempina esitettyjen mitoituseriaatteiden kautta.

Luettelo rakennuskohteista on esitetty liitteessä 5, ohessa luettelo arvoalueista

25.9.2019

Taulukko 2. Valtakunnallisesti (V), maakunnallisesti (M) ja paikallisesti (P) arvokkaat alueet.

Tunnus	Nimi	Luokka
MT	Mäntän hautausmaa	P
VH	Vilppulan kirkonkylän kansakoulun alue	P
MD	Rusinniemi	P
MH	Koskela	P
ML	Vuorenalusta	P
MM	Moisionmäki	P
MS	Mäntän keskusta	P
VB	Ylä-Ajos, Ajostaipale	P
VG	Parkkivuori	P
VI	Vilppulan radan länsipuoli	P
VJ	Vilppulan keskusta	P
VP	Vilppulan asevelikylä ja terveystakeskuksen alue	P
MG	Vuohijoki	P
VO	Välikatu-Ritvalankatu-Suokatu	P
MF	Savosenmäki	P
MK	Joenniemi	P
MN	Aravala	P
MP	Kukkarokivi	P
VD	Mäkitalonlahden satama	P
VE	Puolustusvoimien varikkoalue	P
VK	Heinämäentie	P
VM	Savonlinnanmäki	P
VQ	Retuperä	P
VV	Pynnöskylä	P
VU	Suluslahden kulttuurimaisema	P
VA	Ajoskannas	M
MC	Seppälän tila	M
ME	Sillanpään asuinalue ja koulu	M
MI	Tammikangas	M
MJ	Tammiranta	M
MO	Kirkonpelto	M
MR	Mäntän koulukeskus	M
MU	Mäntänvuori	M
MV	Mäntän aluesairaala	M
VB	Ylä-Ajos, Ajostaipale	M
VF	Vilppulankoski	M
VS	Vilppulan kirkko ja hautausmaa	M
VT	Kotiniemen Kasvatustila	V
MA	Mäntän tehtaat ja yhdyskunta (osin kaava-alueen ulkopuolella)	V
MB	Joenniemen kartano	V
VC	Vilppulan ja Kolhon rautatieasemat; Vilppulan rautatieasema	V

25.9.2019

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on hyväksytty keväällä 2017. Erillisselvitykset on tehty huomioiden sekä vanhoissa inventoinneissa maakunnallisen statuksen saaneet alueet ja kohteet että alustava versio Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä. Osayleiskaavan kartalla huomioidaan näistä maakunnallisesti arvokkaina Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 –raportissa esitetyt ympäristöt kohteineen.

Arkeologia

Muinaismuistot ja kulttuuriperintökohteet on osoitettu arkeologisen inventoinnin mukaisesti. Laajemmat aluekokonaisuudet on merkitty alueina (ms), pienialaisemmat kohteina (sm). Muut kulttuuriperintökohteet on osoitettu merkinnällä kp. Näistä Vilppulan taisteluiden kohde 23 on sijoitettu kaavassa sillan kupeeseen, joka on keskeisimpiä taisteluiden tapahtumapaikkoja. Taistelut ovat kuitenkin vaikuttaneet laajemmalla alueella, jonka rajaaminen kaavakartalle on haasteellista.

Taulukko 3. Kaavassa sm-merkinnällä osoitetut kiinteät muinaisjäännökset.

Numero	Nimi	Ajoitus	luokitus
1	Poukantie	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
2	Kirkkosalmi	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
3	Kirkkokangas	historiallinen	kiinteä muinaisjäännös
4	Lampisenniemi 1	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
5	Lampisenniemi 2	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
7	Pättiniemi (kaava-alueen ulkopuolella)	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
8	Vuolleniemi	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
9	Kohosalmi	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
10	Mäkitalo	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
11	Kirkkosalmi 2	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
12	Hietaranta	kivikautinen	kiinteä muinaisjäännös
13	Ajostaipale (Vilppula)	historiallinen aika	kiinteä muinaisjäännös
14	Vilppulan olutpanimo	historiallinen aika	kiinteä muinaisjäännös
15	Isosuo	historiallinen aika	kiinteä muinaisjäännös
16	Vilppulan puuhiomo	historiallinen aika	kiinteä muinaisjäännös
31	Raatekorpi	Historiallinen aika	Kiinteä muinaisjäännös
32	Hangasmäki 2	Historiallinen aika	Kiinteä muinaisjäännös
33	Kiviristi	Historiallinen aika	Kiinteä muinaisjäännös

Taulukko 4. Kaavassa kp-merkinnällä osoitetut kulttuuriperintökohteet.

Numero	Nimi	Ajoitus	luokitus
13	Ajostaipale (Poukka)	historiallinen aika	muu kulttuuriperintökohde
17	Joenniemi	historiallinen aika	muu kulttuuriperintökohde
18	Metsämäki 2	historiallinen aika	muu kulttuuriperintökohde
19	Metsämäki 3	historiallinen aika	muu kulttuuriperintökohde
20	Ajostaipale (Ajos)	historiallinen aika	muu kulttuuriperintökohde
22	Keuruu (Mänttä) (kaava-alueen ulkopuolella)	historiallinen aika	muu kohde, tuhoutunut
23	Vilppulan taistelu	historiallinen aika	muu kulttuuriperintökohde
34	Iso-Kälvi	Historiallinen aika	Muu kulttuuriperintökohde
35	Hangasmäki	Historiallinen aika	Muu kulttuuriperintökohde
36	Vanha-Kälvi	Historiallinen aika	Muu kulttuuriperintökohde
38	Paavonniemi	Historiallinen aika	Muu kulttuuriperintökohde
39	Lietun liikamaiden rajapyykit	Historiallinen aika	Muu kulttuuriperintökohde

25.9.2019

Luonto

Kaava-alueelle on tehty luontoselvitys, jonka maastoinventoinnit on tehty 2014-2015 ja päivitetty liito-oravien osalta 2016. Luontoselvityksessä käytetty uhanalaisaineisto on keväältä 2014. Luontoselvitykseen on täydennetty ja selkeytetty vuonna 2018 ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen tietoa kohteista, joihin on tehty liito-oravan osalta maastoinventointeja. Lisäksi kaavan osana on kesällä 2017 laadittu linnust selvitys. Liito-oravan elinalueet osoitetaan kaavakartalla merkinnällä luo-1 ja muut luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet merkinnällä luo-2. Linnust selvityksen kohteet on merkitty merkinnällä luo-3. Luontoalueiden kaavamerkinnot noudattavat pääosin selvityksessä annettuja suosituksia. Poikkeuksia tässä on tehty kaksi:

- Sassin alueella on kaksi paikallisen tason luontoarvoaluetta jätetty merkitsemättä kaavaan paikassa, jossa on painetta rakentamiselle, todeten lähiympäristössä säilyvän riittävän suuruinen kokonaisuus, johon kuuluu vastaavan tyyppistä kasvustoa. Näitä alueita on tarkasteltu myös Sassiin laaditussa asemakaavassa, joka perustuu luontoarvojen osalta samaan luontoselvitykseen.
- Kohde 22 Kälvinvuori sijoittuu päällekkäin tuoreen Lietunsalon metsä 2 -nimisen luonnonsuojelualueen kanssa, joten tätä kohdetta ei ole merkitty kaavakartalle luo-alueena. Sen sijaan kohde on merkitty SL-aluevarausmerkinnällä.

Taulukko 5. Luo-1 ja luo-2 -merkinnällä osoitetut kohteet.

Kohde luo-1	Arvoluokka
9. Sammallahden liito-oravan elinalue	Kansallisesti arvokas
12. Pättiniemi (kaava-alueen ulkopuolella, poistettu kaavakartalta)	Paikallisesti arvokas
Vilppulankosken liito-oravan elinalue (kolmiosainen)	Kansallisesti arvokas
Kohde luo-2	
1.-4. Rantaluhdat	Paikallisesti arvokas
5. Kannuslampi	Paikallisesti arvokas
7.-8. Sassin vanhat metsät	Paikallisesti arvokas
13. Vuohijoen neva	Paikallisesti arvokas
14. Vuohijoen uoma ja sen välitön lähiympäristö	Paikallisesti arvokas
15. Lampistenniemi	Paikallisesti arvokas
16. Vilppulankoski	Kansallisesti arvokas
17. Päijänteenlammi	Paikallisesti arvokas
18. Ajosjärven kaakkoisranta	Paikallisesti arvokas
19. Niemi Umpimähkän eteläpuolella	Paikallisesti arvokas
20. Huhtipuro	Paikallisesti arvokas
21. Kälvin lähde ja lähteikkö	Paikallisesti arvokas

25.9.2019

Taulukko 6. Luo-3 -merkinnällä osoitetut kohteet.

1	Huhtilampi
2	Huhtipuro
3	Nimetön lahti Ajosjärven pohjoisosassa
5	Iso Kangasjärven laskuojan lehto
6	Kapakkalammi
7	Melasjärven rantaluhta
8	Vähä Kangasjärvi
9	Kotalampi
10	Lehdon kosteikko

11	Nurmisenlampi
12	Alarannan metsä
13	Monhanlahti
14	Pättiniemen metsä (kaava-alueen ulkopuolella, poistettu kaavakartalta)
15	Kannuslampi
16	Alaranta
17	Ristiniemen metsät
18	Raja-aho

Selvitysaineistossa on ollut mukana Kyrönniemen hirvenkelloesiintymä, jota ei ole merkitty osayleiskaavakarttaan. Esiintymä sijoittuu kaavassa pellon reunaan, jonne kaavassa tavoitellaan uutta kevyen liikenteen yhteyttä. Hirvenkelloesiintymä voidaan huomioida asemakaavataso suunnittelussa.

Luontoselvityksen yhteydessä on käyty läpi Metsäkeskuksen luontoarvoaineisto, joka on tullut julkiseksi vuoden 2018 alussa. Metsäkeskuksen aineiston mukaiset arvokohteet ovat muutamien paikoin päällekkäisiä luontoselvityksessä rajattujen ja kaavassa huomioidujen kohteiden kanssa. Metsäkeskuksen kohteet sijoittuvat yhtä lukuun ottamatta kaavan luo-, M- tai VU-alueille, joilla maankäyttö pysyy metsätalous- tai virkistysvaltaisena. Ainoa maankäytön kanssa ristiriidassa oleva kohde on pienialainen lehtokohde Vilppulan Kangasjärven pohjoispuolella olevan AP-alueen keskellä. Pientaloalueen rakentaminen on sovitettavissa yhteen luontoarvojen kanssa, ja lehtotilkku on mahdollista huomioida alueella esimerkiksi alueen sisäisenä lähimetsänä.

6.3.5 Maa- ja metsätalousalueet, vesialueet

Yleiskaava pyrkii turvaamaan maaseutumaisten alueiden säilymisen ja tukemaan maaseutuelinkeinojen menestymismahdollisuuksia varaamalla riittävän laajat maa- ja metsätalousalueet. Näillä alueilla on voimassa normaalisti mm. metsälaki. Maa- ja metsätalousalueilla vaaditaan tapauskohtaisesti alueen ja ympäröivien kohteiden laadusta riippuen suunnittelutarveratkaisu mahdollisten rakennuspaikkojen sijoittamiseen. Maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden kaavamääräyksellä uudisrakentaminen ohjataan olemassa olevan asutuksen ja tieverkon yhteyteen.

Osa metsäalueista on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta tai joilla on erityisiä ympäristöarvoja. Ulkoilun ohjaamistarvetta on kaava-alueen pohjoisosassa Mäkelänvuoren alueella.

Kaava-alueen maisemallisesti arvokkaat pellot on osoitettu maisemallisesti arvokkaina peltoalueina. Näiden peltojen säilyminen avoimina viljelyskäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää.

Vesialueiksi on osoitettu Koskelanlampi, Kannuslampi, Kotalampi, Kapakkalammi, Pukinlampi, Iso ja Vähä Kangasjärvet, Vilppulankoski ja Savilahti, Huhtilampi ja Pitkonlampi sekä pienialaiset osat Vuolleselän rannalta ja Melasjärven rannalta.

6.3.6 Erityisalueet ja muut erityismerkinnät

Kaavassa on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueina (ET) mm. muuntamokenttiä, vesilaitoksen toimintaan liittyviä alueita ja kaupungin varikkoalueita.

Vilppulassa puolustusvoimien alue on osoitettu puolustusvoimien alueena (EP).

25.9.2019

Kaavassa on osoitettu Seveso-direktiivin mukaisen tuotantolaitoksen konsultointivyöhyke erityismerkinnällä (kv). Kaikille Tukesin (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) valvomille kemikaalikohteille on määritelty konsultointivyöhyke. Mäntässä sijaitsee tällainen laitos. Merkitsemällä konsultointivyöhyke yleiskaavaan varmistetaan, että tarpeelliset lausunnot pyydetään myös asemakaavoja laadittaessa.

25.9.2019

6.4 Vaikutusten arviointi

Vaikutusarvioinnissa arvioidaan kaavan toteuttamisen merkittävät välilliset ja välittömät vaikutukset (MRL 9 §) mm.

- ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön
- luonnonympäristöön, kuten pohjavesialueisiin, kasvi- ja eläinlajeihin sekä luonnon monimuotoisuuteen
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen
- maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

6.4.1 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskuntatalouteen

Oikeusvaikutteinen keskustaajaman osayleiskaava antaa Mänttä-Vilppulan kaupungille välineen taajaman yhdyskuntarakenteen hallittuun kehittämiseen. Kaavassa on osoitettu tiivistämistä erityisesti joukkoliikenneyhteyksien läheisyyteen keskusta-alueille, mikä on yhdyskuntarakenteen ja -talouden kannalta kestävä ratkaisu. Uudet muuttuvan maankäytön alueet on sijoitettu pääosin liitettäväksi suoraan olemassa olevaan infrastruktuuriin. Mäntän ja Vilppulan taajamia ei kaavassa yhdistetä kokonaan yhdeksi jatkuvaksi rakennetuksi alueeksi, sillä sille ei väestökehityksen valossa ole edellytyksiä.

Täydennysrakentamisen osalta tukeudutaan nykyiseen olemassa olevaan infrastruktuuriin ja siten pyritään pitämään yhdyskuntataloudelliset kustannukset kohtuullisina. Mäntän ja Vilppulan keskustojen ympärille on keskittynyt suurin osa kunnallisista ja kaupallisista palveluista. Mäntän keskustaajama on palveluiltaan näistä hiukan monipuolisempi, ja vastaavasti kaavan uudisalueet nojaavat enemmän Mänttään. Uudet aluevaraukset asumiselle tukeutuvat siis keskustaajamassa sijaitseviin kaupallisiin ja julkisiin (mm. urheilu-, sivistys-, sosiaali- ja terveys-) palveluihin ja osin myös lähikunnissa tarjolla oleviin seudullisiin kaupan palveluihin. Samalla uudisrakentaminen tukee palveluiden säilymistä.

Kaavalla pyritään monella tapaa kohentamaan Mänttä-Vilppulan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Osayleiskaavalla ei esimerkiksi osoiteta merkittävästi uusia aluevarauksia palveluille. Palveluita on tarkoitus kehittää nykyisillä paikoillaan keskustojen yhteydessä, jonne myös väestö keskittyy tulevaisuudessa yhä enemmän. Kaavassa on pyritty turvaamaan hyvä, selkeästi jäsentyvä kaupunkikuva sekä toimivat virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet. Erityisesti kaupunkikuvan rooli korostuu Mänttä-Vilppulassa vetovoimatekijänä. Vetovoimainen kaupunkikuva houkuttelee puoleensa myös yrityksiä. Teollisuuden toimintamahdollisuuksia on tuettu esimerkiksi osoittamalla laajennusvaraa toimijoille.

Kaavan varausten mitoitus on väestöennusteisiin nähden optimistinen. Tämän vuoksi kaavan toteutumisen onnistumisen kannalta on oleellista toteutuksen vaiheistus. Mänttä-Vilppula pyrkii tekemään kaavan toteuttamisen ohjaamista varten maapoliittisen ohjelman sekä kaavoitusohjelman. Alueiden suunnittelussa tulisi pyrkiä kunnallistekniikan hyödyntämisen ja kustannustehokkuuden kannalta riittävään tiiveyteen. Alueiden vesihuolto pyritään hoitamaan mahdollisimman laajalti viettoviemärein, jottei suunniteltaisi herkästi haavoittuvia teknisiä järjestelmiä. Sekä Mäntässä että Vilppulassa toimii kaukolämpöyhtiö, jonka verkostoon lähin uudisrakentaminen voidaan liittää.

Yksittäinen selkeästi uusi alueavaus kaavassa on Sassin alue Mäntän keskustaajaman pohjoispuolella. Kaavassa alueen rakennetta on pyritty kehittämään monipuolisesti, luoden synergioita asumisen, yrittämisen ja matkailutoiminnan välille. Sassiin osoitettu uusi asuinalue edellyttää katu- ja vesihuoltoverkon laajentamista. Kaavan osana laaditussa kustannusvertailussa Sassin asuinalueet tulivat selkeästi muita uusia kaavassa osoitettuja alueita kalliimmiksi rakentaa. Rakentaminen on perusteltu kustannuksista huolimatta sillä, että kyseessä on kaupungin vetovoimaisuuden kannalta tärkeä kärkihanke.

25.9.2019

Konseptiasumista on kaavassa suunniteltu Sassin lentotoiminnan lisäksi esimerkiksi hevosläheisen asumisen ympärille.

Taajaman laitojen hajakenttämistä hillitään määrittelemällä erikseen alueet, jossa sallitaan pienimuotoinen täydentäminen. Suuri osa taajaman laidasta rajoittuu veteen, virkistysalueeseen tai talousmetsään. Rantamitoitukseen perustuvassa rakentamisessa yhdyskuntarakenteen eheyttä on tuettu määrittelemällä lähinnä taajamaa olevat uudet rakennuspaikat vakitukselle asumiselle; kauempana on sallittu vain loma-asumista.

6.4.2 Vaikutukset ihmisiin ja elinympäristöön

Ihmisten oloihin ja elinympäristön laatuun on kaavassa kiinnitetty erityisesti huomiota. Kaupungin identiteettiä ja vetovoimaisuutta on pyritty tukemaan monella tapaa, linjassa kaupunkistrategian kanssa. Ympäristön arvot on huomioitu suunnittelussa voimavarana. Erityisesti rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin on kiinnitetty huomiota. Kaavan yhteydessä on tehty rakennetun ympäristön arvoalueiden ominaispiirteitä kuvaava raportti, joka toimii myös rakennusvalvonnan työvälineenä korjaus- ja täydennysrakentamisen luvituksessa.

Kaavalla osoitetaan uusia asuinalueita, jotka jatkavat luontevasti nykyistä taajamarakennetta. Uudet asuinalueet on osoitettu pääasiassa nykyistä rakennetta täydentämään huomioiden ja tukien eri alueiden erityispiirteitä ja vetovoimatekijöitä. Aluevarausten sijoittelussa on huomioitu maisemakuvalliset ja rakennettavuuden reunaehdot sekä kaupungin maankäytölliset tavoitteet.

Osayleiskaava mahdollistaa monipuolisen väestön ikärakenteen, sillä osayleiskaava sisältää mahdollisuuksia monen tyyppisen asumisen sijoittumiselle. Monipuolinen ikärakenne on kaupungin huoltosuhteen kannalta myönteinen asia. Uudet omaleimaiset asuinalueet voivat houkuttaa ulkopaikkakuntalaisia ja näin ollen parantaa pitkällä aikavälillä kaupungin houkuttelevuutta ja tukea väestönkasvua. Väestörakenteen kehitys riippuu alueiden toteutuneisuudesta.

Uudet yleiskaavassa osoitetut asuinaluevaraukset toteutuvat pääasiassa todennäköisimmin erillispientalovaltaisina asuntoalueina, mutta rakennustapa määritellään vasta asemakaavoituksella. Osa uusista asuinalueista on osoitettu yleiskaavassa paikan vetovoimatekijöihin perustuvina alueina kuten rannan läheinen asuminen ja hevosläheinen asuminen. Asuinalueiden kaavoittamisella vastataan pientalotonttien kysyntään ja houkuttelevuutta erityisesti lapsiperheitä seudullisten yhteyksien varrelle ja paikallisten palveluiden lähietäisyydelle.

Keskustan täydennysrakentamisen mahdollisuuksilla pyritään tukemaan mm. vanhemman väestön itsenäisen asumisen mahdollisuuksia sekä mm. palveluasumisen mahdollisuuksia. Keskustaajaman alueelle on sijoitettavissa joitakin uusia kerrostaloja ja pienkerrostaloja. Keskustan läheisten alueiden täydennysrakentamisella voidaan niin haluttaessa monipuolistaa eri asumismuotojen tarjontaa. Omaleimaista asuinympäristöä ja merkittävää uutta kulttuuriympäristöä on mahdollista rakentaa. Panostamalla suunnittelun ja rakentamisen laatuun lisätään keskusta-asumisen houkuttelevuutta suhteessa perinteisiin omakotiasumisen alueisiin.

Asuinalueet tukeutuvat pitkälti keskustaajamien palveluihin. Asuinalueilta on jokseenkin hyvät yhteydet seudulliseen liikenneverkkoon, mikä mahdollistaa sujuvan työssäkäynnin esim. Tampereen, Jyväskylän ja Oriveden suuntaan.

Kaavassa on osoitettu uusia keskustan sisäisiä ja nykyisin puuttuvia kevyen liikenteen reittejä. Näiden toteutuminen parantaa liikenneturvallisuutta ja siten ihmisten elinoloja. Tuleva kasvu on erityisesti asuinalueiden osalta osoitettu tiiviisti nykyiseen rakenteeseen liittyväksi, mikä mahdollistaa halutessa autottoman elämäntavan.

25.9.2019

Työpaikka- ja teollisuusalueiden keskittäminen omiksi kokonaisuuksiksi taajamarakenteen reunoille ehkäisee ympäristöhaittojen leviämistä asuin- ja virkistysalueille. Mäntän teollisuusalueiden meluvaikutus keskustajaamaan on huomioitu osoittamalla kaavassa keskustan täydennysrakentamisen meluntorjuntatarve, mikä voidaan ratkaista valitsemalla sopivat, ääntä eristävät rakennusten rakenneratkaisut.

Kaavalla on pyritty turvaamaan jatkuvat viheryhteydet etenkin rannoilla, kevyen liikenteen yhteydet ja virkistysalueiden hyvä saavutettavuus. Kevyen liikenteen väylät toteutuessaan mahdollistavat entistä toimivamman verkoston mm. ulkoilulle.

6.4.3 Vaikutukset liikenteeseen

Kaavan yhdyskuntarakenteellinen peruseriaate tukee keskustojen elinvoimaisuuden säilymistä. Keskustan tiivistyminen ja laadullinen parantaminen tukee tavoitetta henkilöraide liikenteen ulottamisesta Mänttään. Samaan yhdyskuntarakenteelliseen kokonaisratkaisuun liittyy pyöräily- ja kävelymahdollisuuksien parantaminen. Kaiken kaikkiaan kaavan ratkaisut pyrkivät nostamaan kestävien liikkumistapojen kulkutapaosuutta.

Kaava-alueella on kattava tieverkko eikä alueelle ole osoitettu merkittäviä tieverkko täydennystarpeita. Kaavassa osoitetut uudet toiminnot sijoittuvat pääosin nykyisten toiminnojen yhteyteen. Kaavan aluevarausten toteutuessa ei niillä tule olemaan merkittäviä vaikutuksia liikennemääriin tai ajoneuvoliikenteen toimivuuteen.

Yleiskaavan toteutuminen ei lisää merkittävästi henkilöautoliikennettä taajamissa katuverkolla. Uudet ja täydennettävät aluevaraukset on osoitettu kiinni nykyiseen rakenteeseen. Tämän takia kaava ei heikennä liikenteen toimivuutta katuverkolla, heikennä liikenneturvallisuutta tai aiheuta tarvetta uusille merkittäville katuyhteyksille.

Katuverkon alueella liikennemäärät pysyvät sen verran alhaisina, ettei kaavan toteutuminen todennäköisesti aiheuta erityisiä liikenneturvallisuusongelmia. Tähän voidaan vaikuttaa tarkemmassa suunnittelussa esim. harkitsemalla osaan liittymistä kierto liittymää.

Taajamarakenteen säilyttäminen tiiviinä parantaa erityisesti kevyen liikenteen asemaa kulkumuotona, kun asuminen, työpaikat ja palvelut ovat verrattain tiiviisti ja saavutettavissa pääosin myös kävellen tai polkupyörällä. Kevyen liikenteen asemaa parantaa myös se, että tuleva kasvu on erityisesti asuinalueiden osalta osoitettu tiiviisti nykyiseen rakenteeseen liittyväksi.

Kevyen liikenteen reitistön osalta osayleiskaavassa on osoitettu pääyhteydet, jotka liittävät Mäntän ja Vilppulan taajamien eri osia toisiinsa. Alueella on jo nyt muita lähinnä alueiden sisäisiä kevyen liikenteen reittejä ja näitä voidaan sijoittaa myös lisää mm. uusille aluevarauksille. Lisäksi uusia kevyen liikenteen reittejä on osoitettu ohjeellisina. Tämä mahdollistaa reittien joustavan sijoittelun tarkemman suunnittelun yhteydessä: merkintä ei määrää kummalle puolelle tietä tai katua kevyen liikenteen väylä sijoittuu, tai väylän ei ole edes välttämätöntä seurata katua tai tietä, jonka rinnalle se on osoitettu, mikäli on löydettävissä sujuvampi yhteysreitti esimerkiksi asuinalueen halki. Uudet kevyen liikenteen yhteydet parantavat kulkuyhteyksiä sekä liikenneturvallisuutta ja siten ihmisten elinoloja.

Kaavassa osoitettujen kevyen liikenteen yhteyksien toteuttaminen parantaa kevyen liikenteen turvallisuutta sekä Mänttä-Vilppulan sisäisillä että seudullisilla matkoilla. Merkittävimmät kevyen liikenteen riskipaikat muodostuvat katuverkolla oleville suojateille. Tarkemmassa suunnittelussa tulisikin paikkakohtaisesti arvioida tarvetta esim. suojateiden keskisaarekkeille.

25.9.2019

Mänttä-Vilppulan osayleiskaavassa osoitettavat kaupan alueet sijaitsevat liikenteellisesti hyvin saavutettavissa olevilla paikoilla lähellä Mäntän ja Vilppulan taajamissa yhdyskuntarakenteen sisällä. Myös joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä asiointi on mahdollista. Käytännössä valtaosa asioinneista tehdään kuitenkin henkilöautolla, jolloin saavutettavuuden kannalta on tärkeää huolehtia alueiden liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen toimivuudesta.

Joukkoliikenteen osalta yleiskaava turvaa nykyisen palvelutason säilymistä alkuvaiheessa. Pidemmällä aikavälillä kaavassa on varauduttu mahdolliseen lähijunaliikenteeseen. Kaavassa on osoitettu Oriveden ja Haapamäenvälinen rata sekä yhdys-/sivu-/kaupunkiratana Mäntän pistoraide. Vilppulan asema on osoitettu liikennepaikkana. Mäntän pistoradan varrelle on osoitettu kaksi mahdollista liikennepaikkaa. Aseman siirtäminen uudelle paikalle toisi nykyistä suuremman väestömäärän pyöräilyetäisyydelle asemasta, mikä parantaisi joukkoliikenteen houkuttelevuutta. Ratkaisu mahdollistaa raideliikenteen kehittämisen ja näin ollen sujuvampien yhteyksien muodostamisen mm. Tampereen suuntaan. Ratkaisulla parannetaan Mänttä-Vilppulan saavutettavuutta myös mm. pääkaupunkiseudulta sekä tuetaan taidekaupungin matkailupalvelujen kehittämistä. Tämä tosin edellyttää seudullisen lähijunaliikenteen käynnistämistä, josta ei toistaiseksi ole suunnitelmia.

6.4.4 Vaikutukset maisemaan, taajamakuvaan ja rakennettuun ympäristöön

Taajamakuvan vahvuutena ja kaupungin omaleimaisuutta lisäävänä tekijänä voidaan pitää valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita alueita ja rakennuskantaa. Mänttä-Vilppulan pitkän teollisen historian takia arvoalueita ja -kohteita löytyy runsaasti sekä Mäntästä että Vilppulasta. Kaavassa osoitetaan arvokkaat kulttuuriympäristön kohteet ja alueet. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin alueisiin ja kohteisiin liittyy kiinteästi paikalliset arvokohteet ja -alueet, jotka on nostettu kaavassa esiin näiden rinnalle.

Säilyneet peltoaukeat tuovat taajamakuvaan maaseutumaisuutta ja kertovat maataloushistoriasta. Taajaman reunoille rakennettaessa on huomioitava rakentamisen istuvuus maisemaan ja olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön. Rakentamistapaa on mahdollista ohjata yksityiskohtaisemmillä määräyksillä asemakaavassa tai rakentamistapaohjein ja samalla kannustaa uuden rakentamisen laatutason parantamiseen.

Kaavassa osoitetaan arvokkaat kulttuuriympäristön kohteet ja alueet. Yksittäisten rakennusten tai rakennusryhmien ja aluekokonaisuuksien suojelulla tuetaan alueen omaleimaisen kulttuuriympäristön säilymistä myös tuleville polville.

Erityisesti arvoalueilla tulisi kaiken rakentamisen laatuun, mukaan lukien ympäristöra kentäminen, kiinnittää erityistä huomiota. Myös muilla alueilla rakentamisen ja suunnittelun laatuun panostamalla luotaisiin kulttuurisesti ja ajallisesti kestäviä rakennettuja ympäristöjä. Laadun takeeksi kaavan osana on tehty rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueiden ominaispiirteitä kuvaava raportti, jossa on myös annettu suosituksia alueiden kehittämiseen liittyen. Raportti on tarkoitettu kaavoituksen lisäksi rakennusvalvonnan aktiivisesti käytettäväksi työvälineeksi.

Merkittävästi täydentyviä kulttuuriympäristön arvoalueita kaavassa ovat keskusta-alueet, joiden rakentamistapaa on kaavamääräyksiin ohjattu rakentamaan alueen identiteettiä kulttuuriympäristön arvoihin nojaten. Keskeisiä mahdollisesti muuttuvia alueita on myös Joenniemen ja tenniskeskuksen läheisyydessä, Vilppulankosken pohjoisrannalla sekä Ylä-Ajoksen ympäristössä. Näitä muutoksia säätelemään on muotoiltu kaavan P/AP -alueiden määräyksiin erityiset tarkentavat määräykset. Ajosjärven rantojen maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet on huomioitu myös rantamitoituksessa ja sen kautta niillä on ollut rajoittava vaikutus uusien rakennuspaikkojen määrään.

Arkeologiset kohteet on osoitettu kaavakartalla. Kaavassa kohteet asettuvat rakennettuun taajamaan, maaseutu ympäristöön ja virkistysympäristöihin. Taajaman kohteet ovat

25.9.2019

pääosin rannan tuntumassa. Vilppulankoskella ja Joenniemessä kohteet ovat liitettävissä virkistys- ja matkailun kokonaisuuteen. Julkisessa käytössä oleville alueille, joilla kohteet sijaitsevat, kohdistuu päivittäin runsaasti käyttöä, joten niillä arkeologian arvokohteisiin muodostuu riskejä. Kohteiden säilyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ympäristön laadukas ja kohteet huomioiva suunnittelu on kriittistä kohteiden ja niiden merkityksen säilymisen kannalta. Kohde 22 Pättiniemessä on jäänyt kaava-alueen rajausmuutoksen jälkeen kaava-alueen ulkopuolelle.

Maaseutualueille sijoittuvien kohteiden kannalta keskeistä on kaavan määrittelemän suojelun lisäksi riittävä tiedotus kohteiden olemassa olosta ja sijainnista. Riskit liittyvät kulumisen sijaan erilaisiin toimenpiteisiin, joissa muokataan maata. Kun alue ei kuulu asemakaavan piiriin, saattaa tieto kohteesta jäädä saavuttamatta kiinteistönomistajia, ja arvokohteita häiritään näin tahattomasti sen sijaan, että ne vahvistaisivat maaseudun yleistä ja paikallista identiteettiä.

Pohjoisen metsäalueen kohteet sijoittuvat pääosin ulkoilureittien varsille siten, että niitä voidaan hyödyntää metsäalueen identiteettiä tukevin ulkoilunähtävyyksinä ja alueen vetovoimatekijöinä. Kohteiden säilymisen riskit liittyvät kulumiseen ja mahdollisesti myös tahattomaan kohteen muuttamiseen tai ilkeältä. Kohteiden säilymisen kannalta ulkoilureitin varren arvokohteissa on keskeistä hoitaa tiedotus hyvin, esimerkiksi opastetuin. Vastaavat mahdollisuudet ja riskit koskevat Lampisenniemen kohteita (4 ja 5), jotka sijoittuvat ulkoilureitille. Sassin ympäristössä niemenkärkien kohteet 8 ja 9 voidaan hyödyntää vetovoimatekijöinä ja kehittyviä alueen identiteetin rakentajina. Edellä mainittujen kohteiden tapaan nekin sijoittuvat virkistysympäristöön ja niitä koskevat samat riskit, vielä voimakkaampina kehittyvien alueen osien läheisyyden vuoksi.

Yksittäinen kohde, jossa kaavaratkaisu poikkeaa kaavan tavoitteiden kuvauksesta, on Joenniemen rantaan Lemmenpolun varrelle kaavaehdotuksen ensimmäisen nähtävillä olon jälkeen täydennetty pientaloasumisen kortteli. Maiseman, virkistys- ja kulttuuriympäristön haittavaikutusten vähentämiseksi alueelle on muotoiltu oma kaavamääräyksensä AP-6, jossa asetetaan ehtoja arvojen huomioon ottamisesta suunnittelussa.

6.4.5 Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

Kaava-alueella on pyritty turvaamaan luonnon monipuolisuus nykyisillä Natura- ja luonnonsuojelualueella sekä niiden välittömässä ympäristössä osoittamalla Natura-alueiden ympäröivät alueet nykytilanteen mukaisesti. Luonnonsuojelu- ja Natura-alueiden läheisyyteen ei ole osoitettu uutta merkittävää toimintaa, jolloin näille alueille ei kohdistu kielteisiä vaikutuksia. Erillistä Natura-arviointia ei ole nähty tarpeelliseksi, sillä Natura-alueiden välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu uutta maankäyttöä.

Kaava-alueella on Mäntänvuoren natura-alue. Natura-alueelle tai välittömästi siihen liittyen ei ole esitetty kaavassa merkittäviä muutoksia. Kaavassa on osoitettu alueelle kulttuuriympäristön arvokohde (Vuorenmaja) sekä nykyiset ulkoilureitit. Osa alueesta kuuluu lentoestealueeseen, jolla on rajoitettu korkeiden rakennelmien rakentaminen. Osa alueesta on kemikaalilaitosten konsultointivyöhykettä johtuen olemassa olevasta teollisuuslaitoksen toiminnasta keskustassa. Tämä tarkoittaa asemakaavojen yhteydessä lausunnon pyytämistä pelastusviranomaisilta ja TUKES:lta. Natura-alueelle on osoitettu suojelevat kaavamääräykset sekä suoraan aluemääräyksenä että yleismääräyksenä.

Edellä mainitut Natura-alueelle osoitetut kaavamerkinnot ovat luonteeltaan rajoittavia. Uusia ulkoilureittejä ei osoiteta. Natura-alueen arvokkaiden luontotyyppien pinta-alat ja ominaispiirteet eivät muutu eikä niiden ominaislajistolle kohdistu tätä kautta suoria vaikutuksia. Mäntänvuorelle ei ole odotettavissa merkittävää kävijämäärän kasvua, minkä myötä alueen luontotyypeille kohdistuisi kulumisriskiä tai suojeluperusteiselle lajistolle kohdistuisi elinympäristömenetyksiä tai muita haittoja. Lähimmät uudet asuinalueet Mäntän taajamaosuudella ovat Sassisissa ja Alarannassa. Näihin alueisiin liittyy läheisen

25.9.2019

virkistys- ja matkailutoiminnan kehittämistavoitteita, joten tulevaisuudessa Mäntän luontovirkistystyksen ja –matkailun mahdollisuudet monipuolistuvat. Tämä myös tasaa eri alueille kohdistuvaa kulutusta. Kaavassa on osoitettu Mäntänvuorelle kulttuuriympäristön arvomerkitöjä Vuorenmajan ympäristöön. Nämä tavoitteet eivät muodosta merkittävää ristiriitaa luonnonsuojelun tavoitteiden kanssa, vaan pikemminkin synergiaa liittyen huomion kiinnittämiseen alueen ulkoilutoiminnan ohjaamiseen.

Viheryhteystarvemerkinnoilla pyritään myös osaltaan turvaamaan jatkosuunnittelussa riittävän luonnonyhteyden säilymistä alueilta toisille.

Arvoltaan merkittävimmät luontokohteet on osoitettu kaavakartalla erillisin merkinnöin. Näillä merkinnöillä pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen erityisesti merkittävimpien luontoarvojen osalta.

Useimmat luontoselvityksessä todetuista luonnon arvokohteista sijoittuvat maa- ja metsätalousvaltaisille alueille. Jotkin arvokohteista taas sijoittuvat toiminnallisten aluevarausten (AP, RM, P) alueelle. Näiden kohteiden osalta mahdollisesti joitain arvoja menetetään alueiden rakentuessa. Osa kohteista ja näiden arvoista voi olla mahdollista sovittaa yhteen asemakaavoitusvaiheessa suunnitellun maankäytön kanssa ja näin ollen lieventää luontoarvoihin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Kaavan yleismääräyksissä ohjataan huomioimaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät kohteet alueita asemakaavoitettaessa. Vaikka joihinkin arvokohteisiin kohdistuu muutoksia, kaava-alueen kokonaisuuden kannalta tarkasteltuna vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen jäävät kuitenkin vähäisiksi, mikäli arvokohteet huomioidaan asemakaavoitusvaiheessa ja metsäsuunnittelussa riittävässä määrin.

Täydennysrakentamisen alueita on kuitenkin osoitettu nimenomaan olemassa olevan rakenteen lomaan. Uudet asunto-, palvelu-, työpaikka- ja teollisuusalueet vähentävät luonnontilaisen alueen määrää ja siten kaventavat kasvien ja eläinten elinoloja. Myös maa- ja metsätalousalueet vähenevät uudisrakentamisen takia.

Liito-oravien kulkuyhteyksien säilymistä edistämiseksi kaavassa on esitetty viheryhteystarpeita ja esitetty liito-oravan kulkuyhteyden muodostavalle viherkäytävälle minimileveys. Sammallahdessa ja Vilppulankoskella liito-oravan tarpeet tulee paikoin sovittaa alueelle osoitettuun rakentamiseen.

Linnustoselvityksessä tunnistetut paikalliset arvoalueet on merkitty kaavassa aluemerkinnoilla. Alueet on myös huomioitu rantamitoituksessa rakentamista rajoittavana tekijänä. Ristiriitoja rakentamisen kanssa voi olla kohteessa 12 (Alaranta). Alarannassa arvojen sovittamista maankäytön kanssa yhteen edistetään rakennustapaa ohjaavalla lisämääräyksellä.

Kaava-alueen rannoista monet rajautuvat maakunnallisesti arvokkaisiin MAALI-lintualueisiin. Kaavassa ei näille rannoille osoiteta voimakasta rantaviivan muokkausta tai muita häiriötekijöitä. Lemmenpolun ympäristön ja Sassin länsirannan vehreäksi osoittaminen kaavassa tukee MAALI-alueiden arvoja. Myöskään Mäntänvuoren MAALI-alueelle ei osoiteta maankäytön muutosta.

Uuden asutuksen sijoittuminen siten, että julkisen liikenteen käyttäminen kaikkeen päivittäiseen liikkumiseen olisi mahdollista, on haastavaa. Yksityisautoilu lisääntynee uusien asukkaiden myötä, jollei joukkoliikenteen reittejä ja yhteyksiä kaupungin ulkopuolelle kehitetä voimakkaasti. Yksityisautoilu puolestaan lisää kielteisiä ilmastollisia vaikutuksia.

Pohjavesialueelle ei ole osoitettu uutta merkittävää toimintaa. Kaava-alueen uusilla aluevarauksilla ei ole merkittävää vaikutusta pohjavesiin. Hulevesien hallinnan on todettu toimivan yleiskaava-alueella pääpiirteissään hyvin.

25.9.2019

Kaava-alueella on havaittu useissa kohdissa mahdollisesti pilaantuneita maa-alueita. Nämä tulee ottaa alueiden suunnittelussa huomioon. Kun kunnostustyöt tehdään huolella, ei pilaantuneista maista kohdistune kielteisiä vaikutuksia luontoon.

6.4.6 Vaikutukset elinkeinoelämään

Mänttä-Vilppulan elinkeinoelämän kärkiä ovat paljon työllistävien perinteisten palvelu-alojen rinnalla teollisuustoiminta sekä taiteeseen painottuva matkailu. Teollisuuden toimintaedellytyksiä ja sitä kautta työllisyysmahdollisuuksia tuetaan kaavassa mahdollistamalla nykyisten yrityksen laajentuminen ja uusien sijoittuminen alueelle. Myös elinympäristön vetovoimaisuudella on yritystoiminnan kannalta merkitystä. Vetovoimaisuus tukee myös matkailuelinkeinon menestystä. Taidematkailun edellytysten turvaamiseksi on kiinnitetty huomiota Lemmenpolun ympäristön ja metsäisen rannan miljööseen. Uusi matkailun kehittämispaikka on Sassin alue, jossa on soviteltu yhteen lentotoiminnan, luontomatkailun ja asumisen tavoitteita. Matkailun edistäminen edistää samalla asukkaiden viihtyvyyttä sekä nostaa imagoa ja vetovoimaa.

Mänttä-Vilppulan osayleiskaavassa osoitettavat kaupan alueet sijaitsevat liikenteellisesti hyvin saavutettavissa olevilla paikoilla lähellä Mäntän ja Vilppulan keskustoja olemassa olevan tai suunnitellun yhdyskuntarakenteen sisällä. Alueiden toteutuksella ei ole merkittävää yhdyskuntarakennetta hajauttavaa vaikutusta. Mänttä-Vilppulan alue- ja yhdyskuntarakenne huomioon ottaen asiointimatkat alueille ovat valtaosalle kunnan asukkaista kohtuulliset. Myös joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä asiointi on mahdollista. Käytännössä valtaosa asioinneista tehdään kuitenkin henkilöautolla, jolloin saavutettavuuden kannalta on tärkeää huolehtia alueiden liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen toimivuudesta.

Uusien kauppapaikkojen osoittaminen osayleiskaavassa mahdollistaa vähittäiskaupan tarjonnan lisäämisen ja monipuolistumisen ja sitä kautta Mänttä-Vilppulan kaupallisen vetovoiman säilymisen ja vahvistumisen. Palvelutarjonnan paraneminen omassa kunnassa vähentää tarvetta asioida Tampereella ja muissa suuremmissa keskuksissa ja luoda edellytykset alueellisesti tasapainoisen kaupan palveluverkon kehitykselle seututasolla. Osayleiskaavassa osoitettavat kaupan alueet tarjoavat vähittäiskaupalle kilpailukykyisiä sijaintipaikkoja ja mahdollistavat uusien toimijoiden sijoittumisen Mänttä-Vilppulaan ja luovat sitä kautta edellytykset toimivalle kilpailulle.

Kun Mänttä-Vilppulan kaupan alueiden enimmäismitoitus on määritelty kaupungin oman väestön kysynnän pohjalta, ei alueiden toteuttamisella ole haitallisia vaikutuksia nykyisen vähittäiskaupan toiminta- ja kehitysedellytyksiin. Vähittäiskaupan mitoituksessa voidaan pitää lähtökohtana sitä, että päivittäistavarakaupan ja erikoiskaupan liiketilan lisätarpeesta valtaosa sijoittuu Mäntän keskustaan. Tilaa vaativan erikoiskaupan liiketilan lisätarpeesta valtaosa sijoittuu osayleiskaavassa osoitettaville palvelujen ja hallinnon alueille.

Taajamaa ympäröivät maa- ja metsätalousalueet. Elinkeinojen harjoittamista maa- ja metsätalousalueilla ei rajoiteta kaavamääräyksillä. Uudet asuntoalueiden ja teollisuusalueiden aluevaraukset vähentävät metsätalousalueiden määrää. Asemakaavoitettavaksi tarkoitettun alueen ulkopuolella asutus pyritään ohjaamaan olemassa olevan asutuksen yhteyteen.

25.9.2019

6.5 Kaavan suhde olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin

6.5.1 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja niiden uudistuminen keväällä 2018 on käsitelty tämän kaavaselostuksen alkupuolella luvussa 3.2.1. (Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet). Mänttä-Vilppulan osayleiskaavaa on laadittu usean vuoden ajan ennen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistumista. Keväällä 2018 voimaan tulleissa uudistuneissa tavoitteissa on aiempaan nähden tiivistetty tavoitteiden määrää sekä pyritty selkeyttämään lainsäädännöllisiä päällekkäisyyksiä. Uudet tavoitteet huomioivat ajankohtaisia ilmiöitä kuten pyrkimyksen vähähiiliseen yhteiskuntaan ja sopeutumisen ilmastomuutokseen sekä elinkeinon uudistumismahdollisuuksien säilyttämisen tulevien elinkeinoelämän murrosten aikana.

Ennen kevättä 2018 voimassa olleiden VAT:n teemat	Keväällä 2018 voimaan tulleiden VAT:n teemat
<ul style="list-style-type: none"> • toimiva aluerakenne • eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu • kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat • toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto • Helsingin seudun erityiskysymykset • luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekonaisuudet. 	<ul style="list-style-type: none"> • toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen • tehokas liikennejärjestelmä • terveellinen ja turvallinen elinympäristö • elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja • uusiutumiskykyinen energiahuolto

Yleiskaavan tavoitteena on VAT:n mukaisesti hyödyntää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta sijoittamalla toimintoja nykyisen keskustaajaman läheisyyteen. Palvelut ja työpaikat ovat eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on vähäinen. Liikenneturvallisuuksiä sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä pyritään parantamaan osayleiskaavan ratkaisuin.

Kaavassa on varauduttu pidemmällä aikavälillä mahdollisen seudullisen lähijunaliiikenteen käynnistämiseen osoittamalla raideliikenteen yhteyteen asemapaikkoja sekä huomioimalla niiden liityntäliikennemahdollisuudet. Tämä parantaisi joukkoliikenteen edellytyksiä erityisesti työmatkaliikenteessä Tampereen suuntaan, mutta myös muualta Mänttä-Vilppulaan päin. Mäntän kaupunkiradan avaamisella henkilöraideliikenteelle tavoitellaan liikennejärjestelmän tehostumista sekä julkisen liikenteen kestävyuden, vähähiilisuuden ja toimintavarmuuden parantamista.

Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä on pyritty tukemaan osoittamalla elinkeinotoiminnalle sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot (kuten kaupan sijoittuminen) on osayleiskaavassa suunnattu olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään. Taajamia monipuolisena palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina on pyritty tukemaan osoittamalla ne soveltuvan laajoina C-alueena, jonne kyseiset toiminnot on kaavamääräyksen mukaan mahdollista sijoittaa.

Olemassa olevien taajamien täydentämisen yhteydessä on mahdollista kohentaa ympäristön viihtyisyyttä, terveellisuutta ja turvallisuutta. Moniin parannuksiin on käynnistetty osayleiskaavatyön kanssa samanaikaisesti tarkemman tason suunnittelua, tästä esimerkkinä on Mäntän keskustan kehittämissuunnitelma. Täydennysrakentaminen on osoitettu pitkälti nykyisen rakentamisen yhteyteen, joka on kunnallistekniikan kestävyuden kannalta hyvä ratkaisu. Sekä Mäntän että Vilppulan taajamissa toimii kaukolämpöyhtiöt, joiden verkkoon lähin uudisrakentaminen voi liittyä.

25.9.2019

VAT:n mukaisesti yleiskaavan lähtökohtana on perusteltu väestönkehitysarvio. Alueidenkäytön suunnittelulla huolehditaan, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata. Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet on pyritty sijoittamaan irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Poikkeuksena tästä on Sassin uudisalue, jossa kuitenkin pyritään vaikutuksen pehmentämiseksi rakentamaan alue vaiheittain alkaen taajaman suunnasta.

Yleiskaavassa on huomioitu kulttuuriympäristöt ja rakennusperintökohteet sekä luonnon virkistyskäytön alueet ja arvokkaiden maisema-alueiden merkitys. Nämä on huomioitu voimavarana, jolla edistetään elinympäristön laatua sekä välillisesti monella tapaa elinkeinoelämän toimintaympäristöjen kestävyyttä. Kaavalla osoitetaan tarvittavat suojelumerkinnot.

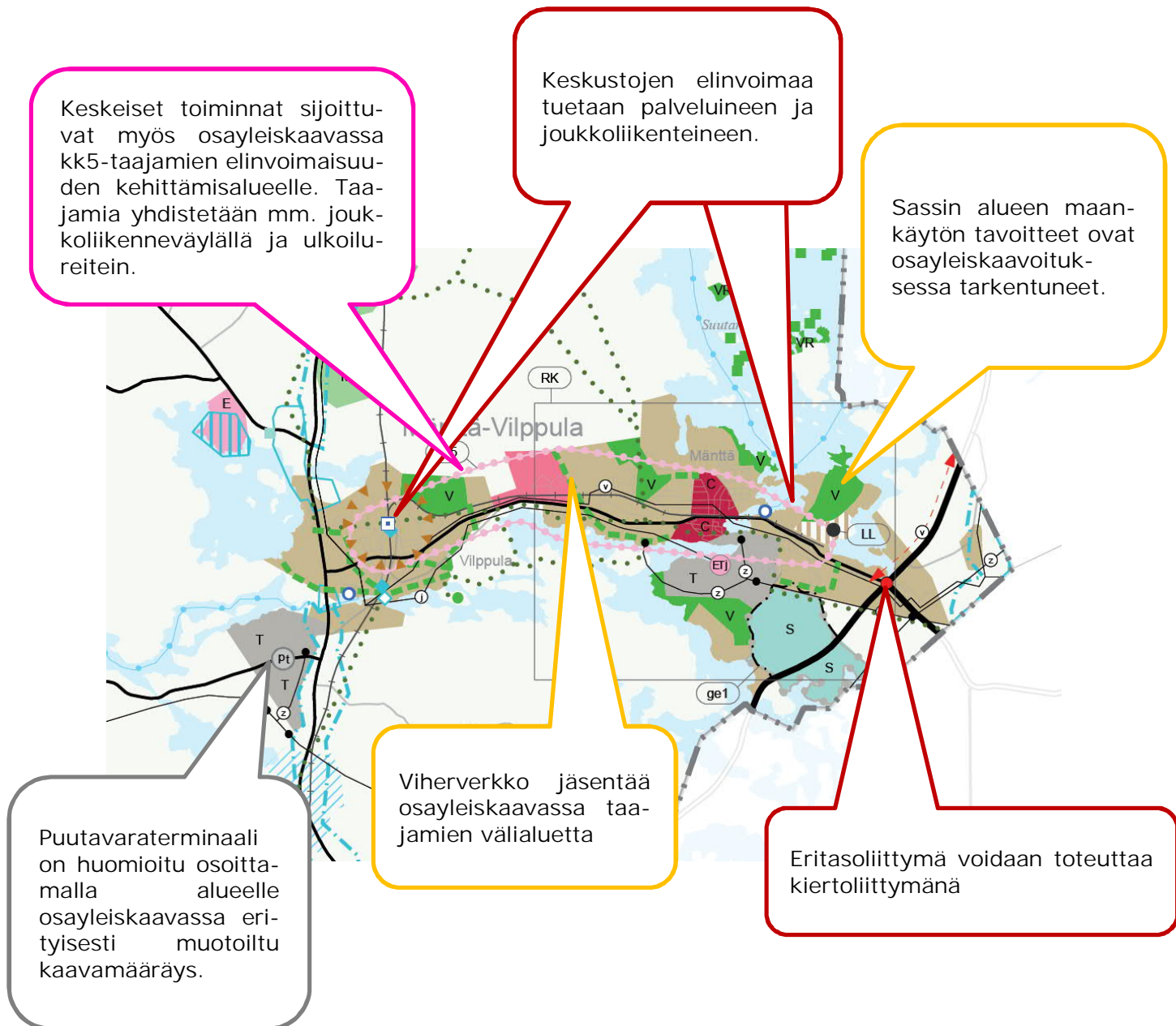
Yleiskaavassa on pyritty huolehtimaan pyöräilyn ja jalankulun verkostojen jatkuvuudesta ja turvallisuudesta sekä riittävästä viheralueista. Liikenneverkostot on pyritty osoittamaan siten, että mahdollistetaan henkilöautoliikenteen tarpeen vähentäminen ja parannetaan ympäristöä vähemmän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. Myös meluun ja siitä häiriintyvien kohteiden rakentamiseen on kaavassa otettu kantaa. Yleiskaavassa on pyritty kaavan mittakaava huomioiden ottamaan huomioon ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävimmät, yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä pyritään jatkossakin ohjaamaan siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota. Luonnonhoitoon on kaavamääräyksissä annettu kaavamääräyksissä taajaman läheisillä metsätalousalueilla maisemaa ja miljöötä suojelevia toimintatapasuosituksia.

6.5.2 Suhde maakuntakaavoitukseen

Keskustaajaman osayleiskaava noudattaa keskeisiltä osin Pirkanmaan maakuntakaava 2040 periaatteita. Osittain maakuntakaavan aluevarausten rajaukset ovat myös tarkentuneet yleiskaavassa. Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 selvitysten perusteella. Seuraavassa kuvassa on nostettu esiin maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden välittymistä osayleiskaavaan. Kaavaprosessin aikana maakuntakaavan karttamerkintöjen toteutumista osayleiskaavassa on tarkasteltu merkintä kerrallaan.

Yleiskaavaprosessin aikana on myös tarkasteltu kaavan aluevarausten suhdetta taajamien rakentamattomiin rantoihin, jotka maakuntakaavan yleismääräyksen mukaan tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa virkistyskäyttöön. Yleiskaavaratkaisussa osoitetaan pääsääntöisesti taajamien läheiset rakentamattomat rannat virkistyskäyttöön. Uusia rannalle sijoituvia asuinaluevarauksia on etenkin Sassin niemen itäpuolisella rannalla. Niemen taajaman puoleinen länsiranta on varattu virkistysalueeksi. AP-3, AP-6 ja V/AP -alueen kaavamääräyksissä ohjataan huomioimaan rannan julkinen virkistyskäyttö. Myös muiden rantaan sijoituvien uusien pientalovaltaisten asuinalueiden rantojen virkistyskäytön mahdollisuudet tutkitaan ja ratkaistaan tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä.

25.9.2019



Kuva 35. Osayleiskaavan suhde kuvassa olevaan maakuntakaavaan (ote)

25.9.2019

Karttamerkintä	Määräys maakuntakaavassa	Suhde osayleiskaavaan
	<p>Taajamien elinvoimaisuuden kehittämisvyöhyke.</p> <p>Merkinnällä osoitetaan Vilppulan aseman ja Mäntän keskustan muodostama yhtenäinen eheytyvän taajamarakenteen alue, jolla vahvistetaan kaupungin kulttuuri- ja matkailupalveluiden saavutettavuutta, Parkanon keskustan ja asemanseudun välinen vyöhyke, jota kehitetään merkittävänä logistiikan, varastoinnin sekä luonnonvaratolouden työpaikka- ja tutkimustoimintojen keskittymänä, sekä Sastamalan Pehulassa alue, jolla on edellytyksiä kehittyä energiaintensiivisen yritystoiminnan ja biotalouden alueena.</p> <p>Kehittämissuositus: Mänttä-Vilppulassa alueen maankäytön suunnittelussa ja toteutuksessa tulee tukea alueen kulttuuri- ja matkailupalvelujen sijoittumista ja toimintamahdollisuuksia. Alueen sujuvaan saavutettavuuteen eri liikkumismuodoilla tulee kiinnittää erityistä huomiota painottaen asemanseutuja.</p>	<p>Mäntän ja Vilppulan taajamien muodostaman kokonaisuuden hallinta on ollut yksi keskeinen kaavan teemoista. Väestönkehityksen näkökulmasta tavoitteeksi ei ole asetettu taajamien yhdistymistä täysin rakentuneeksi jatkumoksi, vaan väliä on pyritty jäsentämään laadullisesti esimerkiksi vihervyöhykkein. Taajamien välille on osoitettu osayleiskaavassa kaupunkiraide, joka tukee kestävästä liikkumisesta ja yhdessä pyöräily-yhteyksien kanssa alueen saavutettavuutta. Myös taajamien välinen virkistysyhteys sitoo alueet entistä paremmin toisiinsa. Ratkaisut tukevat kulttuuri- ja matkailupalveluiden sijoittumis- ja toimintamahdollisuuksia.</p>
	<p>Tiivistettävä asemanseutu.</p> <p>Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntarakenteeltaan tiivistettävät alueet, jotka tukeutuvat ensisijaisesti raideliikenteeseen.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on pyritävä raideliikennettä tukevaan tiiviiseen yhdyskuntarakenteeseen sekä laadukkaisiin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Tiivistettävän alueen laajuus tulee tarkentaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p>	<p>Maakuntakaavassa Vilppulan keskustaan osoitettu merkintä täsmentyy osayleiskaavassa esimerkiksi C-aluemerkinnän määräyksessä, jossa asetetaan tiiviin keskustan toteuttamiselle laadullisia määräyksiä. Osayleiskaavassa myös tarkastellaan vaihtoehtona uuden aseman rakentamista Vilppulaan lähelle toria. Lisäksi Vilppulan kevyen liikenteen verkostoa osoitetaan täydennettäväksi osayleiskaavassa, perustuen kaavan osana laadittuun selvitykseen ja suunnitelmaan.</p>
	<p>Yhdysvesijohdon yhteystarve.</p> <p>Yhteystarvemerkinällä osoitetaan vesihuollon kehittämisen kannalta tärkeät uudet yhdysvesijohdot, joiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy epävarmuutta.</p>	<p>Vesijohdolle on osoitettu osayleiskaavassa sijainti.</p>
	<p>Taajamatoimintojen alue.</p> <p>Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen rakentamisalueet. Merkintä sisältää niihin liittyvät pääväyliä pienemmät liikennealueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet, paikallisesti merkittävät ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat teollisuusalueet sekä paikallisesti merkittävät virkistys- ja suojelun alueet ja ulkoilureitit.</p> <p>Merkintään liittyy Tampereella ja Ylöjärvellä Myllypuron Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em13.</p> <p>Suunnittelumääräys: Aluetta tulee suunnitella asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Yksityiskohtaisemmassa</p>	<p>Osayleiskaava täsmentää maakuntakaavan taajamatoimintojen aluetta määrittelemällä sen sisälle tarkemmalla tasolla erilaisia toimintoja. Kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen on kiinnitetty osayleiskaavassa huomiota, samalla hyödyntäen niitä alueelle omaleimaisuutta tuovana voimavarana. Tästä esimerkkinä on osayleiskaavan yhteydessä laadittu kulttuuriympäristön arvoalueiden ominaispiirteet -raportti sekä AP/P -alueiden täsmentävät kaavamääräykset.</p>

25.9.2019

	<p>suunnittelussa on edistettävä julkisten ja kaupallisten palveluiden saavutettavuutta joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn avulla. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sovitettava ympäristöönsä tavalla, joka vahvistaa alueen omaleimaisuutta. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen. Alueen kytkeytyvyys seudullisille virkistysalueille ja ulkoilureiteille tulee ottaa huomioon. Merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksikköjen koon alarajat ovat seuraavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan osalta koon alaraja on Tampereen, Nokian, Pirkkalan, Ylöjärven, Lempäälän, Kangasalan ja Valkeakosken keskustaajamien alueella 15 000 k-m²; Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Mänttä-Vilppulan, Oriveden, Parkanon, Sastamalan ja Virtain keskustaajamien alueella ja Mouhijärvi-Häijään alueella 7 000 k-m². • Keskustahakuisen kaupan eli päivittäistavarakauppan ja muun erikoistavaran kaupan osalta koon alaraja on Tampereen, Nokian, Pirkkalan, Ylöjärven, Lempäälän, Kangasalan ja Valkeakosken keskustaajamien alueella 10 000 k-m², kuitenkin siten, että pelkän päivittäistavarakauppan koon alaraja on 5 000 k-m²; Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Mänttä-Vilppulan, Oriveden, Parkanon, Sastamalan ja Virtain keskustaajamien alueella ja Mouhijärvi-Häijään alueella 5 000 k-m², kuitenkin siten, että pelkän päivittäistavarakauppan koon alaraja on 3 000 k-m². • Muilla taajamatoimintojen alueilla koon alaraja on kaikkien kaupan laatujen osalta 3 000 k-m². Merkitykseltään seudullisella vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan myös useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan keskittymää, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa merkitykseltään seudulliseen vähittäiskaupan suuryksikköön. Vähittäiskaupan suuryksiköiden mitoitus on suunniteltava siten, etteivät ne aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia kaupan palveluverkon tasapainoiselle kehittämiselle. 	
	<p>Taajamatoimintojen alue, ehdollinen. Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen alueet, joiden toteuttaminen edellyttää jonkin suunnittelumääräyksessä esitetyn ehdon täyttymistä. Mikäli aluetta ei ole erikseen mainittu suunnittelumääräyksessä, merkintä osoittaa toteutukseltaan maakuntakaavan suunnittelukauden loppupuolelle ajoitettavat taajamatoimintojen alueet. Merkintään liittyy Kangasalla Kirkkojärven Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em11.</p> <p>Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat taajamatoimintojen alueen suunnittelumääräykset. Lisäksi alueen suunnittelussa</p>	<p>Ehdollista Sassin aluetta on tarkasteltu osayleiskaavatyön aikana viitesuunnitteluvaihtoehdoin. Samaan aikaan on käynnistynyt alueen ensimmäisen osan asemakaavoitus, jossa on käsitelty tarkemmin lentopaikkaan liittyviä melu- ja turvallisuuskysymyksiä. Lentotoiminnon vaikutukset on pyritty huomioimaan myös osayleiskaavassa esimerkiksi huomioimalla kiitoradan ympärille muodostuva laaja lentoestealue, jolle ei saa rakentaa korkeita rakenteita ilman erityistä lupaa.</p>




25.9.2019

	<p>tulee määrittellä alueen toteuttamisen tarkoituksenmukainen ajoitus suhteessa maakuntakaavassa osoitettuun muuhun yhdyskuntarakenteeseen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mänttä-Vilppulan Sassin alueen toteuttaminen edellyttää, että lentopaikkaan liittyvät melu- ja turvallisuuskysymykset sekä lentotoiminnan vaikutukset otetaan huomioon alueen suunnittelussa ja toteutuksessa. 	
C	<p>Keskustatoimintojen alue. Merkinnällä osoitetaan valtakunnan osakeskus, kaupunkitasoiset keskukset ja Tampereen ydin-kaupunkiseudun alakeskukset. Merkintä sisältää niihin liittyvät keskustamaisen asumisen ja keskustahakuisten palvelu-, työpaikka- ja muiden toimintojen alueet liikennealueineen ja puistoineen.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen eheys, kaupunkikuvan omaleimaisuus, asuinympäristön laatu ja monipuolisuus, yhteydet seudullisille virkistysalueille, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytykset sekä liityntäpysäköinnin ja joukkoliikenteen vaihtopaikkojen kehittäminen. Alueen suunnittelussa on turvattava kulttuuriympäristöjen arvojen säilyminen. Keskustatoimintojen alueille voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Vähittäiskaupan suuryksiköt on suunniteltava keskustaympäristöön soveltuviksi. Ne on mitoitettava ja niiden toteutus on ajoitettava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, etteivät ne aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia muille keskusta-alueille tai seudun palveluverkon tasapainoiselle kehittämiselle.</p> <p>Rautaharkko-Lakalaivan keskustatoimintojen alueen toteutus tulee suunnitella ja vaiheistaa siten, ettei vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelystä tavaraliikenteen järjestelyratapihalla aiheudu merkittävää vaaraa alueelle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee myös arvioida ja ottaa huomioon mahdolliset vaikutukset valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimintaedellytyksiin. Tampereen ydinkeskustan ja Valkeakosken keskustan vähittäiskaupan suuryksiköiden kerrosalaa ei enimmäismitoiteta maakuntakaavalla. Muiden keskustatoimintojen alueiden vähittäiskaupan suuryksiköiden kerrosalan enimmäismitoitus on oheisen taulukon mukainen:</p> <p>... Mänttä 20 000 ...</p>	<p>Merkinnällä maakuntakaavassa esitettyyn Mäntän keskusta on osayleiskaavassa osoitettu kaavamääräyksessä tarkentavia laadullisia määritelmiä alueen toiminnallisuudesta ja luonteesta. Mäntän keskusta on osoitettu osayleiskaavassa myös henkilöliikenteen rautatieasema, jonka määräyksessä otetaan kantaa myös liityntäpysäköintiin. Osayleiskaavan liikenneverkkokokonaisuuteen liittyy myös kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen.</p>
	<p>Työpaikka-alue. Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ja toimialarakenteeltaan monipuoliset liike- ja toimistorakentamisen tai tuotantotoimintaan varatut alueet. Merkintään liittyy Nokiaalla Kaakkurijärvien Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em7, Tampereella, Nokiaalla ja Ylöjär-</p>	<p>Merkinnällä maakuntakaavassa osoitetun Isoniemen työpaikka-alue on osayleiskaavassa osoitettu teollisuuden sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman teollisuuden alueina. Alueen toimintaedellytysten vahvistamiseen on osayleiskaavassa kiinnitetty erityistä huomiota. Alue on vireä metalliteollisuuden keskittymä, jonne tullaan</p>


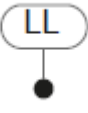



25.9.2019

	<p>vellä Myllypuron Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em13 ja Ylöjärvellä Perkonmäen Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em15.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota tarkoituksenmukaiseen toteutusjärjestykseen ja yhdyskuntarakenteen eheyteen sekä joukkoliikenteen järjestelyihin ja toimiviin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Alueelle ei tule osoittaa merkittävää määrää uutta asumista eikä asumiseen saa kohdistua merkittäviä ympäristöhäiriöitä. Tampereen Pärinmaan, Pirkkalan Linnakallion ja lentoaseman läheisellä työpaikka- alueella tulee alueiden suunnittelussa ottaa huomioon lentoesterajoituspinnat ilmailumääräyksen AGA M3-6 mukaisesti. Merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alarajat ovat seuraavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan osalta koon alaraja on Tampereen, Nokian, Pirkkalan, Ylöjärven, Lempäälän, Kangasalan ja Valkeakosken keskustaajamien alueella 15 000 k-m²; Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Mänttä-Vilppulan, Oriveden, Parkanon, Sastamalan ja Virtain keskustaajamien alueella ja Mouhijärvi-Häijään alueella 7 000 k-m². • Muilla työpaikka-alueilla koon alaraja on paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan osalta 3 000 k-m². Alueen suunnittelussa on otettava huomioon, etteivät vähittäiskaupan suuryksiköt aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia seudun palveluverkon tasapainoiselle kehittämiselle. 	<p>töihin myös muualta. Alueelle on osoitettu osayleiskaavassa laajenemisvaraa luontevasti kohti luodetta. Lisäksi alueen keskeisen risteyksen tuntumaan on osoitettu osayleiskaavassa kaupunkiraitteen varren rautatiepysäkki, joka palvelisi Isoniemen ohella museolle etelään kulkevia matkailijoita.</p>
<p style="text-align: center;">T</p>	<p>Teollisuus- ja varastoalue.</p> <p>Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät tai muuten laajat teollisuus-, logistiikka- ja varastotoimintojen alueet. Merkintään liittyy Parkanossa Ahvenuksen Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em1, Nokiolla Kaakkurijärvien Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em7 sekä Tampereella ja Nokiolla Myllypuron Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em13.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaiseen toteutusjärjestykseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä toiminnan ympäristövaikutusten hallintaan sekä alueen saavutettavuuteen rautateitse tai raskailla ajoneuvoilla. Taajamarakenteessa sijaitsevilla teollisuus- ja varastoalueilla on yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa otettava huomioon riittävät varotoimenpiteet ja suojavyöhyke suhteessa asumiseen ja virkistysalueisiin. Alueelle ei tule sijoittaa uutta asumista. Tampereella ja Kangasalla Tarastenjärven alueella sekä Nokiolla ja Tampereella Kynijärvi-Juhansuon alueella voidaan käsitellä myös jäteluokituksen saaneita materiaaleja.</p> <p>Suunnittelusuositus:</p>	<p>Merkinnällä maakuntakaavassa on esitetty Vilppulan sahan ja Mäntän paperitehtaiden ympäristöt</p> <p>Vilppulan sahan ympäristö sijaitsee osayleiskaava-alueen eteläosassa lähellä päärataa. Alueelle on osoitettu maakuntakaavan mukaisesti laajennusvaraa. Sen lähiympäristöön ei olla osoitettu häiriintyviä toimintoja kuten uusia asuinalueita tai virkistystoimintaa.</p> <p>Mäntän paperitehtaan alueet on jätetty osayleiskaava-alueen ulkopuolelle.</p>



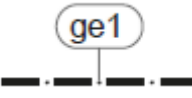

25.9.2019

	<p>Uudet vaarallisia kemikaaleja valmistavat tai varastoivat laitokset, joita koskee EU-direktiivi 2012/18/EU (SEVESO III-direktiivi), tulee ensisijaisesti ohjata näille alueille.</p>	
	<p>Virkistysalue. Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät taajamiin liittyvät virkistysalueet ja/tai taajamien ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeät alueet. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia tai lomarakennuspaikkoja. Kohdemerkinnällä osoitetaan sellaisia seudullisesti merkittäviä virkistysalueita, joiden osoittamiseen ei maakuntakaavan mittakaavan vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää aluevarausmerkintää. Merkintään liittyy Nokialla Kaakkurijärvien Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em7 sekä Kangasalla ja Pälkäneellä Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em10.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.</p>	<p>Osayleiskaava täsmentää maakuntakaavassa esitettyä virkistysalueiden verkostoa. Osayleiskaavoituksen aikana mm. Makkaramäen virkistysalue on saamassa maakuntakaavan kautta aiempaa suuren merkityksen.</p>
	<p>Viheryhteys. Merkinnällä osoitetaan taajamiin liittyvät olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä alueellisen virkistysverkoston ja/tai ekologisten yhteyksien kannalta.</p> <p>Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti sekä varmistaa maastokäytävän riittävä leveys, jotta seudullisten viheralueiden ja ulkoilureittien muodostama verkosto voidaan toteuttaa riittävän yhtenäisenä kokonaisuutena. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.</p>	<p>Maakuntakaavan viheryhteydet on pyritty turvaamaan osayleiskaavassa.</p>
	<p>Puutermiinaali. Kohdemerkinnällä osoitetaan puutavaran ja bioenergiaraaka-aineiden kuljetuksiin, käsittelyyn ja kuormausjärjestelyihin liittyvän tieliikenteen tai raide- ja tieliikenteen yhdistävän maakunnallisesti merkittävien termiinaalien yleispiirteinen sijainti. Merkintään liittyy Nokialla Kaakkurijärvien Natura-</p>	<p>Maakuntakaavan puutermiinaalialue Vilp-pulassa on huomioitu osayleiskaavassa asettamalla maakuntakaavan kanssa linjassa olevia tarkentavia kaavamääräyksiä, jotka edistävät puutavaran ja bioenergiaraaka-aineiden kuljetusten ja kuormauksen toimintaedellytyksiä.</p>


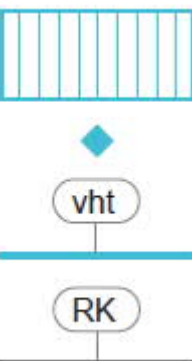


25.9.2019

	<p>alueen läheisyydessä erityismääräys em7 ja Tampereella ja Nokiällä Myllypuron Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em13.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava liikennejärjestelyjen toimivuudesta sekä asumisen ja muun maankäytön yhteensovittamisesta.</p>	
	<p>Asema. Kohdemerkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävät rautatieliikenteen asemat.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon liityntäpysäköinnin tarpeet, saattoliikenteen ratkaisut sekä joukkoliikenteen vaihtomatkojen sujuvuus ja esteettömyys. Uusien asemien osalta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota rataverkon toimivuuden ja kehittämismahdollisuuksien turvaamiseen.</p>	<p>Vilppulan asema on huomioitu osoittamalla osayleiskaavassa merkintä, jonka määräyksessä määritellään tarkemmassa suunnittelussa huomioitavia asioita. Osayleiskaavassa on myös esitetty mahdollisuus uuden aseman rakentamisesta lähemmäs Vilppulan toria. Tämä vaatii lisätarkasteluja, mikä on myös huomioitu kaavamääräyksessä. Vilppulan aseman lisäksi osayleiskaavassa on maakuntakaavasta poiketen esitetty muitakin paikallisia henkilöraide liikenteen asemia Mänttään johtavan kaupunkiraitteen varrelle. Liikennejärjestelmän vahvistaminen tällä tavoin voidaan kuitenkin nähdä tukevan maakuntakaavan tavoitteita kjk5-käytävän osalta.</p>
	<p>Lentopaikka. Kohdemerkinnällä osoitetaan pienlentopaikat. Suunnittelumääräys: Vedenhankintaa varten tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla tulee varmistua siitä, ettei lentopaikan toiminta heikennä pohjavesien laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä.</p>	<p>Sassin pienlentopaikkaan on kiinnitetty osayleiskaavoituksen yhteydessä paljon huomiota, ja sitä on tarkasteltu osana laajempaa alueen virkistykseen, asumisen ja elinkeinotoimintojen kokonaisuutta. Sassin lentopaikka ei sijaitse pohjavesialueella.</p>
	<p>Satama/venesatama. Kohdemerkinnällä osoitetaan tärkeimmät olemassa olevat tai kehittyvät vieras-, palvelu- ja kotisatamat, jotka liittyvät maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviin veneilyväyliin. Suunnittelumääräys: Uusien satamien yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota vedenalaisten kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen.</p>	<p>Osayleiskaavassa on merkitty maakuntakaavan mukaiset satamat symbolimerkinnällä, joka korostaa niiden merkitystä ja toimintaa. Näiden satamien lisäksi kaavassa on osoitettu runsaasti pääasiassa jo rakennettuja paikallisia venevalkamia ympäri taajamia vähemmän strategisuontoisella aluevarausmerkinnällä.</p>
	<p>Erityisalue. Merkinnällä osoitetaan vankila-alueet.</p>	<p>Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavassa Vilppulan vankila. Osayleiskaavassa merkintä on PY, julkisten palveluiden ja hallinnon alue.</p>
	<p>Yhdyskuntateknisen huollon alue, jätteenpolttolaitos ja jätevesien käsittely. Kohdemerkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät jätteenpolttolaitokset sekä jätevedenpuhdistamot, joiden asukasvastineluku on vähintään 20 000. Suunnittelumääräys: Merkittävät ympäristöhaitat on estettävä teknisillä ratkaisuin. Tampereen Sulkavuoren alue on varattu</p>	<p>Maakuntakaavassa on merkinnällä esitetty jätevesien käsittely piste Mäntässä. Alue on osayleiskaava-alueen ulkopuolella.</p>




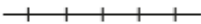

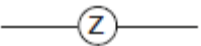
25.9.2019

	<p>maanalaista jätevedenpuhdistamoa varten. Sulka- vuoren alueella tulee ottaa huomioon mahdollisuus lietteiden käsittelyyn. Lisäksi puhdistamon suunnit- telussa tulee maanpinnalla turvata virkistyskäytön edellytysten jatkuminen.</p>	
	<p>Suojelualue. Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltaviksi tarkoitetut alueet, kuten kansallispuistot ja luonnonpuistot sekä soiden-, rantojen-, vanhojen metsien, lehto- jen- ja lintuvesiensuojelualueet. Merkinnällä osoi- tetaan myös ne suojelualueet, jotka voidaan to- teuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädän- nön perusteella, sekä koskien suojelulla rauhoi- tetut kosket. Kohdemerkintää käytetään osoittamaan 2–10 hehtaarin kokoisia alueita. Alle 2 hehtaarin kokoisia alueita ei osoiteta maakuntakaavassa. Alueilla, joi- hin sisältyy pinta-alaltaan merkittäviä vesialueita, käytetään lisäksi alueen ulkorajat osoittavaa mer- kintää. Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Luonnonsuojelulain nojalla muodostettuja alueita koskevat suojelupäätöksessä annetut määräykset, ja alueiden toteuttamisesta vastaa ensisijaisesti valtio. Muiden alueiden osalta suojelun toteutus päätetään yksityiskohtaisemman suunnittelun yh- teydessä.</p>	<p>Määräyksellä on osoitettu Mäntänvuori. Osayleiskaavassa Mäntänvuori on niin ikään merkitty S-aluevarauksella. Mäntän- vuoren virkistystoiminat ja kulttuuriym- päristön arvot on tuotu osayleiskaavassa esille, samoin alueen keskeiset ulkoilurei- tit. Maakuntakaavassa pistemäisenä kohteena osoitettu Elämäntaipaleen luonnonsuojelu- alue on osayleiskaavassa osoitettu tar- kemmin S-aluevarauksena.</p>
	<p>Maaseutualue. Merkinnällä osoitetaan alueet, jotka on ensisijai- sesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan alueelle osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä.</p>	<p>Maaseutualueena maakuntakaavassa osoi- tettu alue on osayleiskaavassa pitkälti maa- ja metsätalousaluetta.</p>
	<p>Arvokas geologinen muodostuma. Harjualue.</p>	<p>Merkinnällä on osoitettu maakuntakaa- vassa Mäntänvuoren harjualue, joka osayleiskaavassa on merkitty S-alueva- rauksella.</p>
	<p>Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjave- sialue. Merkinnällä osoitetaan vedenhankintaa varten tär- keät ja vedenhankintaan soveltuviksi luokitellut pohjavesialueet. Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava si- ten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, mää- rää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riski- alueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön</p>	<p>Maakuntakaavan mukaiset pohjavesialue- et on esitetty osayleiskaavassa.</p>

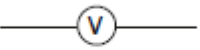
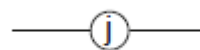
25.9.2019

	suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoito-suunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja an-toisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.	
	Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue. Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, joiden suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ssä.	Merkinnällä on osoitettu osayleiskaavassa Mäntänvuori maakuntakaavan mukaisesti.
	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Merkinnöillä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet (RKY 2009). Kohdemerkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joiden osoittamiseen ei maakuntakaavan mit-takaavan vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää aluevarausmerkintää. RK-merkinnällä osoitetaan karttateknisistä syistä erillisillä kartoilla esitetyt arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Valtakun-nallisesti merkittävät historialliset tienlinjaukset osoitetaan vht-viivamerkinnällä Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ra-kentamisessa ja käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristö-jen arvot säilyvät. Uusi rakentaminen on sopeutet-tava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen.	Osayleiskaavassa on esitetty valtakunnal-lisesti merkittävät kulttuuriympäristöt arvoalueina omalla merkinnällään, jonka määräys edistää arvojen säilyttämistä. Myös arvokkaat rakennukset ja pihapiirit on esitetty osayleiskaavakartalla, perus-tuen osayleiskaavan yhteydessä laadittuun selvitykseen. Valtakunnallisia arvokohteita on lisäksi käsitelty osayleiskaavan yhtey-dessä laaditussa kulttuuriympäristön arvo-alueiden ominaispiirteet -raportissa. Ra-portin yksi tavoite on käsitellä rinnakkain valtakunnallisia, maakunnallisia ja paikalli-sia arvoalueita.
	Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Merkinnöillä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet. Kohdemerkinnällä osoitetaan sellaiset alueet, joi-den osoittamiseen ei maakuntakaavan mittakaavan vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyt-tää aluevarausmerkintää. RK-merkinnällä osoite-taan karttateknisistä syistä erillisillä kartoilla esite-tyt arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ra-kentamisessa ja käytössä tulee turvata ja edistää alueen kaupunkikuvan ja rakennusperinnön arvo-jen säilymistä ja edelleen kehittämistä. Uusi raken-taminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäris-tön ominaispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuu-teen.	Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on huomioitu samaan tapaan osayleiskaavassa kuin valtakunnal-lisesti arvokas kulttuuriympäristö. Maa-kunnallisesti arvokkaille kohteille on osayleiskaavassa oma kaavamääräyk-sensä. Maakunnallisesti merkittävät raken-nettu kulttuuriympäristön kohteet ovat osayleiskaavan laadinnan aikana päivitty-neet, mikä on pyritty ottamaan huomioon kaavoituksessa. Osayleiskaavassa on myös tarkennettu maakuntakaavassa symbolimaisena esitetyn kohteen tarkem-paa rajautumista yhteistyössä Pirkanmaan liiton ja maakuntamuseon kanssa.
	Maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema. Merkinnällä osoitetaan maisema-alueiden ulkopuo-liset maakunnallisesti arvokkaat maaseudun kult-tuurimaisemat. Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ra-kentamisessa ja käytössä tulee turvata ja edistää luonnon- ja kulttuuriympäristön arvojen säilymistä.	Maakuntakaavassa ja osayleiskaavassa on esitetty Suluslahden-Pynnöskylän maa-kunnallisesti arvokas kulttuurimaisema.

25.9.2019

	Avointen maisematilojen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijaintiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.	
	Valta- tai kantatie. Merkinnällä osoitetaan valta- ja kantatiet. Valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Kantatiet täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakunnan sisäistä liikennettä.	Kantatiet 58 ja 56 on osoitettu kt-merkinällä osayleiskaavassa.
	Tärkeä seutu- tai yhdystie. Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät seututiet ja yhdystiet sekä niihin kuuluvat katuosuudet ja yhdystieluonteiset kadut. Tärkeät seutu- ja yhdystiet yhdistävät maakuntakaavan taajamatoimintojen alueita ja kyläkeskuksia kuntakeskuksiin tai ovat verkostollisesti merkittäviä korkeampiluokkaisia väyliä täydentäviä yhteyksiä.	Seutu- ja yhdystiet on esitetty osayleiskaavassa.
	Uusi eritasoliittymä. Merkinnällä osoitetaan maakuntakaavan aluevarausten kannalta tärkeät uudet eritasoliittymät sekä maanalainen Näsinkallion eritasoliittymä. Suunnittelumääräys: Maakuntakaavassa esitetty eritasoliittymä voidaan liikennemäärien ja maankäytön niin salliessa ensi vaiheessa toteuttaa myös tasoliittymänä. Eritasoliittymän tarve ja toteuttamisen ajoitus tulee varmistaa läheisyyteen sijoittuvan yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun yhteydessä. Näsinkallion eritasoliittymä varataan maanalaisiin liikennetunneleihin liittyvänä eikä sen aluevaraus vaikuta maanpäällisiin varauksiin.	Merkinnällä on osoitettu Mäntän eritasoliittymä kantateiden risteyksessä. Risteyksen osayleiskaavan kaavamääräyksessä on tuotu esille mahdollisuus toteutukseen ensivaiheessa tasoristeyksenä.
	Yhdysrata. Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät yhdysradat.	Merkinnällä on osoitettu Orivesi - Mänttä-Vilppula – Haapamäki - Seinäjoki -yhdysrata sekä Vilppula - Mänttä -yhdysrata. Vilppulan ja Mäntän välisen kaupunkiradan varrelle on osayleiskaavassa osoitettu henkilöraide liikenteen kehittämistä.
	Veneväylä. Merkinnällä osoitetaan vesilain mukaiset yleiset kulkuväylät.	Maakuntakaavassa on osoitettu Mänttään ja Vilppulaan maakunnan vesiliikkumisen kannalta oleelliset veneväylät. Nämä on huomioitu osayleiskaavassa osoittamalla satamat maakuntakaavan mukaisiin paikkoihin. Lisäksi rantamaisemien säilymiseen sekä rantojen toimintoihin ja maankäyttöön on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota. Tähän liittyy myös virkistysverkkoston suunnittelu osayleiskaavassa kokonaisuutena.
	Voimalinja. Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 400 kV:n ja 110 kV:n voimalinjat. Maakaapeloituja voimalinjoja ei osoiteta maakuntakaavakartalla.	Osayleiskaavassa on osoitettu maakuntakaavan mukaiset voimalinjat.

25.9.2019

	Yhdysvesijohto. Merkinnällä osoitetaan veden johtamisen kannalta tärkeimmät seudullisesti merkittävät verkostoyhteydet.	Osayleiskaavassa on osoitettu maakunta-kaavan mukaiset yhdysvesijohdot.
	Siirtoviemäri. Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät seudullisesti merkittävät viemäriyhteydet.	Osayleiskaavassa on osoitettu maakunta-kaavan mukaiset siirtoviemärit.

7 OSAYLEISKAAVAN ETENEMINEN JATKOSSA JA TOTEUTTAMINEN

Tavoitteena on saada osayleiskaava hyväksytyksi kaupunginvaltuustossa syksyllä 2019.

Oikeusvaikutteinen osayleiskaava ohjaa alueiden asemakaavoitusta ja asemakaavamuutoksia sekä muuta maankäyttöä. Ranta-alueilla osayleiskaavaan perustuen saa maankäyttö- ja rakennuslain 72§ nojaten hakea rakennuslupia kaavassa osoitetuille rakennuspaikoille. Osayleiskaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman.

Toteutuksen ajoittamista varten Mänttä-Vilppulan kaupunki laatii maapoliittisen ohjelman sekä kaavoitusohjelman. Toteutusta edistetään myös Asumisohjelman avulla.

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy